

سال ۱۳۹۰

سال جهاد اقتصادی

سازمان امور اقتصادی و دارایی آذربایجان شرقی

بررسی تطبیقی حساب‌های منطقه‌ای با محوریت استان

آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

شناسنامه حقوقی اثر

عنوان: بررسی تطبیقی حسابهای محفظه ای با محوریت استان آذربایجان شرقی طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
ناشر: سازمان امور اقتصادی و دارائی آذربایجان شرقی

میرپژوه: رضا حسینی

تألیف و تدوین: نعمتی زبی - فاطمه جباری - صدیقه رضایی - شریزاد محمدخانی - حمیده کریم زاده

سالب: ۱-۹۶-۹۶۴-۹۹۱۱-۹۷۸

شمارگان: ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول

تعداد صفحه: ۱۲۱ صفحه

قطع: وزیری

محل و تاریخ انتشار: تبریز - ۱۳۹۰

فهرست مطالب

۳	فصل اول مبانی تئوری
۴	۱- آزمون آزاد توزیع برای شبکه رگرسیون (دلیل)
۴	۱-۱-۱- فرضیات
۵	۱-۱-۲- روش
۶	۱-۱-۳- تقریب بزرگ نمونه‌ای برای آماره آزمون دلیل
۷	۱-۱-۴- گره‌ها
۷	۱-۲- برآورد کننده مرتبط با شبکه آماره دلیل
۸	۱-۳- بازه اطمینان آزاد توزیع مرتبط با آزمون دلیل
۸	۱-۳-۱- روش
۹	۱-۳-۲- تقریب بزرگ نمونه‌ای برای بازه اطمینان β
۹	۱-۳-۳- کران‌های اطمینان یک‌طرفه
۹	۱-۴- برآورد کننده عرض از مبدا آماره دلیل و کاربرد ارتباط خطی برآورد شده برای پیش‌بینی (هتمن اسپرگر- مکین- شیتر)
۱۱	۱-۴-۱- برآورد کننده عرض از مبدا آماره دلیل
۱۱	۱-۴-۲- کاربرد ارتباط خطی برآورد شده برای پیش‌بینی
۱۲	۱-۵- برآورد حساب‌های منطقه‌ای با استفاده از رگرسیون خطی ساده ناپارامتری
۱۳	

نمرت مطالب

فصل دوم جمعیت

۱۹	۱-۲- نقش جمعیت در توسعه
۱۹	۲-۱- جمعیت طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۲۲	۲-۲- درصد تغییرات جمعیت طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۲۵	۲-۳- سهم جمعیت هر استان از کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۲۶	۲-۴- سهم جمعیت هر استان از کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹

فصل سوم تولید ناخالص داخلی

۳۳	۳-۱- تعریف تولید ناخالص داخلی
۳۳	۳-۲- تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت جاری طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۳۴	۳-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۳۶	۳-۴- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۳۹	۳-۵- تولید ناخالص داخلی سرانه (با احتساب نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۴۱	۳-۶- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۱۳۸۹
۴۴	۳-۷- تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۴۷	۳-۸- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۵۱	۳-۹- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۵۴	۳-۱۰- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹

فهرست مطالب

۱۱	- تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت به قیمت جاری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹	۵۷
۱۲	- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) طی سال‌های	
۱۳	- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹	۵۹
۱۴	- تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹	۶۲
۱۵	- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹	۶۴
۱۶	- تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹	۶۶
۱۷	- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹	۶۹
۱۸	- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹	۷۱
۱۹	- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹	۷۴
۲۰	فصل چهارم ارزش افزوده	۷۷
۲۱	- ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹	۸۳
۲۲	- درصد تغییرات ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹	۸۴
۲۳	- سهم ارزش افزوده هر استان از کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹	۸۶
۲۴	- ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹	۸۸

فرست مطالب

- ۴-۵- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۹۰
- ۴-۶- سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی هر استان از ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۹۲
- ۴-۷- ارزش افزوده بخش خدمات طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۹۴
- ۴-۸- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۹۶
- ۴-۹- سهم ارزش افزوده بخش خدمات هر استان از ارزش افزوده بخش خدمات کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۹۷
- ۴-۱۰- ارزش افزوده بخش صنعت طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۹۹
- ۴-۱۱- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۱۰۱
- ۴-۱۲- سهم ارزش افزوده بخش صنعت هر استان از ارزش افزوده صنعت کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۱۰۲
- ۴-۱۳- سهم ارزش افزوده بخش های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۱۰۴
- ۴-۱۴- سهم ارزش افزوده بخش های مختلف استان آذربایجان شرقی از ارزش افزوده کل استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۱۰۶

فهرست جداول

جداول فصل دوم

۲۴		جمعیت به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۱۳۸۹	۱
۲۶		درصد تغییرات جمعیت به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹	۲
۲۷		سهم جمعیت هر استان از کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹	۳

جداول فصل سوم

۳۵	...	تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت جاری به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹	۱
۳۶		درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) به تفکیک استان	۲
۳۸		طی سال های ۱۳۷۹-۸۹	۳
۴۰		سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) هر استان از کل کشور	۴
۴۲		طی سال های ۱۳۷۹-۸۹	۵
۴۳		تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) به تفکیک استان طی سال های ۷۹ تا ۸۹	۶
۴۶		انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه استان ها طی سال های ۱۳۷۹-۸۹	۷
۴۸		درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹	۸
۵۰		تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت ثابت به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹	۹
۵۳		درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹	۱۰

فهرست جداول

- ۱۰-۳- انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی استان‌ها از سرانه واقعی کشوری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۵۴
- ۱۱-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۵۶
- ۱۲-۳- تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت به قیمت جاری به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۵۸
- ۱۳-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۶۰
- ۱۴-۳- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی سال‌های ۸۹-۷۹ ۶۳
- ۱۵-۳- تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۸۹ تا ۷۹ ۶۵
- ۱۶-۳- انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه استان‌ها از سرانه کشوری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۶۶
- ۱۷-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۶۸
- ۱۸-۳- تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت به قیمت ثابت به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۷۰
- ۱۹-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) به تفکیک استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ ۷۳

فهرست جداول

۷۵	۸۹	۷۹	۸۹	۳-۲۰	- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) به تفکیک استان طی سال های ۷۹ تا ۸۹
۷۶	۸۹	۷۹	۸۹	۳-۲۱	- انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی استان ها از سرانه واقعی کشوری طی سال های ۷۹ تا ۸۹
۷۷	۳-۲۲	- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) به تفکیک استان طی سال های ۸۹-۱۳۷۹
۷۸	۳-۲۳	- انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی استان ها از سرانه واقعی کشوری طی سال های ۷۹ تا ۸۹

جداول فصل چهارم

۸۴	۱۳۷۹-۸۹	۱	- ارزش افزوده به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۸۶	۱۳۷۹-۸۹	۲	- درصد تغییرات ارزش افزوده به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۸۷	۱۳۷۹-۸۹	۳	- سهم ارزش افزوده هر استان از کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۸۹	۱۳۷۹-۸۹	۴	- ارزش افزوده بخش کشاورزی به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۹۱	۱۳۷۹-۸۹	۵	- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۹۳	۱۳۷۹-۸۹	۶	- سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی هر استان از ارزش افزوده کشاورزی کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۹۵	۱۳۷۹-۸۹	۷	- ارزش افزوده بخش خدمات به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۹۷	۱۳۷۹-۸۹	۸	- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۹۸	۱۳۷۹-۸۹	۹	- سهم ارزش افزوده بخش خدمات هر استان از ارزش افزوده خدمات کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
۱۰۰	۱۳۷۹-۸۹	۱۰	- ارزش افزوده بخش صنعت به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹

فهرست جداول

- ۱۰۲ ۱۳۷۹-۸۹ ۴-۴- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت به تفکیک استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
- ۱۰۳ ۱۳۷۹-۸۹ ۴-۴- سهم ارزش افزوده بخش صنعت هر استان از ارزش افزوده صنعت کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
- ۱۰۴ ۱۳۷۹-۸۹ ۴-۴- سهم ارزش افزوده بخش های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
- ۱۰۵ ۱۳۷۹-۸۹ ۴-۴- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
- ۱۰۶ ۱۳۷۹-۸۹ ۴-۴- سهم ارزش افزوده بخش های مختلف از ارزش افزوده استان آذربایجان شرقی طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
- ۱۰۷ ۱۳۷۹-۸۹ ۴-۴- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش های مختلف از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال های ۱۳۷۹-۸۹

نمرت نموداره

نمودارهای فصل اول

۱۴	۸۶	۱-۱- روند ارزش افزوده کل کشور طی سالهای ۷۹ تا ۸۶
۱۴	۸۶	۱-۲- روند ارزش افزوده کل کشور طی سالهای ۷۹ تا ۸۶ پس از تبدیل
۱۵	۸۶	۱-۳- مقایسه مقادیر برازش یافته و مقادیر واقعی ارزش افزوده کل کشور

نمودارهای فصل دوم

۲۵	۱۳۷۹-۸۹	۱-۲- درصد تغییرات جمعیت در استان آذربایجان شرقی طی سالهای ۱۳۷۹-۸۹
----	-------	---------	---

نمودارهای فصل سوم

۱	۱۳۷۹-۸۹	۱-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سالهای ۱۳۷۹-۸۹
۴۵	۱۳۷۹-۸۹	۲-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سالهای ۱۳۷۹-۸۹
۵۱	۱۳۷۹-۸۹	۳-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سالهای ۱۳۷۹-۸۹
۵۵	۱۳۷۹-۸۹	۴-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سالهای ۱۳۷۹-۸۹

فرست نمودار

- ۳-۳-۵- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی
۶۱ طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
- ۳-۳-۶- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در استان آذربایجان شرقی
۶۷ طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
- ۳-۳-۷- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی
۷۲ طی سال های ۱۳۷۹-۸۹
- ۳-۳-۸- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) در استان آذربایجان شرقی
۷۷ طی سال های ۱۳۷۹-۸۹

نمودارهای فصل چهارم

- ۴-۱- درصد تغییرات ارزش افزوده در استان آذربایجان شرقی طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۸۵
- ۴-۲- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی در استان آذربایجان شرقی طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۹۲
- ۴-۳- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات در استان آذربایجان شرقی طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۹۶
- ۴-۴- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت در استان آذربایجان شرقی طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۱۰۱
- ۴-۵- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۱۰۶
- ۴-۶- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش های مختلف از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی ۱۰۸

فصل اول

مبانی تئوریک

روش آماری مورد استفاده

مطالب فصل اول

۱	- مبانی تئوریک روش آماری مورد استفاده
۴	۱- آزمون آزاد توزیع برای شب خط رگرسیون (دیل)
۴	۱-۱- فرضیات
۶	۱-۱-۲- روش
۶	۱-۱-۳- تقریب بزرگ نمونه‌ای برای آماره آزمون دیل
۷	۱-۱-۴- گره‌ها
۷	۱-۲- برآورد کننده مرتبط با شب آماره دیل
۸	۱-۳- بازه اطمینان آزاد توزیع مرتبط با آزمون دیل
۸	۱-۳-۱- روش
۹	۱-۳-۲- تقریب بزرگ نمونه‌ای برای بازه اطمینان β
۹	۱-۳-۳- کران‌های اطمینان یک طرفه
۱۱	۱-۴- برآورد کننده عرض از میدا آماره دیل و کاربرد ارتباط خطی برآورد شده برای پیش‌بینی (هتمن اسپرگر- مکین- شیتر)
۱۱	۱-۴-۱- برآورد کننده عرض از میدا آماره دیل
۱۲	۱-۴-۲- کاربرد ارتباط خطی برآورد شده برای پیش‌بینی
۱۳	۱-۵- برآورد حساب‌های منطقه‌ای با استفاده از رگرسیون خطی ساده ناپارامتری

۱- مبانی تئوریک روش آماری مورد استفاده

انواع تحلیل‌های رگرسیونی جزو پرکاربردترین تکنیک‌های آماری می‌باشند. چنین روش‌هایی برای تشخیص و تفسیر ارتباط تصادفی بین متغیر وابسته (پاسخ) و یک یا چند متغیر مستقل (پیشگویی کننده) طراحی شده‌اند. این ارتباط‌های رگرسیونی می‌توانند از یک ارتباط خطی ساده بین متغیر وابسته و تنها یک متغیر مستقل به ارتباط‌های پیچیده و غیرخطی شامل تعداد زیادی از متغیرهای مستقل تغییر کنند.

در این متن روش‌های ناپارامتری برای ساده‌ترین ارتباط‌های رگرسیونی یعنی تنها یک ارتباط خطی تصادفی بین یک متغیر وابسته و یک متغیر مستقل ارائه می‌شوند. (چنین ارتباطی عموماً به عنوان یک خط رگرسیون برگشت داده می‌شود.)

در بخش اول، یک آزمون آزاد توزیع برای فرض اینکه شبیه خط رگرسیون یک مقدار ویژه است ارائه داده می‌شود.

در بخش دوم و سوم، برآوردهای نقطه‌ای و فواصل اطمینان آزاد توزیع و کرانهایی برای پارامتر شبیه ارائه می‌شود.

در بخش چهارم، تحلیل روی یک خط رگرسیون با ارائه برآورد کننده عرض از مبدا خط و کاربرد ارتباط خطی برآورده شده برای پیش‌بینی مقادیر متغیر وابسته به ازای مقادیر متغیر مستقل (مقادیر متغیر مستقلی که مقدار متغیر وابسته آنها موجود نمی‌باشد) کامل می‌شود.

در بخش پنجم روند کار برآورده حساب‌های منطقه‌ای با استفاده از رگرسیون ناپارامتری با توصیف برآورده افزوده کل کشور براساس این روش شرح داده می‌شود.

داده‌ها. برای هر یک از n مقدار ثابت x_1, x_2, \dots, x_n از متغیر مستقل (پیشگویی کننده) x مقدار متغیر تصادفی پاسخ Y را خواهیم داشت. به این ترتیب مجموعه‌ای از مشاهدات y_1, y_2, \dots, y_n را به دست می‌آوریم که y_i مقدار متغیر پاسخ است وقتی $x_i = x$ می‌باشد. فرض می‌شود که x گستته هستند و بدون از دست دادن کلیت مساله فرض می‌کنیم

$$x_1 < x_2 < \dots < x_n$$

مفهومهای

A1. مدل خط مستقیم به صورت زیر می‌باشد

$$(1) \quad y_i = \alpha + \beta x_i + e_i; \quad i = 1, \dots, n$$

x ها ثابت‌های معلومی هستند و α (عرض از مبدأ) و β (شیب) پارامترهای مجهول می‌باشند.

A2. متغیرهای تصادفی e_1, e_2, \dots, e_n نمونه‌ای تصادفی از جوامع پیوسته با میانه صفر می‌باشند.

۱-۱- بخش اول. آزمون آزاد توزیع برای شیب خط (گرسیون (دیل))^۱

۱-۱-۱- فرضیات

فرض صفر این است که شیب β خط رگرسیون برابر β_0 می‌باشد. یعنی،

$$H_0: \beta = \beta_0. \quad (2)$$

بنابراین فرض صفر بررسی می‌کند که به ازای هر واحد افزایش در مقدار متغیر مستقل (پیشگویی کننده) X ، مقدار متغیر وابسته (پاسخ) Y به اندازه β افزایش (یا کاهش، به علامت β بستگی دارد) پیدا می‌کند.

۱-۱-۱- (روش)

برای محاسبه کردن آماره C در روش دیل، نخست n تفاضل زیر را محاسبه می‌کنیم.

$$(۳) \quad D_i = y_i - \beta x_i \quad i = 1, \dots, n$$

قرار می‌دهیم

$$(۴) \quad C = \sum_{i=1}^{n-1} \sum_{j=i+1}^n c(D_j - D_i)$$

که

$$(۵) \quad c(a) = \begin{cases} -1 & \text{if } a < 0 \\ 0 & \text{if } a = 0 \\ 1 & \text{if } a > 0 \end{cases}$$

بنابراین برای هر جفت از اندیس‌های (i, j) با $1 \leq i < j \leq n$ مثبت باشد نمره یک و اگر منفی باشد نمره -۱ می‌گیرد. آماره C مجموع ۱‌ها و -۱‌ها می‌باشد.

با استفاده از آماره C دیل، آزمون‌های زیر انجام می‌گیرند:

۱. آزمون یک‌طرفه سمت راست

برای آزمون فرض صفر $H_0: \beta = \beta_0$ در مقابل اینکه شیب بزرگتر از β_0 است یعنی

$$\text{در سطح معنی‌داری } \alpha \text{ داریم:} \quad H_1: \beta > \beta_0. \quad (6)$$

$$(7) \quad \text{رد می‌شود اگر } C > K_\alpha; \text{ در غیر این صورت رد نمی‌شود.}$$

۲. آزمون یک‌طرفه سمت چپ

برای آزمون فرض صفر $H_0: \beta = \beta_0$ در مقابل اینکه شیب کوچکتر از β_0 است، یعنی

$$\text{در سطح معنی‌داری } \alpha \text{ داریم:} \quad H_1: \beta < \beta_0. \quad (8)$$

$$(9) \quad \text{رد می‌شود اگر } C < -K_\alpha; \text{ در غیر این صورت رد نمی‌شود.}$$

۳. آزمون دو طرفه

برای آزمون فرض صفر $H_0: \beta = \beta_0$ در مقابل اینکه شیب برابر β_0 نیست، یعنی

$$H_1: \beta \neq \beta_0 \quad \text{در سطح معنی‌داری } \alpha \text{ داریم:} \quad (10)$$

$$(11) \quad \text{رد می‌شود اگر } |C| > K_{\alpha/2} \quad H_1 \quad \text{در غیر این صورت رد نمی‌شود.}$$

این روش دو طرفه یک آزمون متقارن دو طرفه با احتمال $\alpha/2$ در هر دنباله از توزیع صفر C می‌باشد.

ثابت K_α برای ساختن احتمال خطای نوع اول α انتخاب می‌شود. مقادیر K_α در جدول آماری مربوطه موجود می‌باشند.

۴-۱-۱- تقریب بزرگ نمونه‌ای برای آماره آزمون دیل

تقریب بزرگ نمونه‌ای بر مبنای نرمال مجذبی C استاندارد شده می‌باشد. برای استاندارد کردن مقدار مورد انتظار و واریانس C وقتی فرض صفر H_0 درست است مورد نیاز می‌باشد. تحت H_0 مقدار مورد انتظار و واریانس C عبارت است از:

$$(12) \quad E(C) = .$$

$$(13) \quad \text{var}(C) = \frac{n(n-1)(2n+5)}{18}$$

مقدار C استاندارد شده عبارت است از:

$$(14) \quad C^* = \frac{C - E(C)}{\sqrt{\text{var}(C)}} = \frac{C}{\sqrt{\frac{n(n-1)(2n+5)}{18}}}$$

وقتی H درست است، چنانچه n به سمت ∞ میل کند، C^* به صورت مجانبی دارای توزیع نرمال می‌باشد. با تقریب نظریه نرمال برای آزمون فرض‌ها داریم:

$$(15) \quad \text{در غیر این صورت رد نمی‌شود,} \quad C^* \geq z_{\alpha} \quad \text{رد می‌شود اگر } H.$$

$$(16) \quad \text{در غیر این صورت رد نمی‌شود,} \quad C^* \leq -z_{\alpha} \quad \text{رد می‌شود اگر } H.$$

$$(17) \quad \text{در غیر این صورت رد نمی‌شود,} \quad |C^*| \geq z_{\alpha/2} \quad \text{رد می‌شود اگر } H.$$

۱-۱-۱-۵- گره‌ها

اگر در بین تفاضل‌های D_i گره وجود داشته باشد، اگر C با روش‌های قبل محاسبه شود، در این صورت آن روش‌ها به صورت تقریبی می‌باشند. سن^۱ (۱۹۶۸) در برخورد با گره‌ها در بین متغیرهای مستقل x روشی را پیشنهاد کرده است.

۱-۱-۱-۶- براوردگرندۀ مرتبۀ با شبیه آماره دیل

برای برآورد کردن پارامتر شبیه β مدل

$$S_{ij} = \frac{(y_j - y_i)}{(x_j - x_i)}, \quad 1 \leq i < j \leq n \quad \text{تعداد } N = \frac{n(n-1)}{2} \quad \text{مقدار شبیه نمونه‌ای } S_{ij} \text{ را به صورت}$$

جداگانه محاسبه می‌نماییم. برآوردگرندۀ β مرتبۀ با آماره C دیل عبارت است از:

$$(18) \quad \hat{\beta} = \text{median}\{S_{ij}, 1 \leq i < j \leq n\}$$

$S^{(1)} \leq \dots \leq S^{(N)}$ شبیه‌های نمونه‌ای مرتب شده S_{ij} می‌باشند.

$$(19) \quad N = 2k+1 \rightarrow k = \frac{N-1}{2} \rightarrow \hat{\beta} = S^{(k+1)} \quad \text{اگر } N \text{ فرد باشد داریم:}$$

^۱-sen

یعنی وقتی N فرد است، $\hat{\beta}$ مقداری است که در موقعیت $k+1$ ام از مقادیر مرتب شده S_{ij} قرار دارد.

(۲۰) $N=2k \rightarrow k = \frac{N}{2} \rightarrow \hat{\beta} = \frac{[S^{(K+1)} + S^{(K)}]}{2}$ اگر N زوج باشد داریم؛
یعنی وقتی N زوج است، $\hat{\beta}$ متوسط دو مقدار S_{ij} است که در موقعیت K ام و $K+1$ ام از N شیب نمونه‌ای S_{ij} قرار دارند.

۱۱- بازه اطمینان آزاد توزیع مرتبه با آزمون دلیل

۱-۱۱- دوش

برای بدست آوردن یک بازه اطمینان دو طرفه متقارن برای β با سطح اطمینان $1-\alpha$ ، ابتدا صدک $\frac{\alpha}{2}$ ام بالایی نقطه $K_{\alpha/2}$ از توزیع فرض صفر C را از جداول آماری مربوطه بدست می‌آوریم.

فرض کنیم $C_{\alpha/2} = K_{\alpha/2} - 2$ و قرار می‌دهیم

$$(21) \quad M = \frac{N - C_{\alpha/2}}{2}$$

$$(22) \quad Q = \frac{N + C_{\alpha/2}}{2} = M + C_{\alpha/2}$$

که $N = \frac{n(n-1)}{2}$ می‌باشد.

بازه اطمینان $1-\alpha$ درصد (β_L, β_U) برای شیب β مربوط به آزمون دلیل دو طرفه به صورت زیر

$$(23) \quad \beta_L = S^{(M)} \quad , \quad \beta_U = S^{(Q+1)} \quad \text{می‌باشد:}$$

که $s_{ij} = (y_j - y_i)/(x_j - x_i)$ ، $1 \leq i < j \leq n$ شیب‌های $s^1 \leq s^2 \leq \dots \leq s^N$ مرتب

شده می‌باشند که در محاسبه برآورد کننده نقطه‌ای $\hat{\beta}$ مورد استفاده قرار می‌گیرند. یعنی β_L شیب نمونه‌ای s_{ij} است که در موقعیت M از N شیب نمونه مرتب شده قرار دارد و نقطه بالای β_U مقداری است که در موقعیت $Q = M + C_\alpha$ از مقادیر مرتب شده شیب‌های نمونه‌ای s_{ij} قرار دارد.

بنابراین خواهیم داشت:

$$(24) \quad P_\beta(\beta_L < \beta < \beta_U) = 1 - \alpha \quad \text{برای همه } \beta \text{ ها} ,$$

۱-۱-۱- تقریب بزرگ نمونه‌ای برای بازه اطمینان β

برای n بزرگ عدد صحیح C_α به صورت زیر تقریب زده می‌شود.

$$(25) \quad C_\alpha \approx Z_{\alpha/2} \sqrt{\frac{n(n-1)(2n+5)}{18}}$$

در حالت کلی مقدار سمت راست عبارت بالا یک عدد صحیح نیست. C_α را بزرگترین عدد صحیحی

در نظر می‌گیریم که کمتر یا مساوی طرف راست معادله فوق است و آن را در

$$Q = \frac{N+C_\alpha}{2} = M + C_\alpha \quad \text{و} \quad M = \frac{N-C_\alpha}{2}$$

۱-۱-۲- کران‌های اطمینان یک‌طرفه

در بسیاری از موارد به بازه‌های اطمینان یک‌طرفه درباره پارامتر β نیاز داریم. به عبارت دیگر

می‌خواهیم با اطمینان مشخصی ارزیابی کنیم که بر مبنای داده‌های نمونه‌ای، β از کران اطمینان

بالایی (پایینی) بزرگتر نیست (کوچکتر نیست). برای به دست آوردن چنین کران اطمینان یک‌طرفه

برای β به این روش عمل می‌کنیم.

با ضریب اطمینان معین α -۱، α امین صدک بالایی نقطه K_α توزیع فرض صفر C را از جدول

آماری مربوطه پیدا می‌کنیم. فرض کنیم $C_\alpha^* = K_\alpha - \frac{\alpha}{2}$ باشد و قرار می‌دهیم:

$$(26) \quad Q^* = \frac{N+C_\alpha^*}{\sqrt{N}} \quad \text{و} \quad M^* = \frac{N-C_\alpha^*}{\sqrt{N}}$$

کران اطمینان α -۱٪ پایینی برای β به صورت زیر می‌باشد

$$(27) \quad (\beta_L^*, \infty) = (S^{(M^*)}, \infty)$$

که $S^1 \ll \dots \ll S^N$ شبکهای نمونه‌ای مرتب شده هستند. با β_L^* داده شده داریم:

$$(28) \quad P_\beta(\beta_L^* < \beta < \infty) = 1 - \alpha \quad , \quad \text{برای همه } \beta \text{ ها}$$

همچنین کران اطمینان $(1 - \alpha)$ -۱٪ بالایی به صورت زیر است:

$$(29) \quad (-\infty, \beta_U^*) = (-\infty, S^{(Q^*+1)})$$

با β_U^* داده شده داریم:

$$(30) \quad P_\beta(-\infty < \beta < \beta_U^*) = 1 - \alpha \quad , \quad \text{برای همه } \beta \text{ ها}$$

برای n بزرگ عدد صحیح C_α^* به صورت زیر تقریب زده می‌شود.

$$(31) \quad C_\alpha^* \approx Z_\alpha \left\{ \frac{n(n-1)(n+\alpha)}{18} \right\}^{1/4}$$

در حالت کلی مقدار کران سمت راستی عبارت فوق یک عدد صحیح نیست. C_{α}^* را بزرگترین عدد

صحیح که کوچکتر یا مساوی عبارت $Z_{\alpha} \left[\frac{n(n-1)(2n+5)}{18} \right]^{1/4}$ است در نظر می‌گیریم و در

$$\text{معادلات } Q^* = \frac{N + C_{\alpha}^*}{n} \text{ و } M^* = \frac{N - C_{\alpha}^*}{n} \text{ بکار می‌بریم.}$$

۱-۱- برآورد کننده عرض از مبدأ آماره دیل و کاربرد ارتباط فطی برآورد شده برای پیش‌بینی (هتمان اسپرگر-مکین-شیتر)^۱

۱-۱-۱- برآورد کننده عرض از مبدأ آماره دیل

برای برآورد کردن پارامتر α مدل $y_i = \alpha + \beta x_i + e_i$; $i = 1, \dots, n$ تعریف می‌کنیم،

$$(32) \quad A_i = Y_i - \hat{\beta} x_i, \quad i = 1, \dots, n,$$

که برآورد کننده نقطه‌ای $\hat{\beta}$ است.

یک برآورد کننده مرتبط با آماره C که به وسیله هتمان اسپرگر، مکین و شیتر (۱۹۹۷) پیشنهاد شده

$$(33) \quad \hat{\alpha} = \text{median}\{A_1, \dots, A_n\} \quad \text{به صورت زیر می‌باشد:}$$

فرض کنیم A_i های مرتب شده می‌باشند.

$$(34) \quad n=2k+1 \rightarrow k = \frac{n-1}{2} \rightarrow \hat{\alpha} = A^{k+1} \quad \text{اگر } n \text{ فرد باشد داریم:}$$

یعنی مقدار A_i ای که در موقعیت $k+1$ ام از مقادیر مرتب شده A_i قرار دارد.

$$(35) \quad n=2k \rightarrow k = \frac{n}{2} \rightarrow \hat{\alpha} = \frac{A^k + A^{k+1}}{2} \quad \text{اگر } n \text{ زوج باشد داریم:}$$

^۱ - Hettmansperger-McKean-Sheather

یعنی زمانی که n زوج است، $\hat{\alpha}$ متوسط دو مقداری است که در مکان k ام و $k+1$ ام از مقادیر مرتب شده A_i ها قرار دارند.

۱-۱-۱- کاربرد ارتباط خطی برآورده شده برای پیش بینی

با کاربرد هر دو برآورد کننده $\hat{\beta}$ برای شیب و $\hat{\alpha}$ برای عرض از مبدأ، ارتباط خطی برآورده شده بین متغیرهای y و x به صورت زیر می باشد.

$$(36) \quad \widehat{\text{med}} \widehat{Y_{x=x^*}} = [\text{median } y \text{ when } x = x^*] = \hat{\alpha} + \hat{\beta}x^*$$

یعنی $\widehat{\text{med}} \widehat{Y_{x=x^*}}$ برای مقدار متغیر وابسته Y برای آینده با مقدار x^* برای x پیش بینی می شود. همیشه باید در کاربرد ارتباط خطی برآورده شده برای پیش بینی مقادیر نوعی متغیر وابسته Y از مقادیر متغیر مستقل x که از محدوده مقادیر x بکار رفته در آغاز ارتباط خطی برآورده شده خیلی متفاوت هستند، محظوظ بود.

برای مثال اگر در یک مساله مفروض بدانیم که وجود ارقام منفی برای متغیر مستقل x غیر ممکن است در این صورت، مفهومی وجود ندارد که برای برآورده مقدار Y از مقادیر منفی x استفاده کنیم. یا اگر در یک مساله مفروض متغیر مستقل x ، سال در نظر گرفته شود و رقم پنج سال واقعی موجود باشد در این صورت با وجود اینکه $x = ۲۰$ سال رقم ممکنی برای متغیر مستقل است اما به منظور کاربرد معادله برآورده شده برای پیش بینی مقدار Y پس از ۲۰ سال، ضروری است که فرضیه خطی باقی ماندن ارتباط رگرسیونی برای سالهای بسط داده شده ثابت باقی بماند.

۵- برآورد مسابهای منطقه‌ای با استفاده از رگرسیون خطی ساده ناپارامتری

پس از رسم نمودار سری زمانی حسابهای منطقه‌ای استان‌ها به صورت جداگانه، با توجه به اینکه روند سری‌های زمانی این ارقام به صورت خطی نبودند با استفاده از یک تبدیل مناسب بر روی داده‌های اصلی روند سری زمانی به حالت خطی تبدیل شد و سپس برآورد صورت گرفته است. مقادیر برازش یافته با توجه به تبدیل صورت گرفته به مقیاس اصلی تبدیل شده‌اند.

برخی از نکات قابل توجه در برآورد صورت گرفته برای سال‌های ۸۷-۸۹ به شرح زیر می‌باشد:

۱- به دلیل وجود خطا در برآورد و همچنین به دلیل عدم برآورد حسابهای منطقه‌ای بخش فرامنطقه، رقم برآورده شده برای کل کشور با مجموع مقادیر برآورد شده برای استان‌ها برابر نمی‌باشد و اختلاف اندکی بین این دو مقدار وجود دارد.

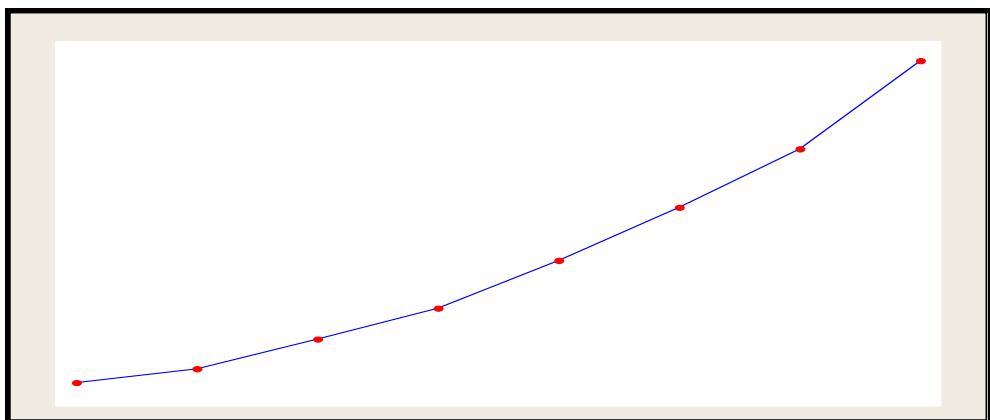
۲- برآورد تولید ناخالص داخلی با نفت و ارزش افزوده بخش صنعت استان کهگیلویه و بویراحمد با روش رگرسیون ناپارامتری دارای خطای زیادی بود، به همین دلیل برآورد ارقام این استان در این دو مورد با استفاده از روش برازش منحنی صورت گرفت.

۳- متغیر مستقل مورد استفاده برای پیش‌بینی و برازش رابطه خطی، متغیر زمان (سال) می‌باشد و برآورد بر اساس روند زمانی طی سال‌های ۷۹ تا ۸۶ صورت گرفته است. بنابراین اثر سایر متغیرهای موثر در مقدار متغیر پاسخ در برآورد تاثیر داده نشده است.

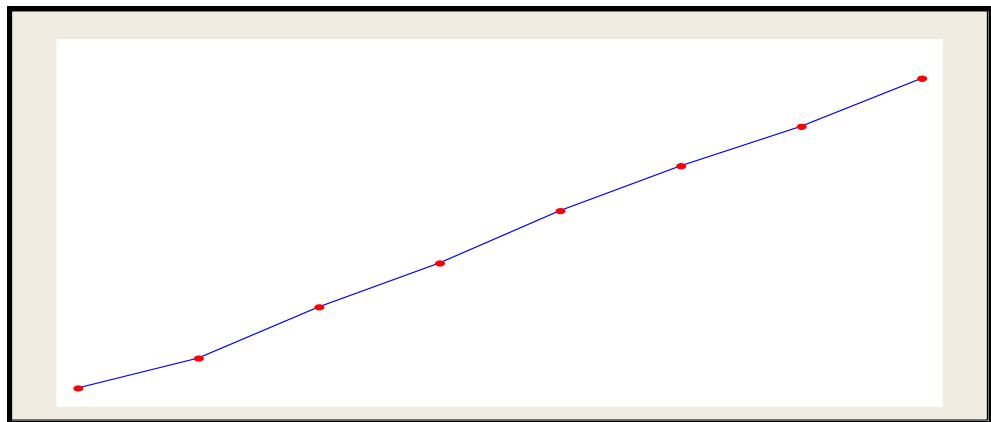
مراحل نحوه پیش‌بینی مقادیر برای سال‌های ۸۷ تا ۸۹ با استفاده از رگرسیون ناپارامتری برای ارزش افزوده کل کشور به شرح زیر می‌باشد:

نمودار سری زمانی ارقام ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۶ نشان می‌دهد که روند این ارقام دارای حالت خطی نمی‌باشد، بنابراین با انجام تبدیل‌های مناسب بر روی داده‌ها، روند این ارقام به حالت خطی تبدیل شد.

نمودار ۱-۱) روند ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۶

نمودار ۱-۲) روند ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۶ پس از تبدیل

پس از محاسبه شیب‌های نمونه‌ای S_{ij} به صورت جداگانه، پارامتر شیب β برای خط برازش یافته به صورت زیر برآورد شده است:

$$\hat{\beta} = \text{median}\{S_{ij}, 1 \leq i < j \leq 7\}$$

$$\hat{\beta} = 0,23$$

برای برآورد عرض از مبدأ α خط برازشی، $A_i = Y_i - 0,23 X_i$ ، $i = 1, \dots, 7$ برای هریک از متغیرهای مستقل محاسبه شده است. بنابراین داریم:

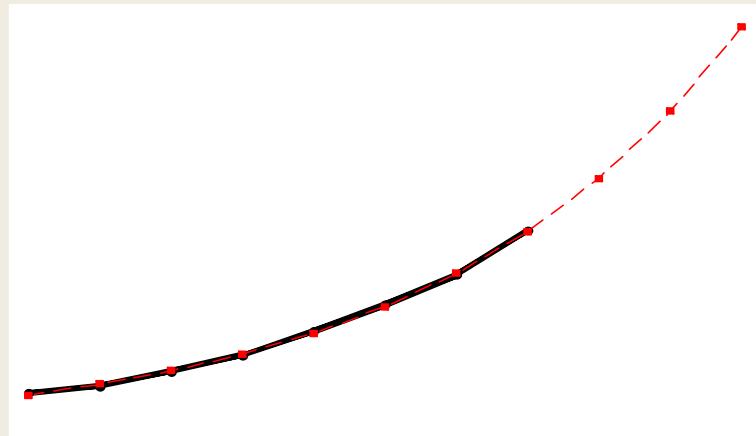
$$\hat{\alpha} = \text{median}\{A_1, \dots, A_7\}$$

$$\hat{\alpha} = -298,80$$

$$\hat{Y} = -298,80 + 0,23X^*$$

با توجه به شیب و عرض از مبدأ برآورد شده داریم:

نمودار ۳-۱) مقایسه مقادیر برازش یافته و مقادیر واقعی ارزش افزوده کل کشور

در نمودار مقایسه مقادیر برازش یافته و مقادیر واقعی ارزش افزوده کل کشور خط پررنگ مقادیر واقعی و خط نقطه‌چین مقادیر برازش یافته را نشان می‌دهد، مشاهده می‌شود که این دو نمودار برای سال‌هایی که مقدار ارزش افزوده کل کشور موجود است برعه منطبق هستند.

فصل ”وم

جَمِيعُهُ

مطالب فصل دوم

۱۹	۲- جمعیت
۱۹	۱- نقش جمعیت در توسعه
۲۲	۲-۲- جمعیت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۲۵	۲-۳- درصد تغییرات جمعیت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۲۶	۲-۴- سهم جمعیت هر استان از کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

۲- جمیعت^۱

۱-۲- نقش جمیعت در توسعه

انسان در اندیشه فلسفی، سیاسی و اقتصادی مدرن، محور اصلی بحث‌ها است. به این ترتیب در اندیشه انسان‌مدار جدید، می‌توان انتظار داشت که موضوع جمیعت جایگاه مهمی پیدا کند، اما مسأله جمیعت از جهت دیگری نیز مورد توجه قرار می‌گیرد که عبارت است از رشد بی‌سابقه آن در سایه پیشرفت‌های اقتصادی، علمی و فنی.

به تعداد افرادی که در یک کشور، استان، شهرستان، بخش، دهستان، شهر و روستا و به طور خلاصه در یک سکونتگاه و مکان مزدار زندگی می‌کنند جمیعت گفته می‌شود.

هماهنگی یا عدم هماهنگی مؤلفه‌های اساسی رشد جمیعت با سایر متغیرهای کلان و اساسی اقتصاد کشور سهمی عمده‌ای در فرآیند توسعه اقتصادی کشور می‌تواند داشته باشد.

آدام اسمیت در کتاب معروف «ثروت ملل» این اندیشه را مطرح می‌سازد که ثروت (به معنای نیازها و خواسته‌های انسانی) با کار انسان‌ها است که تولید می‌شود. (اسمیت، ۱۰۴) ^۲ بنابراین هرچه بازدهی نیروی کار انسان‌ها بیشتر گردد، مقدار عرضه ثروت نیز متناسب با آن افزایش می‌یابد. آدام اسمیت علت اصلی بالارفتن بازدهی را تقسیم کار و تخصصی شدن تولید می‌داند و در عین حال معتقد است که تقسیم کار خود تابعی از گستره بازارهای مصرفی است. (اسمیت، ۱۲۱) به این ترتیب مشاهده می‌شود که از دیدگاه اسمیت جمیعت در هر جامعه‌ای علت فاعلی، علت غایی و نیز ابزار افزایش ثروت است.

۱. با اقتباسی از مقاله جمیعت و اقتصاد موسی غنی نژاد

۲. Smith, Adam (۱۷۷۶), The Wealth of Nations, Penguin Books, ۱۹۸۶.

مالتوس با پذیرش استدلال آدام اسمیت خاطر نشان می‌سازد که افزایش ثروت در جامعه می‌تواند مانع پیشرفت و بهبود سطح معیشت و رفاه گردد. به عقیده وی، بالارفتن رفاه مردم موجب زاد و ولد بیشتر شده و در نتیجه جمعیت به شدت افزایش می‌یابد. از سوی دیگر، چون منابع طبیعی محدود است و متناسب با رشد جمعیت نمی‌توان مایحتاج مردم را تأمین کرد و در نتیجه مرگ ناشی از گرسنگی فرایند پیشرفت را متوقف خواهد کرد. مالتوس که شاید اولین نظریه‌پرداز «تقاضای مؤثر» و تأثیر آن بر تولید باشد بر این رأی است که افزایش تقاضا در اقتصاد عیناً منطبق با افزایش میزان جمعیت نیست زیرا جمعیت بیکار و فاقد درآمد نمی‌تواند تقاضای مؤثری (انگیزه برای تولید) ایجاد نماید. (مالتوس، ۲۵۴^۱)

از نظر مالتوس، منابع طبیعی کمیت ثابت و معینی دارند و به صورت یک عامل مستقل بیرونی بر زندگی اقتصادی انسان‌ها تأثیر می‌گذارند. در حالیکه در اندیشه اقتصادی مدرن منابع طبیعی در درازمدت بخشی از مجموعه متغیرهای تشکیل‌دهنده نظام اقتصادی محسوب می‌شوند و محاسبه مقادیر آنها خارج از این نظام اقتصادی و سطح تکنولوژیکی آن، معنی ندارد از این رو پیش‌بینی‌های درازمدت در خصوص منابع طبیعی اقتصادی، به علت عدم امکان پیش‌بینی تحولات علمی و فنی و سطح پیشرفت نظام اقتصادی (بهره‌وری)، فاقد پایه علمی درستی خواهد بود. بنابراین گزارش مالتوسی به قضیه کمیود منابع غذایی (طبیعی) از دیدگاه علمی فاقد مبنای قابل دفاع است.

رشد شدید و بی سابقه جمعیت دنیا از حدود دویست سال گذشته آغاز شد. علت اصلی این افزایش را تنها به کاهش میزان مرگ و میر حاصل از پیشرفت‌های اقتصادی و بهداشتی می‌توان توضیح داد. به عبارت دیگر بهبود در وضع تغذیه عمومی، غلبه بر بیماری‌های واگیر، گسترش و تسهیل امکانات

۱. Malthus, Thomas- Robert (۱۸۲۰), *Principes D'Economie Politique*, Calman- Levy, ۱۹۶۹.

حمل و نقل، دسترسی به آب سالم و بهداشتی و غیره که تمام نتیجه مستقیم یا غیرمستقیم توسعه اقتصادی جدید است، علت عدمه افزایش شدید جمعیت را ابتدا در کشورهای غربی و سپس در سراسر دنیا تشکیل می‌دهد.

به نظر می‌رسد که رشد جمعیت در ارتباط با توسعه اقتصادی از قاعده جهان شمول پیروی می‌کند که از آن معمولاً^۱ به عنوان اصل گذار جمعیتی یاد می‌کنند. نظریه «گذار جمعیتی» بیان می‌دارد که، رشد جمعیت در هر جامعه‌ای تابعی از مجموعه عوامل موجود در نظام اقتصادی، اجتماعی و نیز فرهنگی است و برخلاف رویکرد مالتوسی تنها بستگی به میزان تولید مواد غذایی و ارزش اقتصادی آن ندارد. طبق این اصل با شروع توسعه اقتصادی و استفاده عامه مردم از دستاوردهای آن ابتدا میزان مرگ و میر کاهش می‌یابد، این امر باعث می‌شود که با ثابت بودن میزان موالید، نرخ رشد جمعیت شدیداً بالا رود. اما با ادامه جریان توسعه اقتصادی، به علت تحولاتی که در ساختار اقتصادی- اجتماعی و نیز شیوه تفکر و ارزش‌های فرهنگی ایجاد می‌شود، میزان موالید نیز رو به کاهش می‌نهد و در نتیجه نرخ رشد جمعیت میل به کاهش پیدا می‌کند. با یکی شدن میزان موالید و مرگ و میر و حتی فزونی گرفتن دومی بر اولی، به علت بالا رفتن ساختار سنی جمعیت در درازمدت، جمعیت به سوی سکون یا حتی کاهش می‌گراید. این وضعیتی است که در برخی از کشورهای اروپای غربی نظیر آلمان، اتریش، سوئد، دانمارک و غیره مشاهده می‌شود. (نافریگر، ۱۹۹۵)

طبق نظریه گذار جمعیتی، توسعه اقتصادی ابتدا به عنوان موتور رشد جمعیت و سپس خود به صورت ترمیزی برای آن عمل می‌کند. اما برخی از اقتصاددانان و صاحبنظران جمعیتی معتقدند که افزایش جمعیت، به علت اینکه در جوامع در حال توسعه ابعاد فوق العاده وسیعی به خود می‌گیرد، خود تبدیل

۱. Nafeiger, E.W.(۱۹۹۵), The Economics of Developing Countries, Prentice- Hall International.

به مانعی برای توسعه اقتصادی می‌شود. در این صورت دور باطلی به وجود می‌آید که یادآور پارادوکس مالتوس است و اقتصاددانان توسعه به آن تله جمعیتی می‌گویند. (تودارو، ۳۱۲-۳۰۹^۱) نظریه‌های نئومالتوسی، به چند دلیل رشد شدید جمعیت را مانع توسعه اقتصادی می‌دانند، بررسی این دلایل می‌تواند روشنگر دیدگاه‌های نئومالتوسی و نیز رابطه جمعیت و توسعه باشد. شاید بتوان گفت که استدلال‌های مخالف رشد جمعیت حول سه محور عمدۀ دور می‌زند، اول محدودیت منابع طبیعی، دوم مشکل استفاده مطلوب از نیروی کار و سوم مشکل کمبود پس‌انداز و سرمایه‌گذاری. (برونل، ۱۳۸^۲)

۱۱- جمعیت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹^۳

جمعیت کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۷۴,۷۳۳,۲۳۰ نفر می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۶۴,۲۱۹,۳۱۸ نفر)، به طور متوسط سالانه $1/53$ درصد رشد داشته است. میانگین جمعیت کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۶۹,۴۴۲,۳۸۴ نفر بوده است. استان آذربایجان شرقی با ۳۶۹۱,۲۷۰ نفر جمعیت در سال ۱۳۸۹ رتبه ششم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۳۴۳۵۹۷۷ نفر) به طور متوسط سالانه $0/72$ درصد رشد داشته است. که از نرخ رشد کشوری پایین‌تر بوده و تقریباً رشد جمعیت در استان کمتر از نصف رشد جمعیت کشور می‌باشد.

۱. تودارو، مایکل (۱۳۶۸)، توسعه اقتصادی در جهان سوم، ترجمه دکتر فرجادی، سازمان برنامه و بودجه، جلد اول ۲. Brunel, Samuel (۱۹۸۷) *Tiers Monde, Controverses of Realites, Economica, Paris.*

۳. کلیه ارقام پس از سال ۱۳۸۵ به صورت برآورده و روش برآورده در فصل یک همین کتاب آورده شده است.

میانگین جمعیت طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۳۵,۵۶۹,۰۳۵ نفر می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه ششم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۶) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۶) تغییری نداشته است.

بیشترین و کمترین جمعیت در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱۴,۷۹۵,۱۱۶ و ۵۶۶,۳۳۲ نفر مربوط به استان‌های تهران و ایلام می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و ایلام به ترتیب با ۱۳,۱۴۵,۸۹۱ و ۵۳۹,۱۶۸ نفر، بیشترین و کمترین میانگین جمعیت را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند.

بیشترین نرخ رشد جمعیت نسبت به نرخ رشد جمعیت کشوری با ۳/۲ (بیش از دو برابر نرخ رشد جمعیت کشوری) به استان سیستان و بلوچستان اختصاص دارد و کمترین نرخ رشد جمعیت با ۰/۰۷ (حدود ۲۲ برابر کمتر از نرخ رشد جمعیت کشوری) به استان همدان مربوط می‌شود.(جدول شماره

(۲-۱)

جدول ۱-۲) جمیعت طی سال های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ (نفر)

ردیه مولکیت	۸۹-۷۹		نرخ شد طی سال ۸۹-۷۹	ردیه در سال ۱۳۸۹	۱۳۸۹	استان/سال	
	میلادی طی سال ۸۹-۷۹	۸۹-۷۹				کشور	آذربایجان شرقی
-	۶۹۰۴۴۲۰۳۸۴	۱,۰۳	-	۷۴۰۷۳۳۰۲۳۰			
۶	۳۰۵۶۹۰۰۳۵	۰,۷۲	۶	۳۰۶۹۱۰۲۷۰		۱	آذربایجان غربی
۸	۲۰۸۳۲۰۶۸۸	۱,۳۲	۸	۳۰۰۱۶۰۳۰۱		۲	آذربایجان غربی
۱۹	۱۰۲۱۹۰۶۴۵۰	۰,۴۲	۱۹	۱۰۲۴۲۰۹۵۶		۳	آذربایجان غربی
۳	۴۰۴۹۷۰۷۷۴	۱,۴۱	۳	۴۰۸۰۴۴۶۰۸		۴	آذربایجان غربی
۳۰	۵۳۹۰۱۶۸	۱,۰۴	۳۰	۵۶۶۰۳۳۲		۵	آذربایجان غربی
۲۴	۸۷۱۰۷۲۳	۱,۶۶	۲۴	۹۴۳۰۵۳۵		۶	آذربایجان غربی
۱	۱۳۰۱۴۰۰۸۹۱	۲,۴۸	۱	۱۴۰۷۹۰۰۱۱۶		۷	آذربایجان غربی
۲۵	۸۴۶۰۹۴۳	۱,۱۱	۲۵	۸۹۲۰۹۰۹		۸	آذربایجان غربی
۲۷	۶۲۶۰۰۰۳	۱,۶۳	۲۷	۶۷۶۰۷۹۴		۹	آذربایجان غربی
۲	۵۰۰۰۴۰۵۴۳	۱,۶۰	۲	۵۰۹۰۰۷۶۶		۱۰	آذربایجان غربی
۲۶	۸۰۰۲۰۰۹	۰,۹۴	۲۶	۸۳۸۰۷۸۱		۱۱	آذربایجان غربی
۰	۴۰۲۱۷۰۳۳۴	۱,۲۳	۰	۴۰۴۷۱۰۴۸۸		۱۲	آذربایجان غربی
۲۳	۹۰۶۰۲۳۷	۰,۶۰	۲۳	۹۸۳۰۳۶۹		۱۳	آذربایجان غربی
۲۹	۵۰۰۰۶۲۸	۱,۰۳	۲۹	۶۲۴۰۴۸۲		۱۴	آذربایجان غربی
۱۱	۲۰۳۴۸۰۵۹۳	۳,۲۰	۱۰	۲۰۷۲۳۰۲۰۵		۱۵	سیستان و بلوچستان
۴	۴۰۲۷۹۰۶۰۸	۱,۱۹	۴	۴۰۵۲۸۰۵۱۴		۱۶	فارس
۲۰	۱۰۱۲۰۰۱۴۶	۱,۰۷	۲۰	۱۰۲۱۲۰۶۴۶		۱۷	قزوین
۲۱	۱۰۰۲۸۰۱۳۲	۱,۹۴	۲۱	۱۰۱۲۷۰۷۱۳		۱۸	قم
۱۷	۱۰۴۲۷۰۸۳۳	۰,۰۹	۱۷	۱۰۴۶۷۰۵۸۵		۱۹	کردستان
۹	۲۰۵۹۰۰۶۴۴	۲,۶۸	۹	۲۰۹۴۷۰۳۴۶		۲۰	کرمان
۱۲	۱۰۸۷۰۰۴۰۷	۰,۴۷	۱۲	۱۰۹۰۰۷۹۳		۲۱	کرمانشاه
۲۸	۶۲۴۰۶۸۶	۱,۴۴	۲۸	۶۶۹۰۱۴۰		۲۲	کوچک‌نور و بویراحمد
۱۵	۱۰۵۹۰۰۶۷۰	۱,۱۷	۱۵	۱۰۶۸۷۰۰۸۶		۲۳	گلستان
۱۰	۲۰۳۸۰۰۰۵۳	۰,۶۲	۱۱	۲۰۴۵۰۳۰۴۶۹		۲۴	گیلان
۱۳	۱۰۷۰۰۰۰۱۹	۰,۷۲	۱۳	۱۰۷۵۰۰۲۲۶		۲۵	لرستان
۷	۲۰۸۸۰۰۸۷۱	۱,۰۸	۷	۳۰۰۳۷۰۲۲۶		۲۶	مازندران
۱۸	۱۰۳۳۰۰۷۵۷	۰,۸۷	۱۸	۱۰۳۹۰۰۴۳۵		۲۷	مرکزی
۱۷	۱۰۳۷۰۰۰۱۱	۲,۶۷	۱۶	۱۰۵۰۸۰۸۷۸		۲۸	هرمزگان
۱۴	۱۰۶۹۰۰۷۵۰	۰,۰۷	۱۴	۱۰۶۹۹۰۵۸۸		۲۹	همدان
۲۲	۹۷۳۰۲۴۰	۱,۹۱	۲۲	۱۰۰۶۰۰۸۹۲		۳۰	یزد

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

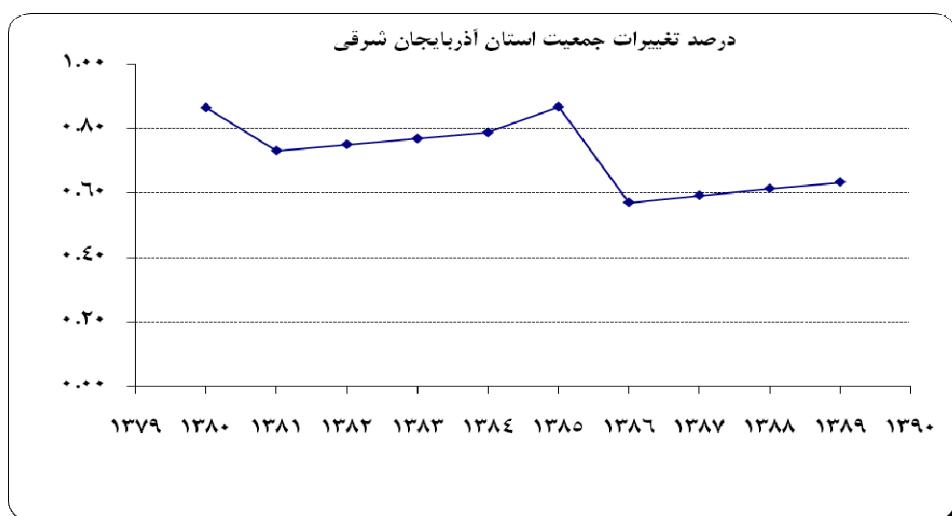
۳-۲- درصد تغییرات جمعیت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

براساس جدول شماره (۲-۲) که درصد تغییرات جمعیت طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ را نشان می‌دهد، رشد جمعیت کشور در سال‌های ۸۱ لغایت ۸۴ ثابت بوده در حالی که نسبت به سال قبل خود یعنی سال ۸۰ کاهش داشته ولی در سال ۸۵ شاهد افزایش جمعیت و به دنبال آن از سال ۸۶ لغایت ۸۹ نیز مجدداً درصد تغییرات ثابتی حاکم است.

استان آذربایجان شرقی نیز در سال ۸۱ نسبت به سال قبل کاهش یافته ولی بعد از آن تا سال ۸۶ دارای رشد مداوم بوده و این درصد تغییرات در سال ۸۶ کاهش قابل توجهی داشته است و از سال ۸۷ تا پایان سال ۸۹ شاهد رشد مداوم جمعیت در استان بوده‌ایم.

نمودار شماره (۲-۱) درصد تغییرات جمعیت در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور جمعیت در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۰/۸۷ درصد) در سال ۱۳۸۰ (۳۵۰۳،۴۵۶ نفر) و (۳۴۶۵،۷۴۴ نفر) رخ داده است.

نمودار (۲-۱) درصد تغییرات جمعیت در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول ۲-۲) درصد تغییرات جمعیت طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

مأخذ: یافته های تحقیق

۱۴-۲- سهم مجمعیت هر استان از کل کشور طی سال های ۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره (۲-۳) نشان دهنده سهم جمعیت هر استان از کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ می باشد. با توجه به ارقام جدول سهم جمعیت استان آذربایجان شرقی در سال ۸۹ ۴/۹۴ درصد بوده

که این رقم نسبت به سال ۷۹/۳۵ (درصد)، به طور متوسط سالانه ۰/۸۰ درصد رشد منفی داشته است.

بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان سیستان و بلوچستان و همدان با ۱/۶۵ و ۱/۴۳- درصد می‌باشد.

جدول ۱۳-۲) سهم جمیعت هر استان از کل گشوار طی سال های ۱۳۷۹-۸۹

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبہ بندی بر اساس روش تک متغیره

فصل سوم

تولید ناخالص داخلی

مطالب فصل سوم

۳۳	۳- تولید ناخالص داخلی
۳۳	۳-۱ تعریف تولید ناخالص داخلی
۳۴	۳-۲ تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت جاری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۳۶	۳-۳ درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
		۳-۴ سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۳۹	۳-۵ تولید ناخالص داخلی سرانه (با احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۴۱	۳-۶ درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹
۴۴	۳-۷ تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۴۷	۳-۸ درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۴۹	۳-۹ تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بانفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۵۱	۳-۱۰ درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۵۴	۳-۱۱ تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت به قیمت جاری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۵۷	۳-۱۲ درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

ادامه مطالب فصل سوم

- ۱۳-۳- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۶۲
- ۱۴- ۳- تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون احتساب نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۶۴
- ۱۵- ۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) (بدون احتساب نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۶۶
- ۱۶- ۳- تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۶۹
- ۱۷- ۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۷۱
- ۱۸- ۳- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون احتساب نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۷۴
- ۱۹- ۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹ ۷۷

۳- تولید ناخالص داخلی

۱-۱- تعریف تولید ناخالص داخلی

تولید ناخالص داخلی یا GDP یکی از مقیاس‌های سنجش اقتصاد است. تولید ناخالص داخلی در برگیرنده ارزش مجموع کالاها و خدماتی است که طی یک دوره معین، معمولاً یک سال، در یک کشور تولید می‌شود.

در این تعریف منظور از کالاها و خدمات نهایی، کالا و خدماتی است که در انتهای زنجیر تولید قرار گرفته‌اند و خود آنها برای تولید و خدمات دیگر خریداری نمی‌شوند. روش‌های مختلفی برای محاسبه تولید ناخالص داخلی وجود دارد. محاسبه‌ی مجموع ارزش افزوده، محاسبه با نگرش مصرف و محاسبه با نگرش درآمد، سه روش متداول انجام این کار هستند. محاسبه با نگرش مصرف به این شکل است:

$$(واردات - صادرات) + مصارف دولتی + سرمایه‌گذاری + مصارف خصوصی = تولید ناخالص داخلی$$
$$GDP = C + I + G + (X - M)$$

تا سال ۱۹۸۰ در ایالات متحده از کلمه‌ی تولید ناخالص ملی استفاده می‌شد. هرچند تولید ناخالص ملی GNP و تولید ناخالص داخلی GDP تفاوت‌های جزئی دارند. در محاسبه‌ی تولید ناخالص ملی درآمد افراد خارج از کشور که به کشور باز فرستاده می‌شود با تولید ناخالص داخلی جمع می‌شود و درآمد افراد خارجی مقیم آن کشور که درآمد خود را به خارج می‌فرستند از آن کاسته می‌شود.

۲-۳- تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت^۱ به قیمت جاری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۶,۰۵۰,۹۰۱ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۶۳۰,۰۳۸ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۵/۳۸ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۲,۴۶۵,۶۴۰ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۱۸۸,۷۵۶ میلیارد ریال تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه هفتم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۲۴,۹۲۱ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۲/۴۴ درصد رشد داشته است. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۸۳,۳۰۶ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه ششم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۷) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین (رتبه ۶) افزایش داشته که می‌تواند ناشی از کاهش تولید ناخالص داخلی این استان در مقایسه با سایر استان‌ها باشد. این در حالیست که در رتبه استان‌های تهران (رتبه ۱)، خوزستان (رتبه ۲)، اصفهان (رتبه ۳) و برخی استان‌های دیگر در سال ۱۳۸۹ تغییری نسبت به رتبه میانگین آنها دیده نمی‌شود.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱,۰۵۸,۰۸۹ و ۳۴,۹۸۵ میلیارد ریال مربوط به استان‌های تهران و چهارمحال بختیاری می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و خراسان جنوبی به ترتیب با ۶۲۵,۱۶۸ و ۱۲,۹۱۳ میلیارد

^۱. تولید ناخالص داخلی بانفت در برگیرنده ارزش مجموع کالاهای و خدماتی (که نفت نیز قسمتی از آن است) می‌باشد که طی یک دوران معین، معمولاً یک سال، در یک کشور تولید می‌شود.

ریال، بیشترین و کمترین میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) را طی

سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۳-۱)

جدول ۱-۱۳) تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت جاری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ (میلیارد ریال)

استان/سال	کشور	۱۳۸۹	۱۳۸۹ در سال ۷	لرخ (رشد میان سال ۷۹-۸۹)	۸۹-۷۹	میلادی طی سال ۷۹	نام میان
-	-	۶۰,۵۰,۹۰۱	-	۲۵,۳۸	۲۸,۶۵,۶۴۰	۸۹-۷۹	-
۶	آذربایجان شرقی	۱۸۸,۷۵۶	۷	۲۲,۴۴	۸۳,۳۰۶	۸۹-۷۹	-
۱۳	آذربایجان غربی	۱۰۳,۱۵۵	۱۳	۲۲,۱۴	۴۵,۳۳۴	۸۹-۷۹	-
۲۵	اردبیل	۵۱,۱۵۰	۲۶	۲۳,۱۳	۲۲,۱۷۴	۸۹-۷۹	-
۳	اصفهان	۳۸۲,۰۴۱	۳	۲۵,۶۹	۱۵۳,۵۹۵	۸۹-۷۹	-
۲۰	ایلام	۸۰,۴۰۹	۱۶	۳۵,۲۵	۲۸,۲۷۶	۸۹-۷۹	-
۱۰	بوشهر	۱۸۹,۴۸۴	۶	۴۰,۰۱	۶۳,۱۱۲	۸۹-۷۹	-
۱	گلستان	۱۵۳,۸۰۸۹	۱	۲۵,۹۰	۶۲۵,۱۶۸	۸۹-۷۹	-
۲۹	همه‌زدهان و بختیاری	۳۴,۹۸۵	۳۰	۲۴,۷۵	۱۴,۵۹۱	۸۹-۷۹	-
۳۰	خراسان جنوبی	۳۷۰,۰۲۲	۲۹	۳۳,۳۳	۱۲,۹۱۳	۸۹-۷۹	-
۴	خراسان رضوی	۲۷۴,۶۴۴	۴	۲۳,۹۸	۱۱۶,۹۸۸	۸۹-۷۹	-
۲۸	خراسان شمالی	۳۹,۹۶۹	۲۸	۲۷,۶۹	۱۵,۷۵۵	۸۹-۷۹	-
۲	خوزستان	۱۰۰,۳۷۷۹	۲	۲۷,۷۷	۳۹۹,۰۵۱	۸۹-۷۹	-
۲۶	زنجان	۵۷,۱۹۶	۲۲	۴۶,۲۸	۲۲,۰۴۴	۸۹-۷۹	-
۲۷	سمنان	۴۶,۵۲۲	۲۷	۲۵,۷۳	۱۹,۰۸۵	۸۹-۷۹	-
۲۲	سیستان و بلوچستان	۵۱,۳۳۰	۲۵	۲۲,۱۷	۲۲,۰۹۱	۸۹-۷۹	-
۵	فارس	۲۴۴,۵۰۵	۵	۲۵,۱۵	۱۰,۱,۷۲۸	۸۹-۷۹	-
۱۷	قزوین	۷۰,۳۰۸	۱۹	۲۱,۴۷	۳۱,۴۹۴	۸۹-۷۹	-
۲۳	قم	۵۲,۷۹۳	۲۴	۲۴,۵۳	۲۲,۴۹۳	۸۹-۷۹	-
۲۴	گردشگری	۵۳۸,۰۷	۲۳	۲۴,۰۷	۲۲,۴۵۳	۸۹-۷۹	-
۹	گرمان	۱۷۷,۱۴۷	۹	۲۴,۳۹	۶۹,۱۱۱	۸۹-۷۹	-
۱۵	گزمانشاد	۸۳,۵۵۵	۱۵	۲۵,۳۱	۲۴,۵۳	۸۹-۷۹	-
۸	گوگنجه و بویراحمد	۱۰۵,۲۳۸	۱۲	۱۲,۴۱	۷۰,۰۴۶	۸۹-۷۹	-
۱۹	گلستان	۶۶,۵۸۵	۲۰	۲۲,۰۸	۲۹,۰۵۷	۸۹-۷۹	-
۱۱	گیلان	۱۱۰,۱۹۷	۱۱	۲۱,۰۳	۵۰,۰۰۷	۸۹-۷۹	-
۲۱	گلستان	۶۰,۷۵۶	۲۱	۲۲,۰۸	۲۶,۸۵۲	۸۹-۷۹	-
۷	گلستان	۱۷۷,۰۴۱	۸	۲۳,۲۴	۷۷,۶۶۵	۸۹-۷۹	-
۱۲	مرکزی	۱۱۱,۵۹۵	۱۰	۲۳,۲۳	۴۸,۷۱۹	۸۹-۷۹	-
۱۴	هرمزگان	۹۸,۳۰۶	۱۴	۲۲,۴۴	۴۲,۰۷۰	۸۹-۷۹	-
۱۶	همدان	۷۹,۰۲۲	۱۸	۲۲,۳۴	۳۳,۴۳۸	۸۹-۷۹	-
۱۸	یزد	۷۹,۰۷۱۷	۱۷	۲۲,۱۳	۳۱,۰۱۷۶	۸۹-۷۹	-

مأخذ: یافته‌های تحقیق
* رتبه‌بندی براساس روش تکمتبیره

۳-۲- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

جدول شماره (۳-۲) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۳ (۱،۵۵۴،۸۱۱ میلیارد ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۲، ۱۳/۷۳ درصد رشد داشته است.

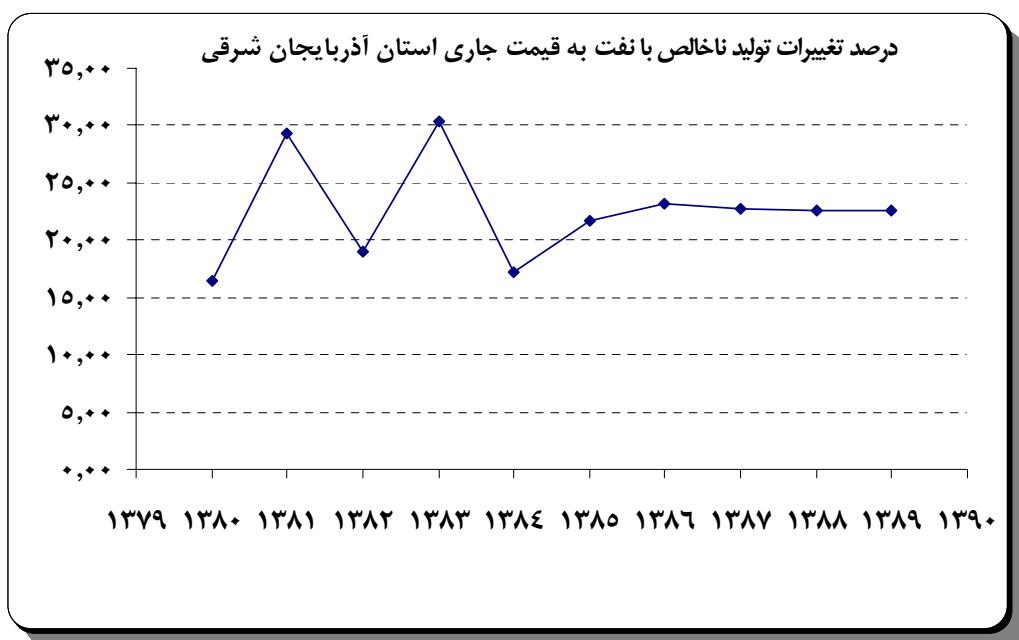
با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ کلیه استان‌ها به جز استان‌های ایلام در سال ۱۳۸۱ (۲/۷۹ درصد رشد منفی)، بوشهر در سال ۱۳۸۴ (۱۴/۱۷ درصد رشد منفی) و کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۸۰ (۵/۵۲ درصد رشد منفی)، روند رو به افزایش داشته است.

آمار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۳، رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی همراستا با رشد کشور، می‌باشد. همچنین در سال مذکور استان‌های ایلام (۸۹/۹۲ درصد)، سمنان (۴۴/۹۱ درصد)، کهگیلویه و بویراحمد (۴۷/۱۴ درصد) نیز بیشترین رشد را نسبت به سال قبل دارند. که به نظر می‌رسد بخشی از آن معلول تحولات سیاستی و مقررات زدایی های گسترده در راستای فراهم کردن نقش آفرینی بخش خصوصی و بخش دیگر آن ناشی از تحولات مثبت مربوط به قیمت نفت در بازارهای جهانی بوده است.

نمودار شماره (۱-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص

داخلی با نفت به قیمت جاری در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۳۰/۳۹ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۵۸،۲۳۹ میلیارد ریال) رخ داده است.

نمودار (۱-۱۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول ۲-۲۰) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با امتیاز نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

نام استان	کل کشور	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۵,۸۰	۲۵,۸۰	۲۴,۹۰	۲۸,۴۹	۲۲,۶۳	۲۴,۸۰	۳۰,۷۳	۲۴,۶۳	۳۰,۰۲	۱۶,۴۹
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۰۹	۲۲,۰۹	۲۲,۷۳	۲۲,۲۳	۲۱,۶۷	۱۷,۲۰	۳۰,۳۹	۱۸,۹۸	۲۹,۳۲	۱۶,۴۸
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۸۶	۲۲,۸۶	۲۳,۰۸	۱۷,۷۹	۲۰,۷۹	۲۷,۴۶	۲۱,۱۰	۲۲,۳۱	۲۰,۶۹	۱۳,۶۹
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۱۷	۲۲,۱۷	۲۲,۸۷	۲۲,۷۷	۲۰,۰۶	۱۹,۸۲	۲۲,۰۷	۲۰,۳۳	۲۹,۸۷	۱۶,۱۹
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۳۱	۲۲,۳۱	۲۲,۷۱	۲۱,۰۵	۱۹,۷۳	۱۷,۷۰	۲۲,۲۲	۲۲,۲۵	۲۲,۱۷	۱۳,۹۴
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۰۳	۲۲,۰۳	۲۱,۳۰	۴۱,۷۶	۳۷,۶۰	۷۰,۸۳	۸۹,۹۲	۲۴,۰۷	-۷,۷۹	۲۰,۹۰
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۳۹,۸۱	۳۹,۸۱	۴۰,۳۰	۴۰,۳۰	۱۴,۳۹	-۱۴,۱۷	۲۰,۶۴	۱۸۸,۷۸	۴۲,۹۴	۳۹,۳۳
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۵,۸۶	۲۵,۸۶	۲۴,۷۰	۳۱,۱۳	۲۴,۹۲	۲۰,۶۱	۲۲,۳۰	۲۷,۳۴	۲۷,۰۵	۲۴,۹۷
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۴,۷۹	۲۴,۷۹	۲۴,۹۷	۲۲,۹۷	۲۶,۳۱	۳۰,۰۳	۲۱,۱۰	۲۲,۲۳	۲۶,۰۵	۲۴,۰۴
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۳۳	۲۲,۳۳	۲۲,۳۳	۲۲,۳۴	۲۰,۳۹	۲۲,۲۳	۲۲,۲۳	۲۲,۲۳	۲۲,۲۳	۲۲,۲۳
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۹۸	۲۲,۹۸	۲۲,۷۰	۲۰,۸۰	۲۴,۱۳	۲۱,۰۷	۲۰,۳۶	۲۳,۹۸	۲۳,۹۸	۲۳,۹۸
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۷,۳۹	۲۷,۳۹	۲۸,۳۰	۲۰,۰۱	۳۲,۰۱	۲۶,۲۳	۲۸,۳۰	۲۷,۳۹	۲۷,۳۹	۲۷,۳۹
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۹,۰۱	۲۹,۰۱	۲۸,۴۱	۳۶,۲۲	۲۰,۴۴	۳۶,۰۹	۴۰,۱۹	۱۶,۲۲	۴۰,۴۶	۷,۰۵
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۸,۳۷	۲۸,۳۷	۴۲,۴۰	۱۰,۷۳	۲۲,۰۳	۳۰,۱۴	۳۱,۰۹	۲۶,۲۸	۳۱,۴۶	۸,۱۶
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۰,۹۲	۲۰,۹۲	۲۷,۱۰	۲۲,۰۹	۲۲,۷۶	۱۰,۴۰	۴۴,۹۱	۲۰,۰۷	۲۰,۳۹	۲۲,۲۵
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۲۲	۲۲,۲۲	۲۴,۲۰	۱۹,۳۰	۱۰,۰۸	۲۹,۲۷	۲۰,۲۱	۲۱,۱۰	۲۱,۸۱	۲۰,۹۴
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۰,۱۱	۲۰,۱۱	۲۴,۷۹	۲۲,۷۹	۲۴,۹۷	۱۷,۰۵	۲۸,۳۰	۲۲,۹۹	۳۴,۰۲	۲۱,۳۲
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۱,۸۲	۲۱,۸۲	۲۰,۷۹	۲۰,۶۶	۲۲,۰۴	۲۲,۲۰	۲۲,۰۵	۲۰,۰۷	۱۴,۸۰	۱۹,۸۲
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۴,۷۰	۲۴,۷۰	۲۰,۲۷	۲۷,۴۴	۱۸,۹۸	۱۷,۴۱	۳۰,۳۴	۲۲,۱۰	۳۰,۰۴	۲۰,۴۰
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۰,۰۰	۲۰,۰۰	۲۴,۹۴	۲۲,۰۰	۲۷,۷۴	۲۲,۲۸	۲۷,۴۰	۲۴,۲۶	۳۳,۲۲	۱۳,۲۷
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۷,۰۰	۲۷,۰۰	۲۷,۰۰	۲۶,۲۰	۳۹,۰۳	۳۳,۰۹	۲۷,۱۲	۱۶,۰۷	۲۰,۳۰	۰,۱۹
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۰,۳۴	۲۰,۳۴	۲۸,۰۰	۲۲,۴۷	۲۱,۰۷	۲۱,۶۰	۳۰,۹۹	۲۷,۴۰	۲۸,۷۹	۲۱,۷۱
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۱,۷۲	۱,۰۰	۸,۷۹	۱,۸۱	۱۳,۰۰	۲۱,۰۷	۴۷,۱۴	۱۲,۱۴	۱۹,۷۳	-۰,۰۲
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۲۲	۲۲,۲۲	۲۲,۳۷	۲۰,۷۶	۱۱,۴۹	۱۱,۴۳	۲۸,۳۸	۲۷,۲۹	۲۷,۰۸	۱۲,۱۰
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۱,۰۴	۲۱,۰۴	۱۸,۰۹	۲۱,۸۱	۱۹,۷۶	۲۱,۳۷	۱۹,۲۲	۲۱,۰۹	۲۷,۹۳	۱۷,۹۰
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۴۴	۲۲,۴۴	۲۲,۹۲	۱۰,۹۱	۲۸,۳۶	۲۲,۶۱	۲۲,۲۴	۲۲,۳۷	۱۹,۲۶	۲۰,۶۷
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۹۱	۲۲,۹۱	۲۲,۸۹	۲۰,۳۹	۱۷,۸۶	۲۲,۶۸	۲۰,۰۳	۲۴,۹۲	۲۰,۹۴	۲۰,۱۴
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۸۳	۲۲,۸۳	۲۲,۳۶	۲۱,۳۹	۲۹,۶۳	۱۶,۲۴	۲۷,۲۳	۱۷,۰۱	۲۰,۰۲	۲۷,۴۸
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۲,۴۲	۲۲,۴۲	۲۰,۲۴	۲۲,۴۸	۱۶,۸۴	۱۷,۰۱	۴۱,۳۰	۲۹,۰۹	۱۷,۴۴	۲۲,۹۲
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۴,۷۸	۲۴,۷۸	۲۲,۴۲	۲۹,۲۴	۲۴,۳۲	۱۷,۲۱	۲۶,۷۵	۲۲,۰۱	۲۲,۰۵	۲۹
آذربایجان غربی	آذربایجان غربی	۲۷,۷۷	۲۷,۷۷	۲۰,۰۹	۲۹,۰۰	۲۷,۰۴	۳۶,۰۴	۱۹,۴۲	۲۰,۰۰	۲۸,۷۰	۲۰,۸۸

مأخذ: یافته های تحقیق

۴-۱۳- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی

سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره ۳-۳ نشان دهنده سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ می‌باشد. با توجه به ارقام جدول سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۸۹، ۱۳۸۹، ۱۳۷۹ درصد بوده که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۹/۶۳ درصد)، به طور متوسط سالانه ۳/۳۵ درصد رشد منفی داشته است. بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد با ۱۱/۶۷ و ۱۰/۳۵ درصد می‌باشد.

جدول ۳-۳) سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

۵-۳- تولید ناخالص داخلی سرانه (با امتیاز نفت) ^۱ طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۸۰/۹۷ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۹/۸ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه ۲۳/۵۰ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) کل کشور طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۳۴/۴۸ میلیون ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۵۱/۱۴ میلیون ریال تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه هفدهم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۷/۲۵ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه ۲۱/۵۷ درصد رشد داشته است، با این حال در سال ۱۳۸۹ تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) استان آذربایجان شرقی از سرانه کشوری (۸۰/۹۷) پائین بوده و انحراف ۳۶/۸۴ درصدی را از سرانه کشوری نشان می‌دهد.

میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۲۳/۴ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه پانزدهم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۱۷) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۱۵) افزایش داشته که می‌تواند ناشی از کاهش تولید ناخالص داخلی این استان در مقایسه با سایر استان‌ها باشد.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۲۳۵/۶۷ و ۱۸/۷۸ میلیون ریال مربوط به استان‌های خوزستان و سیستان و بلوچستان می‌باشد که این ارقام نیز به ترتیب انحراف ۱۹۱/۱ و ۷۶/۸۰ درصدی از سرانه کشوری دارند. همچنین استان‌های کهگیلویه و بویراحمد و سیستان و بلوچستان به ترتیب با ۱۱۰/۹۶ و ۹/۲۸ میلیون ریال، بیشترین و کمترین

۱. تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) از تقسیم رقم تولید ناخالص داخلی (با نفت) بر تعداد جمعیت کشور به دست می‌آید و نشان میدهد که به ازای هر نفر چه میزان تولید ناخالص داخلی (با نفت) تولید می‌شود.

میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند.

(جدول شماره ۳-۴ و ۳-۵)

جدول ۳-۳) تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ (میلیون ریال)

ردیه مدنیتیه	ردیه مدنیتیه	۸۹-۷۹		نرخ رشد طن دوده	۱۳۸۹	۱۳۸۹	استان/سال
		میلیون طن سال	میلیون طن سال				کشور
-	۳۴,۴۸	۲۳,۵۰	-	۸۰,۹۷	۱	آذربایجان شرقی	
۱۰	۲۳,۰۴	۲۱,۰۷	۱۷	۵۱,۱۴	۲	آذربایجان غربی	
۲۸	۱۵,۷۴	۲۰,۰۵	۲۹	۳۴,۲۰	۳	اردبیل	
۲۵	۱۸,۰۴	۲۲,۶۲	۲۴	۴۱,۱۵	۴	اصفهان	
۷	۳۳,۲۶	۲۳,۹۵	۷	۷۹,۰۲	۵	ایلام	
۴	۵۱,۰۶	۳۳,۸۷	۴	۱۴۱,۹۸	۶	بوشهر	
۳	۶۹,۷۳	۳۷,۷۳	۲	۲۰۰,۸۲	۷	تهران	
۵	۴۰,۴۴	۲۲,۸۵	۰	۱۰۳,۹۶	۸	هرمزگان و بختیاری	
۲۶	۱۶,۸۷	۲۳,۳۸	۲۶	۳۹,۱۸	۹	خراسان جنوبی	
۲۰	۱۹,۸۷	۳۱,۱۹	۱۵	۵۶,۷۰	۱۰	خراسان رضوی	
۱۹	۲۰,۷۵	۲۲,۰۲	۲۱	۴۶,۲۳	۱۱	خراسان شمالی	
۲۲	۱۹,۲۷	۲۶,۲۰	۱۸	۴۷,۶۵	۱۲	کهگیلویه و بویراهمد	
۲	۹۲,۱۷	۲۶,۲۲	۱	۲۳۵,۶۷	۱۳	کهگیلویه و بویراهمد	
۱۶	۲۲,۷۴	۲۰,۰۳	۱۳	۵۸,۳۷	۱۴	زنجان	
۸	۳۱,۹۳	۲۳,۸۴	۹	۷۴,۶۶	۱۵	سمنان	
۳۰	۹,۲۸	۱۸,۳۸	۳۰	۱۸,۷۸	۱۶	هارس	
۱۴	۲۳,۲۴	۲۳,۶۸	۱۶	۵۳,۹۹	۱۷	قزوین	
۱۱	۲۷,۲۶	۱۹,۶۰	۱۴	۵۷,۹۹	۱۸	قم	
۱۷	۲۱,۰۵	۲۲,۱۶	۱۹	۴۶,۸۱	۱۹	گردستان	
۲۹	۱۰,۴۸	۲۳,۸۴	۲۷	۳۶,۶۶	۲۰	گرمان	
۱۳	۲۰,۳۱	۲۱,۰۰	۱۱	۶۰,۱۰	۲۱	گرمان	
۲۳	۱۸,۳۴	۲۶,۷۳	۲۳	۴۳,۸۴	۲۲	گوگنجه	
۱	۱۱۰,۹۷	۱۰,۸۲	۳	۱۵۷,۷۷	۲۳	گوگنجه و بویراهمد	
۲۴	۱۸,۱۴	۲۰,۶۷	۲۵	۳۹,۴۷	۲۴	گلستان	
۱۸	۲۰,۷۵	۲۰,۷۸	۲۲	۴۴,۹۱	۲۵	گیلان	
۲۷	۱۰,۶۶	۲۱,۲۱	۲۸	۳۴,۵۰	۲۶	لرستان	
۱۲	۲۶,۴۰	۲۱,۹۳	۱۲	۵۸,۰۲	۲۷	مازندران	
۶	۳۵,۸۸	۲۲,۱۷	۶	۸۰,۱۴	۲۸	مرکزی	
۱۰	۲۹,۷۹	۲۰,۲۴	۱۰	۶۳,۰۶	۲۹	هرمزگان	
۲۱	۱۹,۶۸	۲۴,۱۰	۲۰	۴۶,۶۱	۳۰	همدان	
۹	۳۰,۸۴	۲۴,۷۵	۸	۷۴,۷۹		یزد	

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه بندی براساس روش تک متغیره

جدول ۵-۱۱) اندیاف تولید ناگالص داخلی سرانه استان‌ها^۱

۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	نام استان/سال
-۳۶,۸	-۳۵,۷	-۳۴,۰	-۳۴,۰	-۳۱,۸	-۳۱,۷	-۲۷,۸	-۲۸,۱	-۲۵,۳	-۲۵,۰	-۲۶,۱	آذربایجان شرقی ۱
-۵۷,۸	-۵۷,۸	۰۰,۹	-۰۰,۰	-۵۱,۷	-۵۱,۹	-۵۳,۷	-۵۰,۰	-۴۹,۱	-۴۷,۴	-۴۷,۲	آذربایجان غربی ۲
-۴۹,۲	-۴۸,۷	-۴۸,۱	-۴۷,۹	-۴۷,۰	-۴۸,۳	-۴۷,۷	-۴۳,۵	-۴۴,۴	-۴۴,۹	-۴۵,۴	ارمنستان ۳
-۱,۸	-۲,۳	-۲,۹	-۲,۲	-۲,۳	-۲,۱	۰,۱	-۲,۶	-۲,۶	-۷,۳	-۵,۳	اصفهان ۴
۵۰,۲	۷۶,۳	۷۲,۰	۷۳,۷	۴۰,۰	۲۸,۷	-۶,۲	-۳۵,۸	-۳۶,۱	-۱۴,۹	-۲۱,۷	ایلام ۵
۱۴۸,۰	۱۲۳,۰	۱۱۱,۴	۷۹,۴	۵۰,۸	۷۰,۰	۱۴۸,۴	۱۰۷,۸	۹,۳	-۰,۰	-۱۶,۷	بوشهر ۶
۲۸,۴	۲۹,۶	۳۰,۸	۳۲,۴	۳۱,۱	۲۹,۷	۳۰,۴	۴۱,۳	۳۹,۶	۴۳,۷	۳۰,۳	گلستان ۷
-۵۱,۷	-۵۱,۴	-۵۱,۲	-۵۱,۰	-۴۹,۰	-۵۱,۲	-۵۳,۳	-۴۹,۸	-۴۹,۰	-۴۷,۸	-۵۱,۲	قزوین و بختیاری ۸
-۲۲,۴	-۲۲,۲	-۲۹,۷	-۴۳,۰	-۴۰,۰	-۴۸,۷	-۵۲,۹	-۵۳,۸	-۵۷,۸	-۶۲,۱	فارس ۹	
-۴۲,۹	-۴۲,۰	-۴۱,۱	-۴۰,۲	-۳۸,۹	-۴۹,۷	-۳۷,۹	-۳۵,۳	-۳۴,۸	-۳۱,۰	-۳۵,۲	فارس و زنجان ۱۰
-۴۱,۱	-۴۲,۲	-۴۳,۳	-۴۰,۱	-۴۱,۹	-۴۷,۹	-۴۷,۹	-۴۷,۲	-۴۸,۷	-۴۷,۸	-۵۰,۶	فارس و شاهین شهر ۱۱
۱۹۱,۱	۱۸۳,۰	۱۷۰,۲	۱۷۷,۸	۱۰۴,۰	۱۰۸,۰	۱۴۰,۱	۱۲۲,۳	۱۴۳,۰	۱۱۶,۶	۱۳۴,۰	همدان ۱۲
-۲۲,۹	-۲۲,۰	-۴۱,۰	-۴۰,۱	-۳۵,۱	-۳۶,۱	-۳۹,۲	-۴۰,۱	-۴۱,۴	-۴۲,۶	-۳۸,۸	ازمین ۱۳
-۷,۸	-۷,۹	-۷,۹	-۹,۷	-۷,۰	-۷,۸	۰,۹	-۹,۰	-۹,۳	-۰,۹	-۱۰,۳	سمنان ۱۴
-۷۱,۸	-۷۰,۷	-۷۴,۰	-۷۱,۰	-۷۹,۴	-۷۸,۰	-۷۸,۲	-۷۷,۲	-۷۷,۹	-۷۶,۷	سیستان و بلوچستان ۱۵	
-۳۲,۳	-۳۲,۰	-۳۲,۰	-۳۲,۰	-۳۲,۰	-۳۲,۰	-۳۲,۰	-۳۰,۰	-۳۱,۰	-۳۱,۳	-۳۲,۳	فارس ۱۶
-۲۸,۴	-۲۷,۰	-۲۷,۰	-۲۷,۰	-۲۰,۲	-۲۰,۰	-۱۷,۷	-۱۸,۰	-۱۲,۴	-۱۰,۲	۱,۰	قزوین ۱۷
-۴۲,۲	-۴۱,۲	-۴۰,۲	-۴۰,۱	-۳۹,۰	-۴۷,۳	-۳۲,۱	-۳۲,۷	-۳۰,۹	-۳۰,۹	-۳۰,۵	قم ۱۸
-۵۶,۷	-۵۶,۸	-۵۰,۰	-۵۰,۰	-۵۴,۱	-۵۷,۳	-۵۰,۸	-۵۰,۰	-۵۰,۳	-۵۶,۸	-۵۰,۹	کردستان ۱۹
-۲۰,۸	-۲۰,۹	-۲۲,۱	-۲۲,۸	-۲۳,۳	-۲۳,۹	-۳۰,۴	-۲۲,۴	-۲۲,۶	-۲۲,۹	-۹,۳	کرمان ۲۰
-۴۰,۹	-۴۲,۲	-۴۲,۷	-۴۲,۰	-۴۷,۰	-۴۷,۸	-۴۰,۹	-۴۷,۷	-۴۸,۲	-۴۸,۳	-۵۱,۰	کرمانشاه ۲۱
۹۴,۱	۱۴۰,۰	۱۹۲,۹	۲۳۰,۹	۲۲۲,۴	۲۰۷,۳	۲۳۰,۴	۲۸۶,۷	۲۲۹,۴	۳۲۰,۹	۴۷۳,۹	کوکنجه و بوجامد ۲۲
-۵۱,۳	-۵۰,۰	-۴۸,۷	-۴۸,۳	-۴۷,۴	-۴۴,۸	-۴۰,۹	-۴۰,۱	-۴۱,۵	-۴۰,۶	-۳۸,۵	گلستان ۲۳
-۴۴,۰	-۴۳,۱	-۴۱,۶	-۴۹,۱	-۳۸,۹	-۴۷,۹	-۳۷,۶	-۴۱,۱	-۴۹,۷	-۴۹,۲	-۳۰,۷	گیلان ۲۴
-۵۱,۴	-۵۱,۷	-۵۰,۷	-۵۰,۴	-۵۱,۰	-۵۲,۰	-۵۲,۴	-۵۰,۹	-۵۰,۴	-۴۶,۴	-۴۸,۶	لرستان ۲۵
-۲۲,۷	-۲۲,۳	-۲۰,۰	-۲۴,۷	-۲۲,۳	-۲۰,۴	-۲۰,۰	-۱۳,۲	-۱۳,۸	-۱۱,۴	-۱۷,۹	مازندران ۲۶
-۱,۰	۰,۷	۲,۰	۳,۰	۸,۳	۱,۸	۸,۷	۱۱,۰	۱۷,۰	۲۱,۰	۱۰,۲	مرکزی ۲۷
-۲۲,۱	-۱۹,۷	-۱۷,۲	-۱۷,۴	-۱۲,۰	-۱۷,۷	۰,۱	-۱,۷	-۴,۶	۷,۰	۱,۸	هرمزگان ۲۸
-۴۲,۴	-۴۲,۷	-۴۲,۷	-۴۲,۷	-۴۳,۰	-۴۰,۱	-۴۲,۴	-۴۴,۷	-۴۱,۹	-۴۱,۲	-۴۵,۴	همدان ۲۹
-۷,۷	-۸,۳	-۹,۰	-۹,۲	-۹,۲	-۱۰,۷	-۲۲,۷	-۱۰,۰	-۱۱,۴	-۱۰,۱	-۱۶,۵	یزد ۳۰

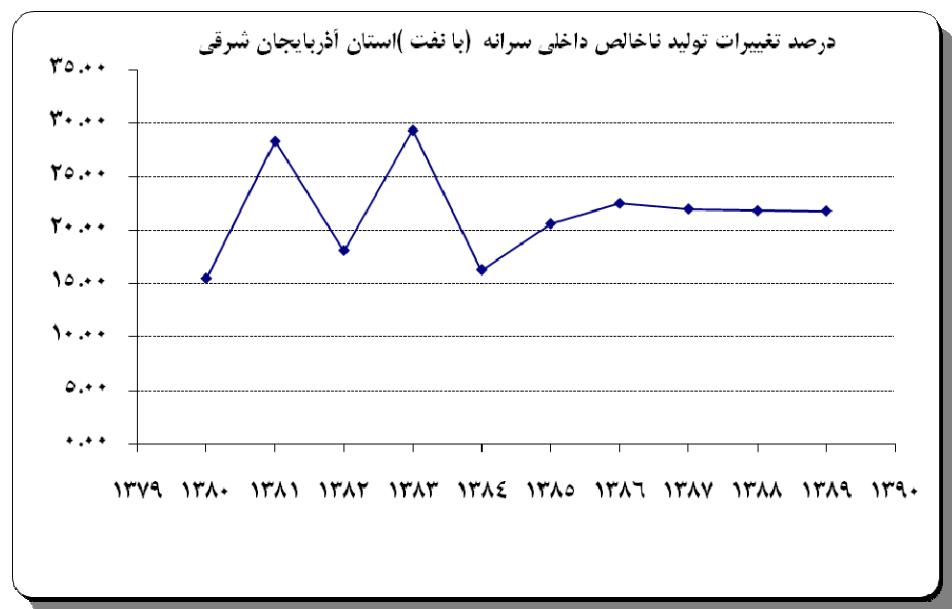
^۱ سرانه کشوری ۱۰۰ * (۱- (کشوری/استانی))

۶-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره (۶-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۳ (۲۲/۷۵ میلیون ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۲، ۲۸/۷۶ درصد رشد داشته است. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ برای کلیه استان‌ها به جز استان‌های ایلام در سال ۱۳۸۱ (۳/۸۰ درصد رشد منفی)، بوشهر در سال ۱۳۸۴ (۱۸/۵۸ درصد رشد منفی)، کرمان در سال ۱۳۸۰ (۲/۶۵ درصد رشد منفی) و کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۸۰ (۷ درصد رشد منفی)، روند رو به افزایش داشته است. آمار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۳، رشد تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در استان آذربایجان شرقی هم راستا با رشد کشور، می‌باشد. همچنین در سال مذکور استان‌های ایلام (۸۷/۹۰ درصد)، سمنان (۴۲/۷۰ درصد)، کهگیلویه و بویراحمد (۴۵/۱ درصد) نیز بیشترین رشد را نسبت به سال قبل دارند. به نظر می‌رسد رشد تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در سال مذکور ناشی از رشد تولید ناخالص داخلی باشد.

نمودار شماره (۳-۲) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۴۰/۲۹ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۱۶/۴۳ میلیون ریال) رخ داده است.

نمودار ۱۳-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (با نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

جدول (۱۳-۶) درصد تغییرات تولید ناهمان داخلی سرانه (با نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

نام استان	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹
کل کشور	۲۴,۰۳	۲۴,۰۳	۲۳,۰۹	۲۶,۶۳	۲۰,۷۱	۲۲,۹۷	۲۸,۷۶	۲۲,۷۵	۲۸,۰۶	۱۶,۵۶	
آذربایجان شرقی	۲۱,۸۱	۲۱,۸۴	۲۲,۰۱	۲۲,۰۳	۲۰,۶۲	۱۶,۲۹	۲۹,۴۰	۱۸,۰۹	۲۸,۳۸	۱۰,۴۸	۱
آذربایجان غربی	۲۱,۳۶	۲۱,۳۷	۲۲,۱۰	۱۷,۳۸	۲۴,۰۱	۲۲,۷۶	۱۹,۰۴	۲۰,۶۹	۲۳,۸۴	۱۷,۰۴	۲
آذربایجان	۲۲,۷۵	۲۲,۷۸	۲۲,۰۱	۲۲,۴۰	۲۴,۸۲	۱۹,۲۲	۲۱,۴۸	۲۴,۷۶	۲۹,۳۱	۱۵,۰۵	۳
آذربایجان	۲۴,۷۰	۲۴,۷۱	۲۴,۸۳	۳۰,۷۹	۱۷,۹۸	۱۷,۰۰	۳۶,۳۹	۳۱,۳۷	۲۴,۳۸	۱۲,۱۰	۴
ایران	۲۲,۷۲	۲۲,۷۶	۲۰,۱۰	۴۲,۴۷	۳۶,۰۷	۶۸,۹۸	۸۷,۹۰	۲۳,۲۶	-۳,۸۰	۲۴,۴۳	۵
پeshawar	۳۷,۶۴	۳۷,۶۴	۳۸,۱۷	۴۱,۰۳	۱۷,۴۴	-۱۰,۵۸	۲۱,۰۳	۱۸۴,۰۲	۴۰,۰۸	۳۶,۸۲	۶
کهان	۲۲,۹۱	۲۲,۸۷	۲۱,۶۳	۲۲,۸۹	۲۱,۹۹	۱۷,۸۰	۲۲,۳۴	۲۴,۲۶	۲۴,۴۰	۲۱,۶۴	۷
پهارمحل و بقایار	۲۲,۰۵	۲۲,۰۴	۲۲,۷۷	۲۱,۷۶	۲۴,۷۰	۲۰,۰۲	۱۹,۷۷	۲۰,۸۶	۲۰,۱۰	۲۲,۰۱	۸
فارسستان	۳۱,۳۰	۳۱,۳۰	۳۱,۲۹	۳۱,۳۰	۲۸,۱۸	۳۲,۱۱	۳۱,۱۷	۳۱,۱۷	۳۱,۱۸	۳۰,۹۸	۹
فارسستان	۲۲,۱۲	۲۲,۱۲	۲۱,۲۳	۲۲,۹۲	۲۲,۰۹	۱۹,۶۳	۲۲,۳۷	۲۲,۰۰	۲۲,۰۰	۲۱,۸۱	۱۰
فارسستان	۲۲,۳۱	۲۲,۳۲	۲۲,۳۱	۱۹,۰۰	۳۶,۰۳	۲۲,۹۸	۲۷,۰۹	۲۲,۱۷	۲۲,۱۹	۲۲,۰۳	۱۱
خوزستان	۲۷,۰۵	۲۷,۰۶	۲۷,۹۸	۲۱,۷۴	۱۸,۸۲	۲۲,۴۰	۱۷,۸۱	۴۳,۶۷	۶,۰۲		۱۲
ازمادان	۲۷,۷۱	۲۷,۷۴	۲۱,۷۳	۱۰,۲۲	۲۲,۰۹	۲۹,۲۰	۳۰,۷۳	۲۰,۴۸	۳۰,۶۶	۷,۳۷	۱۳
سمنان	۲۴,۱۳	۲۴,۱۳	۲۰,۳۰	۲۱,۸۴	۲۱,۷۷	۱۳,۶۰	۴۲,۷۰	۲۲,۱۰	۲۳,۴۷	۲۰,۲۰	۱۴
سیستان و بلوچستان	۱۸,۰۵	۱۸,۴۵	۲۰,۴۹	۱۰,۴۴	۱۱,۱۷	۲۰,۴۶	۲۱,۴۶	۱۷,۴۰	۱۸,۰۰	۱۶,۸۸	۱۵
خراسان	۲۲,۷۶	۲۲,۳۶	۲۰,۳۰	۲۲,۳۰	۱۶,۰۷	۲۶,۷۵	۲۲,۰۵	۳۲,۹۲	۱۹,۷۱		۱۶
قزوین	۲۰,۰۴	۱۸,۰۴	۱۸,۹۰	۲۴,۰۰	۲۴,۲۴	۲۱,۱۳	۱۸,۷۹	۱۳,۰۰	۱۷,۷۷		۱۷
قم	۲۱,۹۳	۲۱,۹۲	۲۲,۹۰	۲۰,۰۷	۱۷,۷۷	۱۰,۲۳	۲۷,۸۷	۱۹,۸۱	۲۸,۰۱	۲۱,۷۵	۱۸
گرگان	۲۲,۷۵	۲۲,۲۰	۲۲,۳۷	۲۲,۰۱	۲۱,۷۸	۲۱,۴۷	۲۱,۰۸	۲۲,۴۹	۳۲,۲۳	۱۱,۴۰	۱۹
کرمان	۲۴,۳۳	۲۴,۷۷	۲۴,۲۰	۲۰,۸۷	۳۰,۹۸	۲۹,۷۴	۲۲,۹۱	۱۳,۰۶	۲۱,۹۹	-۲,۶۰	۲۰
کردستان	۲۴,۱۰	۲۴,۱۸	۲۲,۷۲	۲۲,۰۹	۲۰,۳۱	۲۰,۹۴	۳۰,۳۰	۲۷,۷۶	۲۸,۰۷	۲۰,۸۷	۲۱
کوکاچی و بویراحمد	۰,۳۶	۱,۶۳	۱,۳۰	۰,۴۱	۱۱,۷۰	۲۹,۱۰	۴۰,۰۱	۱۰,۰۳	۱۸,۰۲	-۷,۰۰	
گلستان	۲۰,۹۱	۲۰,۹۲	۲۲,۰۸	۲۴,۸۷	۱۴,۹۸	۱۰,۰۱	۲۷,۸۰	۲۰,۷۹	۲۶,۱۰	۱۰,۷۰	۲۲
گیلان	۲۰,۸۹	۲۰,۹۲	۱۸,۰۲	۲۲,۲۲	۱۸,۷۳	۲۰,۰۲	۱۸,۴۲	۲۰,۳۰	۲۷,۱۴	۱۷,۰۲	۲۴
لرستان	۲۱,۷۷	۲۱,۷۰	۲۲,۱۹	۱۰,۲۰	۲۱,۷۲	۲۲,۶۴	۲۲,۳۰	۲۱,۴۶	۱۸,۴۰	۱۹,۶۴	۲۵
مالستان	۲۱,۷۱	۲۱,۷۳	۲۲,۷۱	۲۴,۲۱	۱۶,۴۴	۲۲,۲۸	۱۸,۷۱	۲۲,۰۶	۲۴,۰۹	۲۲,۶۳	۲۶
مردی	۲۱,۸۷	۲۱,۹۰	۲۲,۴۴	۲۰,۰۱	۲۰,۳۴	۱۰,۱۷	۲۶,۰۸	۱۰,۹۷	۲۳,۹۳	۲۶,۲۰	۲۷
هرمزگان	۲۰,۳۲	۲۰,۲۶	۲۱,۹۷	۲۰,۱۹	۱۳,۸۶	۹,۱۹	۳۷,۷۰	۲۶,۲۴	۱۴,۳۷	۲۰,۴۳	۲۸
همدان	۲۴,۳۰	۲۴,۳۳	۲۲,۰۰	۲۹,۳۷	۲۴,۰۰	۱۷,۱۴	۳۳,۷۹	۱۷,۰۹	۲۶,۶۶	۲۲,۲۶	۲۹
یزد	۲۴,۹۹	۲۴,۹۸	۲۲,۳۱	۲۲,۷۴	۲۰,۰۳	۳۴,۰۲	۱۷,۱۹	۱۷,۷۴	۲۶,۲۰	۲۲,۲۷	۳۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۷-۱۳- تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت^۱ (با احتساب نفت) طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ ۲،۵۶۲،۰۸۷ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۱،۰۸۲،۹۴۰ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۸/۹۹ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) کل کشور طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۱،۷۴۳،۵۵۱ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۸۱،۵۶۷ میلیارد ریال تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه هفتم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۴۰،۹۷۲ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۷/۱۳ درصد رشد داشته است. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۶۰،۷۶۰ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه ششم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۷) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین (رتبه ۶) افزایش داشته که می‌تواند ناشی از کاهش تولید ناخالص داخلی واقعی این استان در مقایسه با سایر استان‌ها باشد. این در حالیست که در رتبه استان‌های تهران (رتبه ۱)، خوزستان (رتبه ۲)، اصفهان (رتبه ۳) و برخی استان‌های دیگر در سال ۱۳۸۹ تغییری نسبت به رتبه میانگین آنها دیده نمی‌شود.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۶۴۵،۷۶۷ و ۱۴،۵۰۶ میلیارد ریال مربوط به استان‌های تهران و چهارمحال و بختیاری می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و خراسان جنوبی به ترتیب با ۴۴۳،۷۹۰ و ۸،۴۶۲ میلیارد ریال،

۱. به فرایند حذف اثر تغییرات قیمت محصولات از نتایج محاسبات ملی، محاسبات به قیمت‌های ثابت می‌گویند. در این تحقیق سال پایه سال ۱۳۸۳ در نظر گرفته شده است. احتساب تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت ثابت نشان دهنده تولید ناخالص داخلی (با نفت) واقعی می‌باشد.

بیشترین و کمترین میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۷-۳)

جدول ۷-۳) تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت به قیمت ثابت طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ (میلیارد ریال)

استان/سال	کشور	۱۳۸۹	۱۳۸۹ در سال	نرخ (شد طن دمده) در سال	میانگین طن سال	۸۹-۷۹	۱۷۴۳۵۰۱	نرخ میانگین	نام
آذربایجان شرقی	۱	۲۰۶۲۰.۸۷	-	۸.۹۹	۸۹-۷۹	۸.۹۹	۶۰۷۶۰	۷.۱۳	۶
آذربایجان غربی	۲	۸۱۰۶۷	۷	۷.۶۴	۸۹-۷۹	۷.۶۴	۳۲۲۷۸	۶.۷۶	۱۳
اردبیل	۳	۲۰۸۷۱	۲۶	۷.۲۵	۸۹-۷۹	۷.۲۵	۱۶۰۵۳	۱۶.۰۵	۲۳
اصفهان	۴	۱۵۸۴۶۳	۳	۹.۰۰	۸۹-۷۹	۹.۰۰	۱۰۷۲۰.۷	۱۰.۷۲	۳
ایلام	۵	۳۲۲۲۶	۱۷	۱۶.۲۰	۸۹-۷۹	۱۶.۲۰	۱۷۴۱۲	۱۷.۴۱	۲۱
بوشهر	۶	۸۹۸۱۹	۶	۲۲.۳۴	۸۹-۷۹	۲۲.۳۴	۴۳۷۷۲	۲۲.۳۴	۱۰
گهواره	۷	۶۴۰۷۶۸	۱	۹.۰۷	۸۹-۷۹	۹.۰۷	۴۴۳۷۹۰	۹.۰۷	۱
جهارمیان و بستانی	۸	۱۴۰۰۷	۳۰	۸.۰۸	۸۹-۷۹	۸.۰۸	۱۰۲۲۸	۱۰.۲۲	۲۹
خراسان جنوبی	۹	۱۶۰۰۳	۲۹	۱۰.۴۶	۸۹-۷۹	۱۰.۴۶	۸۴۶۳	۸.۴۶	۳۰
خراسان رضوی	۱۰	۱۲۰۱۳۲	۴	۶.۴۲	۸۹-۷۹	۶.۴۲	۸۷۶۷۱	۶.۴۲	۴
خراسان شمالی	۱۱	۱۷۴۱۲	۲۸	۱۱.۳۱	۸۹-۷۹	۱۱.۳۱	۱۰۷۶۲	۱۰.۷۶	۲۸
خواستگار	۱۲	۴۵۶۲۷۳	۲	۱۱.۰۹	۸۹-۷۹	۱۱.۰۹	۲۷۳۲۹۹	۱۱.۰۹	۲
زنجان	۱۳	۲۴۳۱۵	۲۱	۹.۰۴	۸۹-۷۹	۹.۰۴	۱۰۴۳۰	۹.۰۴	۲۶
سمنان	۱۴	۱۹۸۱۱	۲۷	۸.۹۰	۸۹-۷۹	۸.۹۰	۱۳۷۱۱	۸.۹۰	۲۷
سیستان و بلوچستان	۱۵	۲۱۰۷۹	۲۵	۷.۴۱	۸۹-۷۹	۷.۴۱	۱۶۶۲۸	۷.۴۱	۲۲
فارس	۱۶	۱۰۵۶۷۲	۵	۸.۸۹	۸۹-۷۹	۸.۸۹	۷۲۸۹۴	۸.۸۹	۵
قزوین	۱۷	۲۹۰۱۷	۲۰	۴.۹۶	۸۹-۷۹	۴.۹۶	۲۲۳۰۲	۴.۹۶	۱۷
قم	۱۸	۲۱۹۴۳	۲۴	۸.۴۸	۸۹-۷۹	۸.۴۸	۱۰۶۰۲	۸.۴۸	۲۵
گردستان	۱۹	۲۲۰۸۱	۲۳	۶.۹۷	۸۹-۷۹	۶.۹۷	۱۶۰۴۰	۶.۹۷	۲۴
گرمان	۲۰	۷۹۰۴۶	۸	۹.۰۴	۸۹-۷۹	۹.۰۴	۴۹۰۴۸	۹.۰۴	۹
گرمانشاه	۲۱	۳۳۴۷۱	۱۶	۷.۸۷	۸۹-۷۹	۷.۸۷	۲۴۰۷	۷.۸۷	۱۵
گوگنلویه و بویراحمد	۲۲	۴۴۱۸۳	۱۲	۲.۲۰	۸۹-۷۹	۲.۲۰	۵۶۲۹۹	۲.۲۰	۷
گلستان	۲۳	۲۹۷۶۳	۱۹	۷.۴۷	۸۹-۷۹	۷.۴۷	۲۱۰۶۷	۷.۴۷	۱۹
گیلان	۲۴	۴۷۳۰۷	۱۰	۵.۸۹	۸۹-۷۹	۵.۸۹	۳۷۰۰۲	۵.۸۹	۱۱
لرستان	۲۵	۲۴۰۱۲	۲۲	۵.۱۴	۸۹-۷۹	۵.۱۴	۱۹۸۸۱	۵.۱۴	۲۰
مازندران	۲۶	۷۵۸۹۱	۹	۷.۰۲	۸۹-۷۹	۷.۰۲	۵۶۲۷۷	۷.۰۲	۸
مرکزی	۲۷	۴۰۹۸۸	۱۱	۶.۶۰	۸۹-۷۹	۶.۶۰	۳۵۰۸۲	۶.۶۰	۱۲
همدان	۲۸	۳۹۹۱۹	۱۴	۶.۱۳	۸۹-۷۹	۶.۱۳	۲۰۹۹۴	۶.۱۳	۱۴
همدان	۲۹	۳۲۱۴۲	۱۸	۷.۷۰	۸۹-۷۹	۷.۷۰	۲۳۴۰۷	۷.۷۰	۱۶
یزد	۳۰	۳۴۷۱۸	۱۵	۱۱.۰۶	۸۹-۷۹	۱۱.۰۶	۲۱۰۸۸	۱۱.۰۶	۱۸

مأخذ: یافته‌های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک متغیره

۸-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سالهای ۷۹-۸۹

جدول شماره (۳-۸) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) طی سالهای ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) کل کشور طی سالهای ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ (به جز سال ۱۳۸۷ که ۰/۳۸ درصد رشد دارد) روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۸ (۲،۴۶۳ میلیارد ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۷، ۶۴/۱۳ درصد رشد داشته است. به نظر می‌رسد که کاهش رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) در سال ۱۳۸۷ ناشی از بحران مالی اقتصاد جهانی سال ۲۰۰۸ بوده که اقتصاد ایران نیز از شرایط دشوار مالی جهانی در امان نمانده است. اولین و تأثیرگذارترین مجرای سرایت بحران به اقتصاد ایران، کاهش قیمت نفت و افزایش دامنه نوسان آن می‌باشد و به دنبال کاهش قیمت نفت، حجم تولید نفت خام و عواید ارزی کشور نیز کاهش یافته باشد. همچنین ایران در سال ۸۷ با معضل خشکسالی نیز روبرو بود، که این عامل نیز می‌تواند از دلایل رشد منفی در سال مذکور باشد.

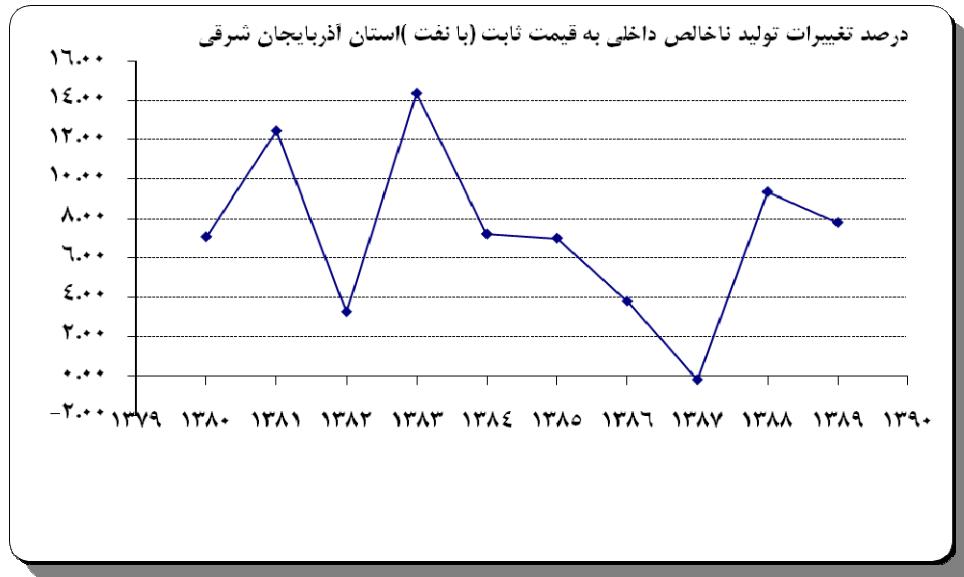
نمودار شماره (۳-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سالهای ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سالهای مذکور تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با احتساب نفت) در این استان (به جز سال ۱۳۸۷ که ۰/۱۹ درصد رشد منفی داشته دارد) روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۳۶/۱۴ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۵۸،۲۳۹ میلیارد ریال) رخ داده است.

جدول ۸-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با امتیاز نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

مأخذ: یافته های تحقیق

نمودار ۱۳-۱۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با امتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سالهای

۱۳۷۹-۱۳۸۹

۱۳-۹- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت)^۱ طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با $۳۴/۲۸$ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ ($۱۶/۸۶$ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه $۷/۳۵$ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) کل کشور طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ برابر با $۲۴/۸۴$ میلیون ریال بوده است. استان آذربایجان شرقی با $۲۲/۱۰$ میلیون ریال تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه هفدهم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ ($۱۱/۹۲$ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه $۶/۳۶$ درصد رشد داشته

۱. تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) از تقسیم رقم تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (با نفت) بر تعداد جمعیت کشور به دست می‌آید و نشان می‌دهد که به ازای هر نفر چه میزان تولید ناخالص داخلی واقعی (با نفت) تولید می‌شود.

است، با این حال در سال ۱۳۸۹ تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) استان آذربایجان شرقی (۲۲/۱۰ میلیون ریال) از سرانه واقعی کشوری (۳۴/۲۸ میلیون ریال) پائین تر بوده و انحراف ۳۵/۵۴- درصدی را از سرانه واقعی کشوری نشان می‌دهد.

میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۱۶/۹۵ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه پانزدهم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۱۷) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۱۵) افزایش داشته که می‌تواند ناشی از کاهش تولید ناخالص داخلی واقعی این استان در مقایسه با سایر استان‌ها باشد.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱۰۲/۰۴ و ۷/۹۰ میلیون ریال مربوط به استان‌های خوزستان و سیستان و بلوچستان می‌باشد که این ارقام نیز به ترتیب انحراف ۱۹۷/۶۴ و ۷۷- درصدی از سرانه واقعی کشوری دارند. همچنین استان‌های کهگیلویه و بویراحمد و سیستان و بلوچستان به ترتیب با ۹۰/۲۴ و ۷ میلیون ریال، بیشترین و کمترین میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود

اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۳-۹ و ۳-۱۰)

جدول ۹-۱۳) تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ (میلیون ریال)

استان/سال	کشور	۱۳۸۹	۱۳۸۸	نرخ رشد طی دوره	میلادی طی سال	نرخ میلادی
۱	آذربایجان شرقی	۲۲,۱۰	۲۴,۲۸	-	۷,۳۵	۸۹-۷۹
۲	آذربایجان غربی	۱۴,۴۶		۲۸	۵,۲۵	۱۱,۴۹
۳	ازدیل	۱۶,۷۹		۲۵	۵,۹۰	۱۳,۱۳
۴	اصفهان	۳۲,۹۸		۷	۷,۴۹	۲۳,۶۲
۵	ایلام	۵۶,۹۰		۴	۱۵,۰۰	۳۱,۷۸
۶	بوشهر	۹۵,۱۹		۲	۲۱,۳۳	۴۹,۰۶
۷	گهاوند	۴۳,۶۵		۵	۶,۴۳	۳۳,۲۵
۸	جهارمک و بختیاری	۱۶,۲۵		۲۶	۷,۱۹	۱۱,۹۹
۹	خراسان جنوبی	۲۳,۷۲		۱۵	۱۳,۶۰	۱۳,۲۶
۱۰	خراسان رضوی	۲۰,۲۲		۱۹	۴,۷۴	۱۵,۸۲
۱۱	خراسان شمالی	۲۰,۷۶		۱۸	۱۰,۷۷	۱۲,۵۰
۱۲	خوزستان	۱۰,۲۴		۱	۱۰,۲۳	۶۴,۰۲
۱۳	زنجان	۲۴,۷۳		۱۳	۸,۸	۱۶,۰۵
۱۴	سمنان	۳۱,۷۲		۹	۷,۳۱	۲۳,۳۷
۱۵	سیستان و بلوچستان	۷,۹۰		۲۰	۴,۸	۷,۰۰
۱۶	فارس	۲۲,۳۳		۱۶	۷,۶۱	۱۷,۱۳
۱۷	قزوین	۲۳,۹۳		۱۴	۲,۳۴	۲۰,۰۵
۱۸	قم	۱۹,۴۶		۲۰	۶,۴۱	۱۵,۰۳
۱۹	گردستان	۱۵,۰۵		۲۷	۶,۳۴	۱۱,۱۹
۲۰	گرمان	۲۶,۹۹		۱۰	۶,۲۰	۱۸,۵۳
۲۱	گردشگاری	۱۷,۵۶		۲۴	۷,۳۶	۱۲,۹۸
۲۲	گیلان	۶۶,۰۳		۳	-۳,۵۴	۹,۰۲
۲۳	گلستان	۱۷,۶۴		۲۳	۶,۲۳	۱۳,۴۲
۲۴	گیلان	۱۹,۲۸		۲۱	۵,۳۴	۱۵,۵۰
۲۵	لرستان	۱۳,۵۶		۲۹	۲,۵۹	۱۱,۳۱
۲۶	مازندران	۲۴,۹۹		۱۲	۶,۶۷	۱۹,۳۸
۲۷	مرکزی	۳۳,۰۳		۶	۵,۶۹	۲۶,۵۰
۲۸	هرمزگان	۲۵,۶۱		۱۱	۲,۸۶	۲۲,۳۲
۲۹	همدان	۱۸,۹۱		۲۲	۷,۶۲	۱۳,۸۲
۳۰	یزد	۳۲,۵۷		۸	۹,۴۷	۲۱,۸۲

مأخذ: یافته‌های تحقیق
* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

جدول ۱۰-۱۱) از هر اف. تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی استانها از سرانه واقعی کشوری/استانی (۱-۱۰۰ *) (۱-۱۰۰ *)

نام استان/سیال	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹
آذربایجان شرقی	-۳۵,۵	-۳۵,۹	-۳۳,۹	-۳۴,۶	-۳۲,۲	-۳۰,۰	-۲۷,۸	-۲۸,۹	-۲۶,۳	-۲۷,۰	-۲۹,۳
آذربایجان غربی	-۵۷,۸	-۵۷,۳	-۵۰,۷	-۵۶,۴	-۵۳,۰	-۵۳,۰	-۵۳,۷	-۵۰,۰	-۴۸,۹	-۴۸,۷	-۴۸,۶
اردبلو	-۵۱,۰	-۴۹,۰	-۴۸,۱	-۴۸,۴	-۴۷,۸	-۴۸,۰	-۴۷,۷	-۴۷,۰	-۴۲,۷	-۴۲,۰	-۴۳,۹
اصفهان	-۵,۸	-۵,۰	-۴,۰	-۵,۲	-۶,۸	-۶,۱	-۶,۱	-۶,۱	-۷,۲	-۷,۰	-۵,۰
ایلام	۶۶,۰	۶۸,۰	۶۲,۳	۵۱,۲	۳۸,۱	۳۰,۰	-۳۱,۴	-۳۰,۷	-۳۱,۸	-۳۱,۹	-۱۶,۶
بوشهر	۱۷۷,۷	۱۴۷,۷	۱۱۰,۶	۸۷,۷	۶۰,۸	۷۱,۰	۱۴۸,۴	۱۰۵,۴	۱۰,۱	۰,۱	-۱۸,۴
کهگیلویه	۲۷,۳	۲۹,۳	۳۱,۸	۳۴,۸	۳۴,۳	۳۰,۸	۳۰,۴	۴۰,۹	۳۸,۱	۴۰,۰	۳۸,۸
ههارم‌حال و بختگانی	-۵۰,۶	-۵۲,۹	-۵۲,۶	-۵۳,۳	-۵۰,۶	-۵۱,۴	-۵۳,۳	-۴۹,۸	-۴۸,۷	-۴۸,۰	-۵۲,۸
خراسان جنوبی	-۳۰,۸	-۴۷,۲	-۴۱,۱	-۴۷,۰	-۴۷,۸	-۵۰,۲	-۵۰,۹	-۵۲,۲	-۵۶,۰	-۶۰,۷	-۶۰,۷
خراسان رضوی	-۴۲,۰	-۴۲,۳	-۴۴,۳	-۴۴,۰	-۴۹,۰	-۴۷,۲	-۴۷,۹	-۴۸,۸	-۴۷,۷	-۴۷,۰	-۴۲,۶
خراسان شمالی	-۴۳,۴	-۴۳,۲	-۴۰,۱	-۴۷,۷	-۴۴,۳	-۴۹,۲	-۴۷,۹	-۴۸,۳	-۵۰,۳	-۵۰,۳	-۵۰,۷
خوزستان	۱۹۷,۶	۱۸۷,۶	۱۷۰,۵	۱۶۰,۳	۱۵۰,۴	۱۵۲,۴	۱۴۰,۱	۱۲۴,۲	۱۴۰,۹	۱۱۸,۷	۱۲۸,۴
زنجان	-۲۷,۹	-۲۸,۴	-۳۲,۱	-۴۰,۷	-۳۵,۶	-۳۵,۴	-۳۹,۲	-۴۴,۰	-۴۰,۷	-۴۰,۰	-۳۷,۴
سمنان	-۷,۰	-۶,۲	-۵,۹	-۷,۰	-۶,۸	-۷,۶	-۷,۶	-۷,۹	-۷,۹	-۷,۱	-۷,۱
سیستان و بلوچستان	-۷۷,۰	-۷۴,۹	-۷۲,۷	-۷۲,۳	-۷۱,۲	-۶۹,۴	-۷۰,۰	-۶۹,۱	-۶۸,۸	-۶۸,۰	-۶۸,۶
فارس	-۳۱,۹	-۳۰,۷	-۲۷,۰	-۳۲,۸	-۳۲,۳	-۳۲,۱	-۳۰,۰	-۲۶,۲	-۲۵,۴	-۱۹,۹	-۲۲,۵
گلستان	-۳۰,۲	-۳۰,۷	-۳۰,۰	-۲۱,۳	-۳۰,۰	-۱۷,۸	-۱۸,۰	-۱۱,۸	-۷,۱	۷,۲	۷,۲
قزوین	-۴۳,۲	-۴۰,۸	-۴۲,۲	-۴۲,۷	-۴۱,۲	-۴۷,۹	-۴۳,۱	-۴۴,۳	-۴۳,۱	-۴۲,۸	-۴۸,۰
کردستان	-۵۶,۱	-۵۰,۳	-۵۰,۷	-۵۰,۹	-۵۰,۰	-۵۰,۲	-۵۰,۰	-۵۰,۸	-۵۰,۰	-۵۱,۷	-۵۱,۷
گرمان	-۲۱,۳	-۲۱,۹	-۲۲,۰	-۲۶,۷	-۲۲,۹	-۳۱,۲	-۳۰,۴	-۳۲,۳	-۲۷,۶	-۲۰,۷	-۱۲,۳
گرمانشاه	-۴۸,۸	-۴۷,۰	-۴۷,۱	-۵۰,۰	-۴۸,۸	-۴۷,۲	-۴۰,۹	-۴۶,۳	-۴۶,۹	-۴۰,۰	-۴۸,۸
گیلان	۹۲,۶	۱۴۷,۷	۱۹۰,۲	۲۲۸,۷	۳۱۸,۰	۳۴۴,۴	۳۳۰,۴	۲۸۹,۳	۲۲۳,۸	۳۱۰,۷	۴۷۷,۴
گلستان	-۴۸,۰	-۴۹,۷	-۴۷,۳	-۴۷,۹	-۴۷,۶	-۴۰,۵	-۴۰,۹	-۴۱,۱	-۴۴,۱	-۴۴,۰	-۴۲,۸
گیلان	-۴۳,۸	-۴۳,۲	-۴۰,۸	-۳۸,۰	-۳۸,۳	-۳۷,۲	-۳۷,۶	-۳۷,۴	-۳۱,۰	-۲۸,۲	-۳۱,۴
لرستان	-۶۰,۲	-۵۸,۷	-۵۸,۲	-۵۸,۰	-۵۸,۱	-۵۳,۸	-۵۳,۴	-۵۰,۳	-۴۹,۴	-۴۵,۴	-۴۷,۳
مازندران	-۲۷,۱	-۲۷,۴	-۲۴,۷	-۲۴,۸	-۲۳,۱	-۲۱,۰	-۲۰,۰	-۱۲,۶	-۱۴,۸	-۱۳,۶	-۲۲,۳
مرکزی	-۳,۷	-۰,۸	-۲,۰	-۲,۲	-۰,۵	-۱,۲	-۰,۷	-۱۲,۷	-۲۱,۱	-۲۶,۴	-۱۲,۶
هرمزگان	-۲۰,۳	-۲۰,۰	-۱۹,۱	-۱۸,۴	-۱۲,۷	-۷,۹	-۰,۱	-۰,۹	-۱,۷	-۱۳,۴	-۴,۰
همدان	-۴۴,۸	-۴۵,۴	-۴۵,۹	-۴۴,۹	-۴۵,۰	-۴۵,۰	-۴۲,۴	-۴۴,۷	-۴۱,۲	-۴۰,۰	-۴۶,۲
یزد	-۵,۰	-۷,۰	-۷,۲	-۹,۴	-۱۰,۴	-۱۱,۹	-۲۲,۷	-۱۰,۰	-۱۳,۰	-۱۴,۳	-۲۱,۸

مأخذ: یافته های تحقیق

۱۱-۱۲- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال های ۱۳۷۹-۸۹

جدول شماره (۱۱-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) طی سال های

۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می دهد. با توجه به ارقام جدول می توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی

سرانه واقعی (با نفت) کل کشور طی سال های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ (به جز سال ۱۳۸۷) که ۱/۸۲ درصد

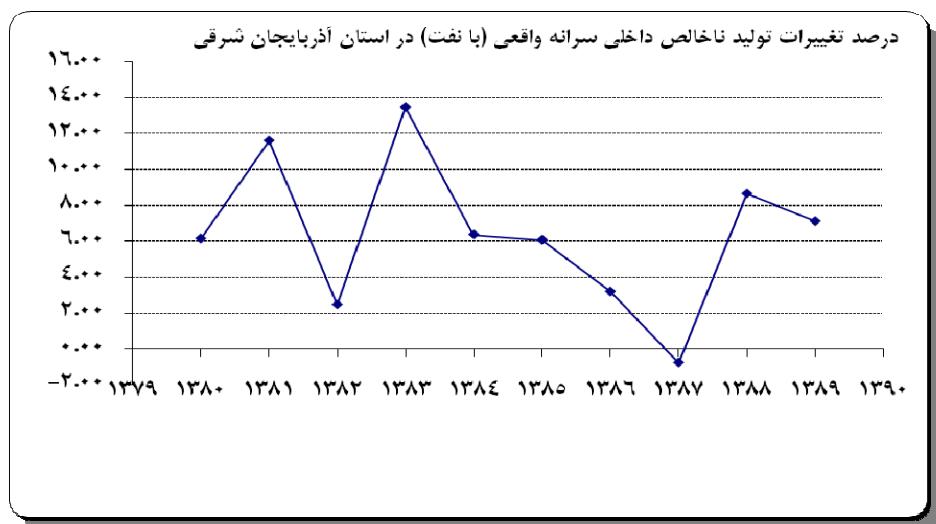
رشد منفی نسبت به سال ۱۳۸۶ دارد) روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال

۱۳۸۸ (۳۲/۱۶ میلیون ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۷، ۱۱/۹۹ درصد رشد داشته است.

نمودار شماره (۳-۴) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) در این استان (به جز سال ۱۳۸۷ که ۷/۸۰ درصد رشد منفی دارد) روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۱۳/۴۹ میلیون ریال) رخ داده است.

نمودار (۴-۱۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹

۱۳۷۹

جدول ۱۱-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (با نمود) طی سالهای ۸۹-۷۹-۱۳

نام استان	کل کشور	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰
آذربایجان شرقی	۱	۶,۶۱	۱۱,۹۹	-۱,۸۲	۶,۹۷	۹,۰۳	۹,۷۴	۱۱,۷۴	۶,۱۶	۱۰,۰۹	۲,۸۴
آذربایجان غربی	۲	۷,۱۲	۸,۶۷	-۰,۷۸	۳,۱۹	۷,۰۸	۶,۳۸	۱۳,۶۹	۲,۴۷	۱۱,۶۳	۶,۱۰
آذربایجان غربی	۳	۰,۳۸	۷,۹۶	-۰,۲۹	-۰,۸۷	۱,۰۷	۹,۹۷	۳,۷۷	۳,۷۵	۷,۷۳	۰,۱۰
آذربایجان غربی	۴	۳,۳۳	۱۰,۱۷	-۲,۱۷	۰,۷۷	۱,۰۰۲	۷,۹۱	۳,۷۴	۷,۰۸	۹,۰۵	۶,۳۱
آذربایجان غربی	۵	۷,۲۹	۱۲,۰۷	-۰,۰۴	۱۱,۱۴	۶,۳۰	۲,۴۶	۱۶,۱۸	۱۳,۳۲	۷,۷۰	۰,۶۸
آذربایجان غربی	۶	۰,۳۰	۱۰,۸۷	۰,۴۳	۱۷,۱۰	۱۶,۳۴	۵۲,۳۷	۶۲,۶۶	,۱۴	-۱۸,۹۹	۱۴,۸۱
آذربایجان غربی	۷	۲۰,۰۰	۲۸,۰۷	۱۲,۳۹	۲۰,۴۳	۰,۹۰	-۲۴,۲۴	۹,۰۸	۱۴۰,۳۸	۲۱,۶۷	۲۶,۰۲
آذربایجان غربی	۸	۴,۹۶	۱۰,۷۷	-۴,۷۱	۷,۳۲	۱۲,۴۴	۶,۰۷	۷,۳۷	۸,۲۶	۶,۸۳	۰,۹۴
آذربایجان غربی	۹	۷,۳۱	۱۱,۳۲	-۰,۰۷	۱,۲۲	۱۱,۳۷	۱۴,۰۸	۴,۰۰	۷,۸۴	۱۰,۲۹	۱۲,۰۲
آذربایجان غربی	۱۰	۱۷,۴۵	۱۹,۳۳	۹,۰۹	۸,۷۱	۱۴,۷۳	۱۷,۱۰	۱۲,۳۱	۱۲,۹۰	۱۲,۹۶	۱۲,۷۹
آذربایجان غربی	۱۱	۸,۹۷	۸,۲۳	-۱,۴۳	۰,۲۰	۰,۴۰	۱۱,۰۴	-۲,۰۰	۴,۴۹	۴,۴۹	۴,۳۳
آذربایجان غربی	۱۲	۱۳,۶۳	۱۰,۸۷	۲,۹۷	,۰۵	۲,۰۷	۶,۴۱	۱۲,۶۷	۱۰,۰۰	۱۰,۰۲	۱۰,۳۸
آذربایجان غربی	۱۳	۱۰,۳۴	۱۸,۱۸	۲,۷۶	۱۱,۲۱	۸,۷۸	۱۰,۳۷	۱۹,۷۴	-۳,۲۰	۲۴,۳۴	-۱,۰۴
آذربایجان غربی	۱۴	۷,۴۰	۱۸,۰۹	۱۲,۳۲	-۱,۸۱	۹,۷۰	۱۷,۰۹	۱۴,۱۰	۷,۰۹	۱۰,۲۲	-۲,۳۲
آذربایجان غربی	۱۵	۰,۱۸	۱۱,۷۲	-۰,۰۷	۷,۰۷	۱۰,۴۹	,۰۰۷	۲۲,۳۷	۷,۷۸	۵,۷۷	۹,۱۳
آذربایجان غربی	۱۶	-۲,۷۷	۷,۹۷	-۳,۱۸	-۰,۷۸	۲,۷۱	۱۱,۹۸	۸,۰۴	۰,۰۶	۴,۷۹	۸,۰۳
آذربایجان غربی	۱۷	۴,۰۰	۱۴,۳۸	-۰,۷۸	۷,۱۲	۱۲,۰۱	۳,۳۷	۷,۲۴	۴,۸۲	۱۱,۰۹	۸,۰۰
آذربایجان غربی	۱۸	-۰,۰۲	۱۱,۱۸	-۶,۴۰	-۰,۳۷	۱۲,۰۰	۱۰,۷۹	۳,۲۳	,۰۸۱	-۳,۷۰	۷,۳۲
آذربایجان غربی	۱۹	۱۱,۰۰	۷,۹۱	-۲,۷۱	۶,۱۲	۳,۸۴	۱,۷۴	۱۲,۰۸	۰,۹۶	۹,۹۸	۱۱,۰۸
آذربایجان غربی	۲۰	۷,۷۳	۱۲,۰۷	-۱,۴۴	۶,۷۰	۱۰,۲۰	۶,۲۱	۷,۴۰	,۱۰	۱۲,۰۷	۱,۰۷
آذربایجان غربی	۲۱	۷,۴۷	۱۲,۷۸	۲,۸۷	۲,۰۸	۲۱,۰۸	۱۷,۹۴	۷,۶۲	-۰,۷۷	۷,۷۴	-۱۲,۸۸
آذربایجان غربی	۲۲	۳,۰۸	۱۲,۱۹	۲,۹۸	۲,۳۰	۶,۲۱	۷,۱۹	۱۲,۴۴	۷,۴۷	۷,۷۱	۹,۰۲
آذربایجان غربی	۲۳	-۱۷,۱۲	-۶,۰۱	-۱۴,۴۳	-۱۲,۳۳	۲,۰۲	۱۱,۹۹	۲۴,۹۸	-۴,۷۴	۳,۰۵	-۱۰,۶۱
آذربایجان غربی	۲۴	۸,۹۶	۷,۹۰	-۰,۷۷	۷,۳۰	۰,۶۸	۱,۱۹	۱۲,۰۲	۱۱,۷۷	۱,۰۴۱	,۰۷۸
آذربایجان غربی	۲۵	۰,۰۷	۷,۴۸	-۷,۲۷	۷,۶۱	۷,۷۰	۸,۸۲	۷,۳۹	۲,۳۹	۷,۳۱	۷,۰۹
آذربایجان غربی	۲۶	۲,۷۴	۱۰,۸۶	-۲,۴۷	-۴,۰۷	۱۱,۱۰	۸,۷۴	۴,۶۸	۴,۲۸	۲,۰۳	۷,۰۷
آذربایجان غربی	۲۷	۷,۰۰	۷,۹۰	-۲,۸۹	۰,۹۹	۷,۰۹	۸,۳۲	۳,۴۴	۷,۶۲	۹,۱۲	۱۴,۳۵
آذربایجان غربی	۲۸	۱,۰۵	۱۰,۱۸	-۲,۲۷	۲,۷۸	۱۱,۳۴	۲,۱۳	۷,۹۲	-۱,۳۳	۰,۹۷	۱۰,۴۳
آذربایجان غربی	۲۹	,۰۱۶	۱۰,۰۰	-۲,۶۲	,۰۰۴	۲,۷۱	-۷,۷۶	۱۸,۰۷	۷,۸۳	-۳,۹۷	۱۲,۰۹
آذربایجان غربی	۳۰	۷,۶۲	۱۲,۰۳	-۲,۰۱	۷,۱۰	۹,۹۴	۴,۴۰	۱۶,۰۶	,۰۰۳	۸,۸۹	۱۴,۲۷
آذربایجان غربی	۳۱	۹,۴۷	۱۱,۶۸	,۰۰۳	۸,۲۳	۱۸,۰۷	۱۷,۸۹	۲,۶۰	۳,۷۶	۱۱,۲۶	۱۲,۶۹

مأخذ: یافته های تحقیق

۱۱-۳- تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت^۱ به قیمت جاری طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۴,۴۸۹,۵۰۲ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۵۱۲,۳۴۰ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۴/۲۴ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۱,۸۹۲,۶۰۰ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۱۸۵,۷۸۲ میلیارد ریال تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه ششم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۲۴,۶۶۲ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۲/۳۸ درصد رشد داشته است و نسبت به رتبه هفتم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) خود یک پله صعود کرده است. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۸۱,۹۲۹ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه ششم را کسب می‌کند. که این نشان می‌دهد رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۶) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۶) تغییری نداشته است.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱,۷۰ و ۱,۵۲۹,۱۷۰ میلیارد ریال مربوط به استان‌های تهران و کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و ایلام به ترتیب با ۶۱۹,۶۵۳ و ۹۷۲۵ میلیارد ریال، بیشترین و کمترین میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۱۲-۳)

^۱. تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت در برگیرنده ارزش مجموع کالاهای خدماتی (بدون در نظر گرفتن نفت خام و گاز طبیعی) می‌باشد که طی یک دوران معین، معمولاً یک سال، در یک کشور تولید می‌شود.

جدول ۲-۳) تولید ناخالص داخلی بدون امتساب نفت به قیمت جاری طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ (میلیارد ریال)

استان/سیال	کشور	۱۳۸۹	۱۳۸۹	تکیه در سال	میلادی طبق سال	تکیه میلادی
آذربایجان شرقی	۱	۴۴۸۹۰۲	-	۱۸۹۲۶۰۰	۲۴۶,۲۴	-
آذربایجان غربی	۲	۱۸۰۷۸۲	۶	۸۱۹۲۹	۲۲,۳۸	۶
اردبیل	۳	۱۰۳۰۸۳	۱۱	۴۰۳۰۸	۲۲,۱۳	۱۱
اصفهان	۴	۵۱۲۳۹	۲۴	۲۲۱۸۸	۲۳,۱۰	۲۳
ایلام	۵	۳۰۶۴۳	۲	۱۴۳۲۱۸	۲۰,۱۰	۲
بوشهر	۶	۲۴۰۱۹	۲۹	۹۷۲۰	۲۶,۴۹	۳۰
تهران	۷	۷۹۱۸۶	۱۶	۳۰۷۸۳	۲۸,۸۰	۱۷
تهران و بختیاری	۸	۱۰۲۹۱۷۰	۱	۷۱۹۶۰۳	۲۰,۹۶	۱
گلستانهای	۹	۳۴۹۱۹	۲۸	۱۴۰۶۸	۲۴,۷۴	۲۷
گلستانهای	۱۰	۳۷۰۲۲	۲۷	۱۲۹۱۳	۲۳,۳۳	۲۸
گلستانهای	۱۱	۲۷۴۶۶۲	۳	۱۱۷۶۴۹	۲۴,۱۰	۴
گلستانهای	۱۲	۳۹۹۶۹	۲۶	۱۰۷۶۴	۲۷,۳۹	۲۶
گلستانهای	۱۳	۲۷۴۰۳۷	۴	۱۱۷۸۸۱	۲۲,۷۵	۳
ایلام	۱۴	۵۷۰۵۱	۲۰	۲۱۸۸۰	۲۶,۲۴	۲۴
سمنان	۱۵	۴۰۴۹۰	۲۵	۱۸۷۴۰	۲۵,۴۷	۲۰
سیستان و بلوچستان	۱۶	۵۱۳۲۸	۲۳	۲۲۸۹۲	۲۲,۱۷	۲۰
فارس	۱۷	۲۲۲۶۰۶	۰	۹۶۸۹۲	۲۴,۱۳	۰
قزوین	۱۸	۷۰۲۱۴	۱۷	۳۱۴۰۰	۲۱,۴۷	۱۰
قم	۱۹	۵۲۲۱۲	۲۲	۲۲۲۱۰	۲۴,۴۰	۲۲
کردستان	۲۰	۵۳۷۹۴	۲۱	۲۲۳۵۰	۲۴,۰۷	۲۱
کرمان	۲۱	۱۷۶۹۸۰	۸	۷۹۰۲۹	۲۴,۲۸	۸
کرمانشاه	۲۲	۸۳۴۲۳	۱۳	۳۴۲۹۴	۲۰,۶۴	۱۳
کوکنده و بویراحمد	۲۳	۲۲۷۳۴	۲۰	۹۷۶۱	۲۲,۹۶	۲۹
گلستان	۲۴	۶۶۰۲۰	۱۸	۲۹۰۱۹	۲۲,۰۷	۱۸
گیلان	۲۵	۱۱۰۳۸۰	۹	۰۰۰۲۷	۲۱,۰۵	۹
گلستان	۲۶	۵۸۷۰۰	۱۹	۲۶۲۷۳	۲۱,۷۳	۱۹
مازندران	۲۷	۱۷۷۴۰	۷	۷۷۰۷۶	۲۳,۲۳	۷
مرکزی	۲۸	۱۰۷۶۱	۱۰	۴۷۰۰۵	۲۲,۹۳	۱۰
هرمزگان	۲۹	۸۸۷۴۶	۱۲	۳۸۸۷۳	۲۳,۱۶	۱۲
همدان	۳۰	۷۹۳۴۶	۱۰	۳۳۴۴۹	۲۴,۲۷	۱۴
یزد	۳۱	۷۹۰۷۰	۱۴	۳۱۱۳۰,۹۹	۲۷,۱۱	۱۶

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبہ بندی بر اساس روش تک متغیره

۱۲- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) طی سال‌های

۱۳۷۹-۸۹

جدول شماره (۱۳-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال‌های ۱۳۸۳ (۱،۲۳۱،۵۱۳ میلیارد ریال) و ۱۳۸۶ (۲،۳۶۴،۷۹۲ میلیارد ریال) می‌باشد که به ترتیب ۳۰/۷۳ و ۲۸/۴۹ درصد رشد داشته است.

با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ برای کلیه استان‌ها روند رو به افزایش داشته است. این در حالیست که طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (با احتساب نفت) استان‌های ایلام در سال ۱۳۸۱ (۲/۷۹ درصد رشد منفی)، بوشهر در سال ۱۳۸۴ (۱۴/۱۷ درصد رشد منفی) و کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۸۰ (۵/۵۲ درصد رشد منفی) رشد منفی داشته است و به نظر می‌رسد که کاهش نرخ مذکور ناشی از کاهش تولیدات نفتی یا قیمت نفت بوده باشد.

نمودار شماره (۳-۵) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی بدون نفت به قیمت جاری در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۲۹/۹۲ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۴۳،۷۱۹ میلیارد ریال) رخ داده است.

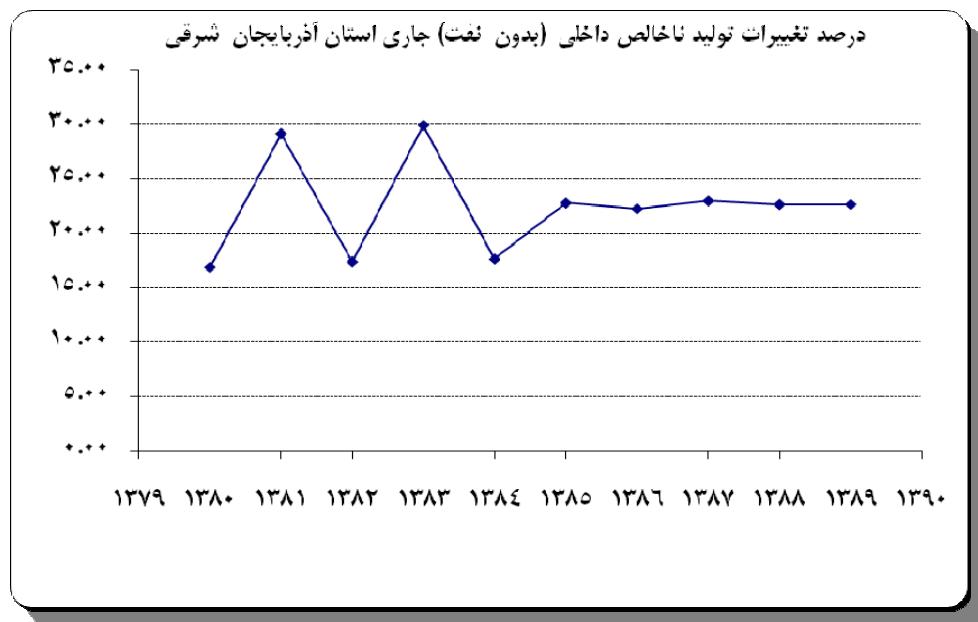
جدول ۱۳-۱۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت های (بدون امتیاز نفت) طی سال های ۸۹-۸۷-۸۶

نمایشنامه											
ردیف	نام استان	کل تکلیف	آذربایجان غربی	آذربایجان شرقی	تهران	گلستان	قزوین	فارس	کرمان	کرمانشاه	خراسان رضوی
۱	کل تکلیف	۱۶۹۱	۱۹۸۸	۲۶۸۱	۲۴۰۰	۲۷۰۵	۲۷۵۷	۲۱۹۱	۲۷۵۷	۲۲۰۱	۲۴۴۸
۲	آذربایجان غربی	۲۵۴۴	۱۳۷۰	۲۵۱۵	۲۹۱۵	۲۷۴۱	۲۹۹۷	۲۲۸۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۳	آذربایجان شرقی	۱۶۱۹	۲۵۲۳	۲۹۱۵	۲۷۳۳	۲۱۱۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۴	تهران	۱۴۱۱	۲۵۰۳	۲۹۸۱	۲۷۳۴	۲۲۰۸	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۵	گلستان	۲۳۰۵	۲۶۸۲	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۶	قزوین	۲۴۶۰	۲۷۵۹	۲۵۴۴	۲۵۲۴	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۷	فارس	۲۳۰۵	۲۶۸۲	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۸	کرمان	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۹	کرمانشاه	۲۴۱۰	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۱۰	خراسان رضوی	۲۴۱۰	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۱۱	خراسان شرقی	۲۷۳۹	۲۷۳۹	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۱۲	کرمانشاه	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۱۳	کرمان	۲۴۱۰	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۱۴	کرمانشاه	۲۴۱۰	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۱۵	تهران	۲۷۳۹	۲۷۳۹	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۱۶	گلستان	۲۴۱۰	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۱۷	قزوین	۲۴۱۰	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۱۸	فارس	۲۴۱۰	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۱۹	کرمانشاه	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۲۰	کرمان	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۲۱	کرمانشاه	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۲۲	کرمان	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۲۳	کرمانشاه	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۲۴	کرمان	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۲۵	کرمانشاه	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۲۶	کرمان	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۲۷	کرمانشاه	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۲۸	کرمان	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۲۹	کرمانشاه	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸
۳۰	کرمان	۲۴۰۱	۲۶۲۱	۲۹۸۱	۲۷۳۷	۲۱۹۰	۲۲۸۱	۲۱۹۱	۲۲۵۷	۲۲۰۱	۲۲۴۸

مأخذ: یافته های تحقیق

نمودار ۵-۱۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های

۱۳۷۹-۱۳۸۹

آمار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۳، رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی هم‌رواست با رشد کشور، می‌باشد. همچنین در سال مذکور بسیاری از استان‌ها از جمله استان‌های هرمزگان (۴۲/۸۸ درصد)، اصفهان (۳۶/۱۵ درصد)، سمنان (۴۴/۸۹ درصد) و ایلام (۳۳/۳۳ درصد) نیز بیشترین رشد را نسبت به سال قبل دارند. همانطور که قبلاً نیز ذکر شد به نظر می‌رسد بخشی از آن معلول تحولات سیاستی و مقررات زدایی‌های گستردگی در راستای فراهم کردن نقش آفرینی بخش خصوصی و بخش دیگر آن ناشی از تحولات مثبت مربوط به قیمت نفت در بازارهای جهانی بوده است.

۱۳-۳- سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی

سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

جدول شماره ۳-۱۴ نشان دهنده سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) هر استان از کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ می‌باشد. با توجه به ارقام جدول سهم تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (بدون احتساب نفت) استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۸۹، ۱۳۸۹، ۴/۱۴ درصد بوده که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۴/۸۱ درصد)، به طور متوسط سالانه ۱/۵۰ درصد رشد منفی داشته است.

بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان خراسان جنوبی و قزوین با ۷/۳۳ و ۲/۳۳ درصد می‌باشد.

جدول ۱۴-۳) سهم تولید ناخالمن داخلی به قیمت جاری (بدون امتساب نفت) هر استان از کل کشور

مأخذ: یافته های تحقیق

۱۴-۳- تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون احتساب نفت)^۱ طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۶۰/۰۷ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۷/۹۸ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه ۲۲/۳۷ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۲۶/۵۰ میلیون ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۵۰/۳۳ میلیون ریال تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه چهاردهم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۷/۱۸ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه ۲۱/۵۰ درصد رشد داشته است، با این حال در سال ۱۳۸۹ تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) استان آذربایجان شرقی از سرانه کشوری (۶۰/۰۷) پائین بوده و انحراف ۱۶/۲- درصدی را از سرانه کشوری نشان می‌دهد.

میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۲۲/۶۶ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه دوازدهم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۱۴) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین (رتبه ۱۲) افزایش داشته که می‌تواند ناشی از کاهش تولید ناخالص داخلی این استان در مقایسه با سایر استان‌ها باشد.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱۰۳/۳۶ و ۱۸/۷۸ میلیون ریال مربوط به استان‌های تهران و سیستان و بلوچستان می‌باشد که این ارقام نیز به ترتیب انحراف ۷۲/۰۰ و ۶۸/۷۰- درصدی از سرانه کشوری دارند. همچنین استان‌های کهگیلویه تهران و سیستان و بلوچستان به ترتیب با ۴۵/۰۳ و ۹/۲ میلیون ریال، بیشترین و کمترین میانگین

۱. تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) از تقسیم رقم تولید ناخالص داخلی (بدون نفت) بر تعداد جمعیت کشور به دست می‌آید و نشان میدهد که به ازای هر نفر چه میزان تولید ناخالص داخلی (بدون نفت) تولید می‌شود.

تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند.

(جدول شماره ۱۵-۳ و ۱۶-۳)

جدول ۱۵-۳) تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ (میلیون ریال)

استان/سال	کشور	۱۳۸۹	۱۳۸۸	تغییر در سال	لنجع (شد طبی دوره)	میلادیه طی سال ۷۹	تغییر میلادیه	تغییر میلادیه
		۶۰,۰۷	۶۰,۰۷	-	۲۲,۳۷	۲۲,۵۰	-	-
۱	آذربایجان شرقی	۵۰,۳۳	۵۰,۳۳	-	۲۱,۵۰	۲۲,۳۷	۲۲,۳۷	۲۲,۳۷
۲	آذربایجان غربی	۳۴,۱۸	۳۴,۱۸	-	۲۰,۰۵	۱۰,۶۳	۲۰,۰۵	۲۰,۰۵
۳	ابریبل	۴۱,۲۲	۴۱,۲۲	-	۲۲,۶۴	۱۸,۰۰	۲۲,۶۴	۲۲,۶۴
۴	اصفهان	۷۷,۹۸	۷۷,۹۸	-	۲۳,۳۶	۳۱,۰۳	۲۳,۳۶	۲۳,۳۶
۵	ایلام	۴۲,۴۱	۴۲,۴۱	-	۲۰,۱۹	۱۷,۶۷	۲۰,۱۹	۲۰,۱۹
۶	بوشهر	۸۳,۹۲	۸۳,۹۲	-	۲۶,۷۰	۳۴,۰۳	۲۶,۷۰	۲۶,۷۰
۷	تهران	۱۰۳,۳۶	۱۰۳,۳۶	-	۲۲,۹۰	۴۰,۰۳	۲۲,۹۰	۲۲,۹۰
۸	همارمیان و بختیاری	۳۹,۱۱	۳۹,۱۱	-	۲۳,۳۷	۱۶,۸۴	۲۳,۳۷	۲۳,۳۷
۹	گرگان و گلستان	۵۴,۷۰	۵۴,۷۰	-	۳۱,۱۹	۱۹,۸۶	۳۱,۱۹	۳۱,۱۹
۱۰	گزگان (گز) و گلستان	۴۱,۲۳	۴۱,۲۳	-	۲۲,۱۴	۲۰,۰۹	۲۲,۱۴	۲۲,۱۴
۱۱	گزگان شهرستان	۴۷,۶۰	۴۷,۶۰	-	۲۶,۲۰	۱۹,۲۷	۲۶,۲۰	۲۶,۲۰
۱۲	گزگان	۶۱,۲۹	۶۱,۲۹	-	۲۱,۲۶	۲۷,۳۳	۲۱,۲۶	۲۱,۲۶
۱۳	الهان	۵۸,۰۰	۵۸,۰۰	-	۲۵,۴۸	۲۲,۵۹	۲۵,۴۸	۲۵,۴۸
۱۴	سمنان	۷۷,۸۴	۷۷,۸۴	-	۲۳,۰۸	۳۱,۳۷	۲۳,۰۸	۲۳,۰۸
۱۵	سینهستان و بلدهستان	۱۸,۰۷	۱۸,۰۷	-	۱۸,۳۸	۹,۲۸	۱۸,۳۸	۱۸,۳۸
۱۶	فارس	۴۱,۱۷	۴۱,۱۷	-	۲۲,۷۷	۲۱,۶۹	۲۲,۷۷	۲۲,۷۷
۱۷	قزوین	۵۷,۹۱	۵۷,۹۱	-	۱۹,۶۰	۲۷,۲۳	۱۹,۶۰	۱۹,۶۰
۱۸	قم	۴۶,۳۰	۴۶,۳۰	-	۲۲,۰۴	۲۰,۸۸	۲۲,۰۴	۲۲,۰۴
۱۹	گردستان	۳۶,۶۵	۳۶,۶۵	-	۲۲,۸۴	۱۰,۴۷	۲۲,۸۴	۲۲,۸۴
۲۰	گرمان	۶۰,۰۵	۶۰,۰۵	-	۲۱,۰۴	۲۰,۲۸	۲۱,۰۴	۲۱,۰۴
۲۱	گرمان شهرستان	۴۱,۷۸	۴۱,۷۸	-	۲۴,۸۰	۱۸,۲۱	۲۴,۸۰	۲۴,۸۰
۲۲	گوگنجه و هیرامد	۳۳,۹۷	۳۳,۹۷	-	۲۲,۲۰	۱۰,۱۹	۲۲,۲۰	۲۲,۲۰
۲۳	گلستان	۳۹,۴۳	۳۹,۴۳	-	۲۰,۶۶	۱۸,۱۳	۲۰,۶۶	۲۰,۶۶
۲۴	گلستان	۴۴,۹۹	۴۴,۹۹	-	۲۰,۸۱	۲۰,۷۶	۲۰,۸۱	۲۰,۸۱
۲۵	لرستان	۳۲,۳۹	۳۲,۳۹	-	۲۰,۸۱	۱۰,۲۶	۲۰,۸۱	۲۰,۸۱
۲۶	ملادراون	۵۸,۴۲	۵۸,۴۲	-	۲۱,۹۲	۲۶,۳۷	۲۱,۹۲	۲۱,۹۲
۲۷	مرگان	۷۱,۶۶	۷۱,۶۶	-	۲۲,۸۷	۲۳,۹۱	۲۲,۸۷	۲۲,۸۷
۲۸	همدان	۵۶,۹۳	۵۶,۹۳	-	۱۹,۹۶	۲۷,۱۰	۱۹,۹۶	۱۹,۹۶
۲۹	همدان	۴۶,۶۹	۴۶,۶۹	-	۲۴,۱۸	۱۹,۶۹	۲۴,۱۸	۲۴,۱۸
۳۰	یزد	۷۴,۶۰	۷۴,۶۰	-	۲۶,۷۳	۳۰,۸۰	۲۶,۷۳	۲۶,۷۳

مأخذ: یافته‌های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

جدول ۱۶-۱۳) انحراف تولید ناخالص داخلی سرانه استان‌ها از سرانه کشوری

نام استان/سال	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	۱۳۷۸
آذربایجان شرقی	-۱۰,۷	-۱۰,۲	-۱۶,۲	-۱۳,۰	-۱۲,۵	-۱۱,۱	-۱۳,۴	-۹,۲	-۱۱,۶	-۱۰,۰	۱
آذربایجان غربی	-۴۲,۰	-۴۱,۹	-۴۲,۰	-۳۸,۰	-۳۹,۱	-۴۱,۴	-۳۸,۰	-۳۷,۷	-۳۷,۲	-۳۳,۹	۲
اردبیل	-۳۱,۴	-۳۱,۴	-۳۱,۰	-۳۲,۷	-۳۱,۰	-۳۳,۲	-۳۲,۷	-۳۰,۴	-۳۱,۹	-۳۴,۲	-۳۲,۹
اصفهان	۲۱,۵	۲۰,۱	۱۸,۸	۱۶,۷	۱۱,۴	۱۶,۲	۱۹,۰	۱۱,۸	۵,۸	۷,۸	۱۲,۱
ایلام	-۲۹,۴	-۳۰,۶	-۳۱,۸	-۳۳,۱	-۳۲,۴	-۳۳,۴	-۳۲,۰	-۳۹,۱	-۳۲,۷	-۳۷,۱	-۴۳,۸
بوشهر	۳۹,۷	۳۵,۸	۳۲,۱	۲۶,۳	۱۸,۷	۲۴,۷	۲۱,۱	۳۰,۰	۵,۴	۱۰,۸	-۱,۳
گلستان	۷۷,۰	۷۱,۶	۷۱,۳	۶۹,۶	۶۶,۰	۶۰,۸	۶۸,۰	۷۱,۸	۶۸,۸	۶۹,۰	۶۴,۷
چهارمحال و بختیاری	-۳۴,۹	-۳۰,۳	-۳۰,۸	-۳۷,۳	-۳۰,۴	-۳۶,۹	-۴۱,۱	-۳۸,۲	-۳۷,۶	-۳۷,۶	-۴۰,۰
فارسستان خلیجی	-۸,۹	-۱۴,۹	-۲۰,۰	-۲۷,۹	-۳۰,۱	-۳۳,۲	-۴۰,۷	-۴۳,۱	-۴۷,۰	-۴۹,۶	-۵۴,۶
گلستان رضوی	-۲۲,۰	-۲۲,۸	-۲۲,۰	-۲۲,۹	-۲۱,۹	-۲۲,۲	-۲۲,۰	-۲۰,۷	-۲۰,۷	-۱۸,۹	-۲۱,۶
گلستان شمالی	-۲۰,۷	-۲۲,۰	-۲۰,۲	-۲۹,۰	-۲۰,۰	-۲۳,۲	-۳۴,۲	-۳۰,۰	-۳۷,۰	-۳۷,۷	-۴۱,۷
همستان	۲,۰	۲,۰	۰,۰	۳,۰	۶,۳	-۱۰,۷	-۴,۷	۸,۰	۷,۲	۱۱,۸	۱۲
زنجان	-۳,۴	-۷,۳	-۱۱,۰	-۲۶,۱	-۱۷,۴	-۱۷,۹	-۲۳,۸	-۲۶,۹	-۲۹,۲	-۳۱,۸	-۲۴,۹
سمنان	۲۱,۳	۲۰,۱	۱۸,۹	۱۴,۸	۱۸,۶	۱۹,۰	۲۶,۱	۱۱,۰	۹,۷	۱۱,۹	۹,۹
سیستان و بلوچستان	-۶۸,۷	-۶۷,۷	-۶۷,۰	-۶۷,۴	-۶۲,۰	-۶۷,۴	-۶۲,۱	-۶۰,۸	-۵۹,۲	-۵۷,۸	-۵۷,۰
فارس	-۱۸,۲	-۱۸,۲	-۱۸,۲	-۱۹,۸	-۱۷,۷	-۱۸,۷	-۱۵,۹	-۱۰,۹	-۱۷,۲	-۱۹,۹	-۲۰,۱
قزوین	-۳,۷	-۱,۰	۰,۷	۲,۰	۸,۳	۷,۳	۲,۷	۷,۵	۹,۷	۲۱,۲	۲۱,۳
قم	-۲۲,۹	-۲۲,۴	-۲۱,۸	-۲۲,۲	-۲۲,۸	-۱۹,۳	-۱۰,۸	-۱۷,۴	-۱۰,۷	-۱۷,۶	-۲۰,۸
گردستان	-۳۹,۰	-۳۹,۸	-۴۰,۶	-۴۱,۴	-۴۱,۲	-۴۱,۰	-۴۴,۲	-۴۴,۶	-۴۰,۲	-۴۸,۳	-۴۵,۸
کرمان	۰,۰	-۱,۴	-۲,۷	-۰,۴	-۱,۷	-۱۲,۱	-۱۸,۶	-۱۶,۹	-۱۰,۲	-۷,۹	۱۱,۰
کرمانشاه	-۲۷,۱	-۲۸,۰	-۲۹,۸	-۳۴,۰	-۳۲,۷	-۳۲,۰	-۳۲,۷	-۳۰,۱	-۳۷,۴	-۳۹,۳	-۴۰,۴
کوهدشت و پیغمبر احمد	-۴۳,۴	-۴۲,۲	-۴۲,۹	-۴۳,۷	-۴۱,۹	-۴۲,۵	-۴۴,۲	-۴۰,۶	-۳۷,۰	-۳۹,۹	-۴۲,۷
کلستان	-۳۴,۴	-۳۳,۴	-۳۲,۴	-۳۳,۲	-۳۲,۶	-۳۲,۶	-۲۰,۶	-۲۰,۳	-۲۸,۴	-۲۹,۱	-۲۴,۴
گلستان	-۲۰,۱	-۲۴,۰	-۲۲,۹	-۲۲,۳	-۲۱,۷	-۱۹,۷	-۲۰,۲	-۱۰,۲	-۱۳,۹	-۱۰,۴	-۱۴,۸
لرستان	-۴۴,۴	-۴۳,۸	-۴۳,۲	-۴۲,۸	-۳۹,۰	-۴۱,۸	-۴۳,۰	-۴۰,۲	-۳۹,۹	-۳۷,۰	-۳۷,۱
هلاذران	-۲,۷	-۲,۰	-۱,۲	-۲,۸	-۱,۷	۲,۸	۰,۹	۶,۸	۰,۰	۰,۹	۱,۰
مرکزی	۲۷,۶	۲۷,۸	۲۸,۱	۲۶,۴	۲۹,۱	۲۴,۹	۲۸,۹	۲۷,۶	۳۴,۰	۳۷,۰	۲۲,۰
هرمزگان	-۰,۲	-۲,۲	-۱,۱	-۱,۲	۴,۰	۹,۷	۲۲,۴	۱۰,۴	۷,۱	۱۰,۷	۱۰,۷
همدان	-۲۲,۳	-۲۲,۳	-۲۴,۴	-۲۰,۰	-۲۷,۸	-۲۹,۱	-۲۷,۳	-۳۱,۹	-۲۹,۰	-۲۹,۹	-۳۲,۹
پلاد	۲۴,۳	۲۲,۰	۱۹,۸	۱۷,۴	۱۶,۳	۸,۹	-۱,۰	۴,۰	۸,۴	۷,۳	۲,۷

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۱۵-۱۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

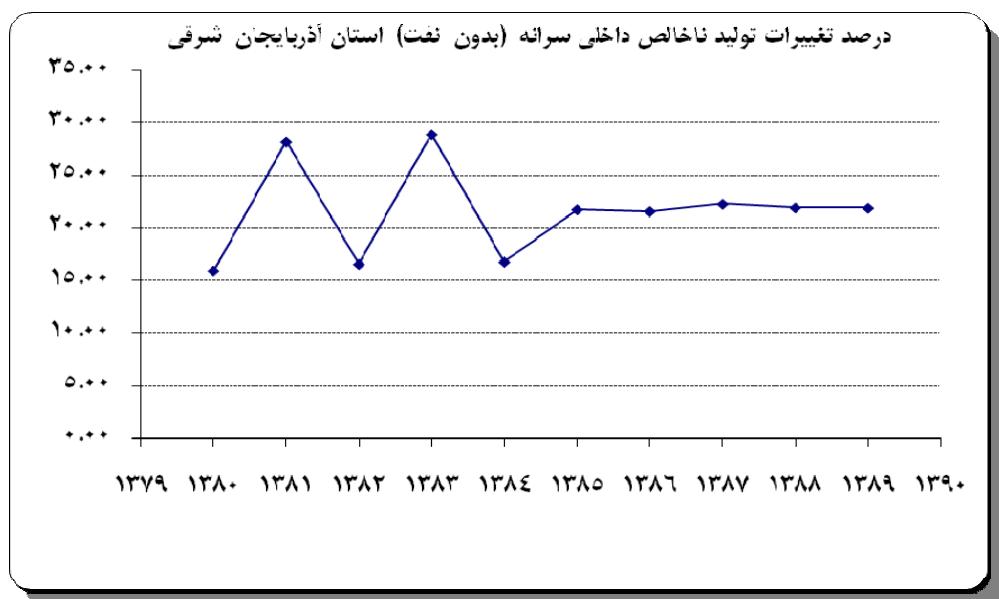
جدول شماره (۱۷-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال‌های ۷۹-۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط

به سال ۱۳۸۳ (۱۸/۰۲ میلیون ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۲، ۲۵/۶۰ درصد رشد داشته است.

با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹ برای کلیه استان‌ها به جز استان کرمان در سال ۱۳۸۰ (۲/۶۸-درصد رشد)، روند رو به افزایش داشته است.

نمودار شماره (۶-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۲۸/۹۳ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۱۶/۰۳ میلیون ریال) رخ داده است.

نمودار (۶-۴) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

جدول ۱۷-۳) درصد تغییرات تولید ناها لص داخلی سرانه (بدون نفت) طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

مأخذ: یافته های تحقیقی

آمار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۳، رشد تولید ناخالص داخلی سرانه (بدون نفت) در استان

آذر یا بخار، شرقی، هم، استا با، رشد کشیده، می، پاشد.

۱۶-۳- تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت^۱ (بدون احتساب نفت) طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۱۹۰۰۹۵۶ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۸۰۶۳۵ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۸ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) کل کشور طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۱،۳۵۷،۲۱۶ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۸۰،۲۸۲ میلیارد ریال تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه ششم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۴۰،۵۴۶ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۷/۰۷ درصد رشد داشته است. میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۵۹،۷۸۱ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه ششم را کسب می‌کند. رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۶) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین (رتبه ۶) تغییری نداشته است.

بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۰۲۳،۰۶۴۲ و ۹،۵۴۵ میلیارد ریال مربوط به استان‌های تهران و کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و ایلام به ترتیب با ۴۳۹،۳۸۳ و ۶،۷۵۰ میلیارد ریال، بیشترین و کمترین میانگین تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) را طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۳-۱۸)

۱. به فرایند حذف اثر تغییرات قیمت محصولات از نتایج محاسبات ملی، محاسبات به قیمت‌های ثابت می‌گویند. در این تحقیق سال پایه سال ۱۳۸۳ در نظر گرفته شده است. احتساب تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت به قیمت ثابت نشان دهنده تولید ناخالص داخلی (بدون نفت) واقعی می‌باشد.

جدول ۱۸-۱۱) تولید ناخالص داخلی بدون امتیاز نفت به قیمت ثابت طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ (میلیارد ریال)

استان/سال	کشور	۱۳۸۹	۱۳۸۸	نرخ رشد طی دوره	۸۹-۷۹	۸۹-۷۹	نرخ میانگین طی سال	نامه میانگین
		۱۹۰۰۹۰۶	-	-	۸,۰۰	۱۳۵۷۲۱۶	-	-
۱	آذربایجان شرقی	۸۰۲۸۲	۸۰۰۹۰۶	۰,۰۷	۷,۰۷	۵۹۷۸۱	۱۱	۶
۲	آذربایجان غربی	۴۳۰۷۶	۴۳۰۰۹۰۶	۰,۰۶	۶,۶۴	۳۲۲۷۱	۱۱	۱۱
۳	اردبیل	۲۰۹۰۷	۲۰۹۰۰	۰,۰۷	۶,۳۷	۱۶۰۰۹	۱۱	۲۱
۴	اصفهان	۱۴۵۴۶۰	۱۴۵۰۰	۰,۰۴	۸,۴۸	۱۰۰۵۷۲	۱۱	۲
۵	ایلام	۹۶۲۶	۹۶۰۰	۰,۰۴	۸,۶۷	۶۷۵۰	۱۱	۳۰
۶	بوشهر	۳۷۵۰۳۵	۳۷۳۰	۰,۰۴	۱۳,۴۷	۲۲۲۸۲	۱۱	۱۶
۷	گلستان	۶۴۲۰۲۳	۶۴۰۰	۰,۰۴	۹,۱۲	۴۳۹۳۸۳	۱۱	۱
۸	جهاریمه و بختیاری	۱۴۴۸۰	۱۴۴۰	۰,۰۴	۸,۰۶	۱۰۲۱۳	۱۱	۲۷
۹	خراسان جنوبی	۱۶۰۰۳	۱۵۸۰	۰,۰۴	۱۰,۴۶	۸۴۶۳	۱۱	۲۸
۱۰	خراسان رضوی	۱۲۰۱۴۰	۱۱۸۰	۰,۰۴	۶,۰۳	۸۷۲۰۵	۱۱	۳
۱۱	خراسان شمالی	۱۷۴۱۲	۱۷۲۰	۰,۰۴	۱۱,۳۱	۱۰۷۶۲	۱۱	۲۶
۱۲	خواستگان	۱۱۸۶۵۴	۱۱۶۰	۰,۰۴	۷,۷۰	۸۰۰۰۸	۱۱	۴
۱۳	زنجان	۲۴۱۶۹	۲۴۰۰	۰,۰۴	۹,۰۰	۱۰۲۲۷	۱۱	۲۴
۱۴	سمنان	۱۹۳۳۰	۱۹۲۰	۰,۰۴	۸,۷۲	۱۳۰۰۳	۱۱	۲۵
۱۵	سیستان و بلوچستان	۲۱۰۸۲	۲۰۹۰	۰,۰۴	۷,۶۱	۱۶۶۲۸	۱۱	۲۰
۱۶	فارس	۹۶۲۲۸	۹۶۰۰	۰,۰۴	۷,۹۹	۶۹۰۸۹	۱۱	۵
۱۷	قزوین	۲۸۹۷۸	۲۸۷۰	۰,۰۴	۴,۹۵	۲۳۲۲۴	۱۱	۱۰
۱۸	قم	۲۱۷۰۱	۲۱۵۰	۰,۰۴	۸,۳۷	۱۰۴۹۸	۱۱	۲۳
۱۹	گردستان	۲۲۰۷۶	۲۱۸۰	۰,۰۴	۶,۹۶	۱۶۰۳۸	۱۱	۲۲
۲۰	گرمان	۷۹۴۷۱	۷۹۲۰	۰,۰۴	۹,۰۴	۴۸۹۶۹	۱۱	۸
۲۱	گرمانشاه	۳۳۴۲۲	۳۳۲۰	۰,۰۴	۷,۹۸	۲۴۰۸۹	۱۱	۱۳
۲۲	گهگیلویه و بویراهمد	۹۵۴۵	۹۵۰۰	۰,۰۴	۷,۷۹	۷۰۰۳	۱۱	۲۹
۲۳	گلستان	۲۹۷۳۴	۲۹۵۰	۰,۰۴	۷,۴۶	۲۱۰۴۶	۱۱	۱۸
۲۴	گیلان	۴۷۳۸۶	۴۷۱۰	۰,۰۴	۵,۹۱	۳۷۰۰۴	۱۱	۹
۲۵	لرستان	۲۲۳۲۹	۲۲۱۰	۰,۰۴	۴,۸۳	۱۸۸۴۰	۱۱	۱۹
۲۶	مازندران	۷۵۷۶۷	۷۵۵۰	۰,۰۴	۷,۰۰	۵۶۲۲۲	۱۱	۷
۲۷	مرکزی	۴۳۹۸۷	۴۳۷۰	۰,۰۴	۷,۲۱	۳۳۴۸۰	۱۱	۱۰
۲۸	همدان	۳۶۰۳۷	۳۵۸۰	۰,۰۴	۶,۳۸	۲۸۱۸۸	۱۱	۱۲
۲۹	همدان	۳۲۱۹۲	۳۱۹۰	۰,۰۴	۷,۷۲	۲۳۴۰۳	۱۱	۱۴
۳۰	یزد	۳۴۶۰۴	۳۴۴۰	۰,۰۴	۱۱,۰۴	۲۱۰۶۳	۱۱	۱۷

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبه بندی براساس روش تک متغیره

۱۷-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سال‌های

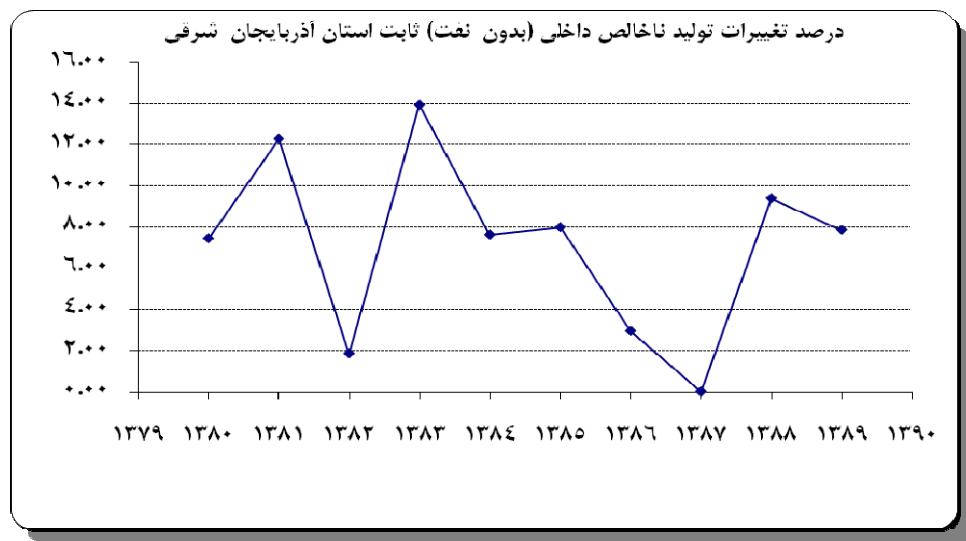
۱۳۷۹-۸۹

جدول شماره (۳-۱۹) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ (۱۳۸۹) به جز سال ۱۳۸۷ که ۲/۲۸- درصد رشد دارد) روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۵ (۱۳۸۵ ۱،۵۰۳،۳۸۶ میلیارد ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۴، ۱۲/۲۱ درصد رشد داشته است. به نظر می‌رسد که کاهش رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) در سال ۱۳۸۷ ناشی از بحران مالی اقتصاد جهانی سال ۲۰۰۸ و معرض خشکسالی که ایران در سال ۱۳۸۷ با آن روبرو بود باشد.

نمودار شماره (۳-۷) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون احتساب نفت) در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۱۳/۹۵ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۱۳۸۳ ۵۶۸۰۱ میلیارد ریال) رخ داده است.

نمودار ۷-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی (بدون نفت) (بدون امتیاز نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سالهای ۱۳۷۹-۱۳۸۹

سالهای ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول ۱۹-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (بدون امتساب نفت) طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

نمایش	نمایش	نمایش	نمایش									
۷,۰۰	۱۲,۶۰	-۲,۲۸	۷,۰۹	۱۲,۲۱	۸,۷۹	۱۰,۷۰	۷,۲۳	۹,۰۱	۷,۷۱	کل کشور	نمایش	
۷,۸۸	۹,۴۱	۰,۰۳	۲,۹۷	۸,۰۰	۷,۷۴	۱۳,۹۰	۱,۸۷	۱۲,۳۰	۷,۴۶	آذربایجان شرقی	نمایش	
۷,۷۷	۹,۲۸	۰,۱۹	۰,۳۰	۱۲,۳۳	۱۱,۴۲	۰,۱۷	۰,۶	۹,۱۱	۷,۷۶	آذربایجان غربی	نمایش	
۷,۷۲	۱۰,۰۰	-۱,۷۷	۰,۹۴	۱۰,۶۰	۷,۴۶	۴,۱۰	۷,۰۸	۹,۷۰	۷,۹۰	آذربایجان	نمایش	
۷,۱۰	۱۳,۴۷	-۰,۷۰	۱۳,۲۱	۷,۰۰	۴,۸۲	۱۷,۷۹	۱۲,۹۲	۸,۷۰	۲,۴۴	اصفهان	نمایش	
۷,۷۱	۱۰,۱۸	۰,۳۷	-۱,۶۳	۱۲,۰۳	۸,۷۹	۱۰,۴۲	-۳,۴۱	۷,۸۰	۲۳,۲۲	ایلام	نمایش	
۱۱,۷۷	۱۹,۲۴	۰,۲۲	۱۴,۳۱	۱۱,۰۹	۱۲,۷۰	۷,۱۶	۲۱,۸۹	۴,۰۱	۲۴,۲۱	بوشهر	نمایش	
۷,۰۰	۱۳,۰۰	-۱,۰۹	۱۰,۳۲	۱۰,۰۰	۸,۸۸	۹,۸۰	۱,۰۹	۹,۰۷	۸,۰۲	گلستان	نمایش	
۸,۳۹	۱۲,۴۰	۰,۲۸	۲,۲۲	۱۲,۱۷	۱۰,۴۴	۰,۲۰	۰,۱۴	۱۱,۳۰	۱۳,۴۰	همدان و بجنورد	نمایش	
۱۹,۷۷	۲۱,۱۸	۱,۰۷۹	۱,۰۴۰	۱۶,۷۱	۱۸,۰۷	۱۴,۱۶	۱۴,۸۲	۱۴,۸۲	۱۴,۸۲	فارس و هرمزگان	نمایش	
۱۰,۷۴	۹,۹۹	۰,۲۱	۷,۸۰	۷,۳۰	۱۲,۹۱	-۰,۷۸	۷,۲۹	۷,۲۹	۷,۲۹	گزستان و هرمزگان	نمایش	
۱۴,۷۰	۱۷,۸۴	۳,۸۷	۱,۳۲	۲۲,۰۴	۷,۸۹	۱۳,۷۸	۱۱,۰۷	۱۱,۰۷	۱۱,۰۷	گزستان شهستان	نمایش	
۷,۸۲	۱۲,۴۹	-۱,۷	۸,۳۰	۹,۳۸	۱۳,۴۲	۱۲,۴۴	-۷,۷۳	۱۱,۷۱	۰,۶۹	گلستان	نمایش	
۸,۰۳	۱۰,۷۱	۱۲,۸۱	-۱,۲۹	۱۰,۴۰	۱۷,۰۰	۱۶,۹۸	۷,۸۷	۱,۰۸	-۱,۷۴	زنجان	نمایش	
۷,۴۷	۱۲,۹۹	۱,۱۸	۷,۳۲	۱۱,۴۳	۷,۲۴	۲۴,۲۴	۰,۱۳	۷,۰۸	۱۰,۸۳	سمنان	نمایش	
۷,۷۷	۱۰,۴۹	۰,۰۱	۲,۰۷	۰,۸۹	۱۰,۳۷	۱۱,۸۹	۸,۱۷	۸,۱۸	۱۱,۷۸	سیستان و بلوچستان	نمایش	
۴,۸۰	۱۲,۷۰	۰,۲۲	۴,۴۸	۱۳,۸۴	۴,۷۹	۷,۰۰	۶,۱۴	۱۰,۰۸	۸,۰۲	هارس	نمایش	
۱,۴۰	۱۲,۸۲	-۰,۰۰	۱,۰۸	۱۴,۳۰	۱۲,۰۸	۴,۹۰	۲,۳۷	۲,۲۴	۹,۲۲	قزوین	نمایش	
۱۳,۰۰	۸,۷۹	-۱,۷۰	۰,۸۷	۰,۷۳	۳,۷۲	۱۴,۳۰	۷,۹۳	۱۱,۹۸	۱۳,۸۷	قم	نمایش	
۰,۲۲	۱۱,۷۱	-۰,۹۹	۰,۱۰	۱۶,۱۲	۷,۹۷	۸,۱۰	۱,۷۳	۱۱,۷۳	۲,۳۰	گردشگری	نمایش	
۱۰,۷۷	۱۰,۷۷	۷,۷۸	۰,۹۱	۲۴,۷۸	۱۹,۹۷	۹,۲۴	۱,۸۸	۱۰,۰۱	-۱,۰۳۶	زنجان	نمایش	
۷,۶۰	۱۱,۷۳	۴,۷	۳,۷۷	۷,۰۴	۸,۲۰	۱۲,۸۸	۷,۸۳	۸,۹۴	۹,۴۱	گردشگری	نمایش	
۲,۲۳	۱۴,۴۸	-۱,۲۲	۷,۴۲	۱۰,۰۷	۸,۹۷	۳,۱۳	۰,۱۹	۱۰,۸۴	۱۳,۹۷	گیلان و بوشهر	نمایش	
۱۰,۱۴	۸,۰۹	۰,۷۱	۱,۴۷	۷,۰۷	۲,۰۴	۱۳,۲۹	۱۳,۱۶	۱۱,۶۱	۲,۰۷	گلستان	نمایش	
۷,۱۶	۸,۰۷	-۰,۷۹	۱,۹۱	۸,۶۷	۹,۷۶	۷,۹۶	۳,۰۷	۷,۹۰	۸,۴۱	گلستان	نمایش	
۳,۱۳	۱۱,۲۰	-۱,۷۴	-۰,۷۷	۱۱,۴۹	۹,۰۱	۲,۲۹	۰,۲۴	۲,۸۸	۰,۹۹	لرستان	نمایش	
۸,۰۴	۸,۹۹	-۱,۹۷	۷,۹۷	۷,۸۳	۹,۰۹	۴,۰۹	۸,۸۳	۱۰,۲۴	۱۰,۷۴	مازندران	نمایش	
۳,۱۴	۱۱,۰۴	-۱,۸۲	۰,۶۱	۱۰,۷۱	۱,۱۷	۱,۰۴۸	-۱,۳۲	۰,۷۵۰	۲۱,۷۹	مرکزی	نمایش	
۷,۰۸	۱۲,۷۱	-۰,۹۲	۱,۹۳	۷,۸۴	-۱,۷۸	۲۳,۰۳	۹,۷۹	-۰,۴۹	۱۲,۹۱	همدان	نمایش	
۷,۶۳	۱۳,۰۱	-۱,۴۰	۷,۰۰	۱۰,۷۲	۴,۶۲	۱۷,۴۸	۰,۱۳	۸,۷۹	۱۴,۴۶	همدان	نمایش	
۱۱,۴۰	۱۳,۷۱	۲,۳۰	۱,۰۲۷	۲۰,۳۰	۲۰,۱۴	۴,۰۹	۰,۷۹	۱۳,۳۷	۱۰,۷	یزد	نمایش	

مأخذ: یافته های تحقیقی

۱۸- تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون احتساب نفت)^۱ طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با $25/44$ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ ($13/71$ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه $6/37$ درصد رشد دارد. میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با $19/36$ میلیون ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با $21/75$ میلیون ریال تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) در سال ۱۳۸۹ رتبه چهاردهم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ ($11/80$ میلیون ریال) به طور متوسط سالانه $6/31$ درصد رشد داشته است، با این حال در سال ۱۳۸۹ تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) استان آذربایجان شرقی از سرانه واقعی کشوری ($25/44$) پائین تر بوده و انحراف $14/5$ - درصدی را از سرانه واقعی کشوری نشان می‌دهد.

میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان $16/68$ میلیون ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه دوازدهم را کسب می‌کند. بیشترین و کمترین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با $43/39$ و $7/90$ میلیون ریال مربوط به استان‌های تهران و سیستان و بلوچستان می‌باشد که این ارقام نیز به ترتیب انحراف $70/6$ و 69 - درصدی از سرانه واقعی کشوری دارند. همچنین استان‌های تهران و سیستان و بلوچستان به ترتیب با $32/92$ و 7 میلیون ریال، بیشترین و کمترین میانگین تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند.

(جدول شماره ۲۰-۳ و ۲۱-۳)

۱. تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) از تقسیم رقم تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت(بدون نفت) بر تعداد جمعیت کشور به دست می‌آید و نشان می‌دهد که به ازای هر نفر چه میزان تولید ناخالص داخلی واقعی (بدون نفت) تولید می‌شود.

جدول ۴-۳۳) تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ (میلیون ریال)

استان/سال	کشور	۱۳۸۹	۱۳۸۸	نرخ (شد طبیعه)	۸۹-۷۹	۸۹-۷۹	نرخ میلیون
-	-	۲۰,۴۴	۲۱,۷۵	۱۴	۶,۳۷	۶,۳۱	۱۹,۳۶
۱۲	آذربایجان شرقی	۲۱,۷۵	۲۱,۷۵	۱۴	۶,۳۱	۶,۳۷	۱۹,۳۶
۲۶	آذربایجان غربی	۱۴,۴۵	۱۴,۴۵	۲۷	۰,۲۰	۰,۲۰	۱۱,۴۹
۲۲	اردبیل	۱۶,۸۲	۱۶,۸۲	۲۴	۰,۹۲	۰,۹۲	۱۳,۱۴
۵	اصفهان	۳۰,۲۷	۳۰,۲۷	۷	۶,۹۸	۶,۹۸	۲۲,۱۷
۲۴	ایلام	۱۷,۰۰	۱۷,۰۰	۲۳	۷,۰۰	۷,۰۰	۱۲,۴۴
۲	بوشهر	۳۹,۷۸	۳۹,۷۸	۲	۱۱,۶۲	۱۱,۶۲	۲۰,۱۵
۱	گلستان	۴۳,۳۹	۴۳,۳۹	۱	۶,۴۸	۶,۴۸	۳۲,۹۲
۲۵	جهاریمال و بختیاری	۱۶,۲۲	۱۶,۲۲	۲۵	۷,۳۷	۷,۳۷	۱۱,۹۷
۲۱	خراسان جنوبی	۲۳,۷۲	۲۳,۷۲	۱۲	۱۳,۶۰	۱۳,۶۰	۱۳,۲۶
۱۰	خراسان رضوی	۲۰,۲۲	۲۰,۲۲	۱۷	۴,۸۵	۴,۸۵	۱۰,۷۵
۲۰	خراسان شمالی	۲۰,۷۶	۲۰,۷۶	۱۶	۱۰,۲۷	۱۰,۲۷	۱۳,۳۰
۹	خواستگان	۲۶,۰۴	۲۶,۰۴	۸	۵,۹۰	۵,۹۰	۲۰,۰۱
۱۴	زنجان	۲۴,۵۸	۲۴,۵۸	۱۰	۸,۸۴	۸,۸۴	۱۰,۹۴
۴	سمنان	۳۰,۹۵	۳۰,۹۵	۵	۷,۰۸	۷,۰۸	۲۳,۰۲
۳۰	سیستان و بلوچستان	۷,۹۰	۷,۹۰	۳۰	۴,۰۰	۴,۰۰	۷,۰۰
۱۳	فارس	۲۱,۲۵	۲۱,۲۵	۱۵	۶,۷۳	۶,۷۳	۱۶,۱۴
۷	قزوین	۲۲,۹۰	۲۲,۹۰	۱۱	۳,۳۳	۳,۳۳	۲۰,۰۳
۱۷	قم	۱۹,۲۴	۱۹,۲۴	۱۹	۶,۳۱	۶,۳۱	۱۴,۹۳
۲۸	گردستان	۱۵,۰۴	۱۵,۰۴	۲۶	۶,۳۳	۶,۳۳	۱۱,۱۹
۱۱	گرمان	۲۶,۹۶	۲۶,۹۶	۷	۶,۱۹	۶,۱۹	۱۸,۰۱
۲۳	گرمانشاه	۱۷,۰۴	۱۷,۰۴	۲۲	۷,۴۷	۷,۴۷	۱۲,۸۷
۲۷	گهگیلویه و بویراهمد	۱۴,۲۶	۱۴,۲۶	۲۸	۶,۲۶	۶,۲۶	۱۱,۲۰
۱۹	گلستان	۱۷,۶۲	۱۷,۶۲	۲۱	۶,۲۲	۶,۲۲	۱۳,۴۱
۱۶	گیلان	۱۹,۳۱	۱۹,۳۱	۱۸	۰,۲۶	۰,۲۶	۱۰,۰۰
۲۹	لرستان	۱۳,۲۲	۱۳,۲۲	۲۹	۴,۰۸	۴,۰۸	۱۱,۰۵
۱۰	مازندران	۲۴,۹۵	۲۴,۹۵	۹	۶,۷۰	۶,۷۰	۱۹,۳۶
۳	مرکزی	۳۱,۰۹	۳۱,۰۹	۴	۶,۲۹	۶,۲۹	۲۴,۹۳
۸	همدان	۲۳,۱۲	۲۳,۱۲	۱۳	۳,۶۲	۳,۶۲	۲۰,۳۶
۱۸	همدان	۱۸,۹۴	۱۸,۹۴	۲۰	۷,۶۵	۷,۶۵	۱۳,۸۲
۷	یزد	۳۲,۰۱	۳۲,۰۱	۳	۹,۴۵	۹,۴۵	۲۱,۷۹

مأخذ: یافته‌های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک متغیره

جدول ۱۱-۱۱) انتراف تولید تأثیرات داخلی سرانه واقعی استانها از سرانه واقعی کشوری

کد استان/سال	نام استان	۱۳۷۸	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹
۱	آذربایجان شرقی	-۱۳.۹	-۱۰.۹	-۱۴.۳	-۱۷.۰	-۱۴.۱	-۱۱.۴	-۱۱.۱	-۱۴.۳	-۱۰.۰	-۱۲.۴	-۱۴.۰
۲	آذربایجان غربی	-۳۶.۸	-۴۳.۲	-۴۱.۷	-۴۳.۷	-۴۹.۷	-۴۹.۹	-۴۱.۴	-۳۸.۵	-۳۷.۴	-۳۷.۳	-۴۳.۲
۳	اردبیل	-۳۱.۰	-۳۲.۰	-۳۲.۷	-۳۳.۳	-۳۳.۱	-۳۲.۸	-۳۲.۷	-۲۹.۲	-۲۹.۹	-۳۰.۷	-۳۱.۰
۴	اصفهان	۱۲.۴	۱۸.۷	۱۷.۴	۱۰.۲	۹.۰	۱۰.۲	۱۹.۰	۱۷.۲	۷.۰	۷.۱	۱۹.۰
۵	ایلام	-۴۰.۲	-۳۳.۲	-۳۳.۹	-۳۰.۸	-۳۰.۸	-۳۰.۸	-۳۱.۰	-۳۸.۹	-۳۲.۰	-۳۱.۱	-۳۰.۲
۶	بوشهر	-۳۰.۳	۴۹.۹	۵۱.۴	۳۱.۰	۲۲.۹	۲۰.۳	۲۱.۱	۳۱.۴	۷.۲	۱۱.۴	۴۹.۹
۷	گلستان	۷۹.۰	۷۱.۳	۷۱.۳	۷۷.۶	۷۰.۱	۷۷.۳	۷۸.۰	۷۱.۳	۷۷.۱	۷۸.۶	۷۰.۰
۸	گیلان و گفتگویی	-۴۱.۹	-۳۷.۲	-۳۷.۳	-۳۷.۷	-۳۷.۸	-۳۷.۳	-۴۱.۱	-۳۸.۳	-۳۷.۳	-۳۸.۰	-۳۷.۲
۹	خراسان رضوی	-۵۱.۷	-۱۶.۳	-۲۲.۳	-۳۱.۴	-۳۱.۱	-۳۰.۷	-۴۱.۷	-۴۲.۳	-۴۱.۱	-۴۸.۰	-۱۶.۳
۱۰	خراسان شمالی	-۴۳.۱	-۲۴.۰	-۲۲.۱	-۲۲.۳	-۲۲.۷	-۲۲.۰	-۲۲.۰	-۲۳.۳	-۴۰.۶	-۴۰.۶	-۲۴.۰
۱۱	خراسان جنوبی	-۴۳.۱	-۲۴.۳	-۲۷.۷	-۲۷.۳	-۲۸.۷	-۲۸.۷	-۲۴.۲	-۲۴.۲	-۴۰.۶	-۴۰.۶	-۲۴.۳
۱۲	کهورستان	۹.۱	۴.۳	۴.۰	۲.۰	۱.۴	۱.۴	۲.۰	-۰.۷	-۰.۷	۷.۳	۹.۱
۱۳	لرستان	-۲۳.۲	-۰.۲	-۱۱.۱	-۲۲.۸	-۱۷.۷	-۱۷.۰	-۲۲.۰	-۲۷.۳	-۲۸.۳	-۲۹.۴	-۲۳.۲
۱۴	سمنان	۱۳.۹	۲۲.۳	۲۱.۷	۱۷.۴	۱۷.۷	۱۷.۷	۱۸.۰	۱۷.۳	۱۴.۱	۱۷.۲	۲۲.۳
۱۵	سیستان و بلوچستان	-۶۱.۴	-۶۶.۰	-۶۰.۳	-۶۰.۰	-۶۱.۱	-۶۰.۴	-۶۱.۱	-۶۱.۹	-۶۱.۷	-۶۰.۶	-۶۱.۴
۱۶	فارس	-۱۹.۲	-۱۰.۰	-۱۷.۰	-۱۹.۲	-۱۷.۳	-۱۸.۷	-۱۰.۹	-۱۲.۳	-۱۲.۳	-۱۸.۲	-۱۰.۰
۱۷	قزوین	۲۰.۰	-۰.۹	-۰.۷	۱.۷	۰.۲	۲.۲	۰.۷	۰.۲	۱۳.۶	۲۷.۳	-۰.۹
۱۸	قم	-۲۳.۹	-۲۴.۳	-۲۰.۴	-۲۲.۷	-۲۰.۱	-۲۰.۱	-۱۵.۸	-۱۸.۲	-۱۸.۴	-۱۹.۸	-۲۴.۳
۱۹	کردستان	-۴۰.۶	-۴۰.۹	-۴۱.۷	-۴۳.۰	-۴۲.۳	-۴۲.۳	-۴۴.۲	-۴۳.۰	-۴۳.۰	-۴۰.۶	-۴۰.۹
۲۰	کرمان	۷.۸	۴.۰	۲.۱	-۰.۳	-۰.۷	-۱۱.۲	-۱۸.۷	-۱۸.۷	-۱۱.۰	-۱۱.۳	۷.۸
۲۱	کردستان	-۳۷.۸	-۲۹.۷	-۲۱.۱	-۳۷.۷	-۳۷.۹	-۳۷.۴	-۳۷.۷	-۳۴.۷	-۳۰.۷	-۳۲.۱	-۳۷.۸
۲۲	کهگیلویه و بویراحمد	-۴۳.۳	-۴۱.۲	-۴۲.۰	-۴۲.۰	-۴۲.۷	-۴۲.۱	-۴۴.۱	-۴۴.۲	-۴۴.۲	-۴۳.۳	-۴۱.۲
۲۳	کلستان	-۲۹.۷	-۳۲.۹	-۳۰.۰	-۳۲.۷	-۳۲.۸	-۳۲.۷	-۳۰.۷	-۲۷.۵	-۲۷.۷	-۳۲.۱	-۳۲.۹
۲۴	گلستان	-۱۰.۷	-۲۴.۱	-۲۱.۹	-۱۹.۸	-۱۷.۹	-۱۸.۸	-۱۰.۲	-۱۸.۱	-۱۰.۰	-۱۴.۲	-۱۰.۷
۲۵	لرستان	-۳۰.۴	-۴۷.۰	-۴۷.۴	-۴۷.۱	-۴۷.۱	-۴۷.۲	-۴۷.۱	-۴۷.۳	-۴۷.۳	-۴۰.۹	-۴۷.۰
۲۶	مازندران	-۴.۵	-۱.۹	-۰.۸	-۱.۷	-۱.۷	۲.۱	-۰.۹	۲.۴	۴.۴	۳.۲	-۱.۹
۲۷	مرکزی	۲۰.۱	۲۸.۰	۲۸.۱	۲۷.۰	۲۸.۲	۲۶.۲	۲۸.۹	۲۸.۳	۲۸.۶	۴۲.۶	۲۰.۱
۲۸	هرمزگان	۱۸.۲	-۹.۱	-۶.۷	-۵.۰	۵.۱	۹.۴	۲۲.۴	۱۱.۳	۱۰.۳	۲۲.۰	-۹.۱
۲۹	همدان	-۳۳.۹	-۲۵.۰	-۲۷.۱	-۲۸.۰	-۲۹.۰	-۲۹.۱	-۲۷.۳	-۳۱.۹	-۲۸.۱	-۲۸.۶	-۲۵.۰
۳۰	یزد	-۳۰.۹	۲۷.۸	۲۷.۱	۲۲.۲	۱۷.۱	۱۴.۷	-۲.۰	-۲.۰	۰.۰	۲.۳	-۳۰.۹

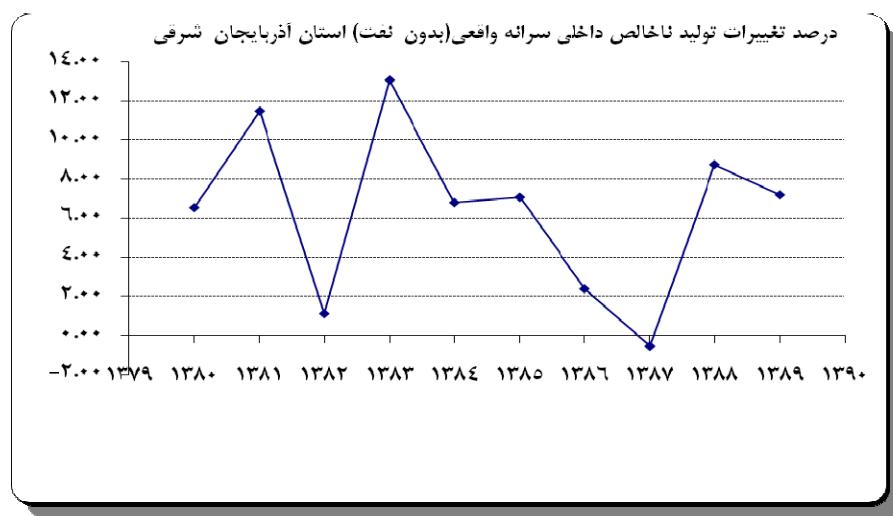
مأخذ: یافته های تحقیق

۱۹-۳- درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره (۳-۲۲) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سالهای ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) کل کشور طی سالهای ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ (به جز سال ۱۳۸۷ که ۳/۷۰ درصد رشد منفی نسبت به سال ۱۳۸۶ دارد) روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۸ (۲۴/۱۲ میلیون ریال) می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۸۷، ۱۰/۷۷ درصد رشد داشته است. نمودار شماره (۳-۸) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) در استان آذربایجان شرقی را طی سالهای ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سالهای مذکور تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) در این استان (به جز سال ۱۳۸۷ که ۵۶/۰ درصد رشد منفی دارد) روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۱۳/۴۹ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۱۳/۰۸ میلیون ریال) رخ داده است.

نمودار (۳-۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) در استان آذربایجان شرقی طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

۱۳۷۹

جدول ۱۲-۱۳) درصد تغییرات تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی (بدون نفت) طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	نام استان
۰,۴۵	۱۰,۷۷	-۳,۷۰	۷,۰۳	۱۰,۴۰	۷,۱۰	۸,۹۹	۰,۷۲	۷,۸۶	۰,۸۳	کل کشور
۷,۲۰	۸,۷۴	-۰,۰۶	۲,۳۸	۷,۰۷	۶,۸۰	۱۲,۰۸	۱,۱۱	۱۱,۴۹	۶,۰۴	آذربایجان شرقی
۰,۳۷	۷,۹۷	-۰,۳۲	-۰,۸۰	۱۰,۷۴	۹,۹۲	۳,۷۷	۳,۷۷	۷,۶۸	۰,۱۰	آذربایجان غربی
۳,۳۷	۱۰,۲۱	-۲,۰۰	۰,۶۶	۹,۹۹	۷,۹۱	۳,۷۰	۷,۰۹	۹,۱۳	۷,۳۱	اردبیل
۰,۷۰	۱۱,۹۹	-۲,۰۴	۱۱,۷۴	۶,۹۶	۳,۳۰	۱۶,۰۳	۱۱,۳۳	۷,۲۰	۰,۰۳	اصفهان
۷,۷۰	۱۴,۱۱	۶,۶۱	-۲,۰۱	۱۱,۷۳	۷,۰۱	۱۶,۱۹	-۴,۴۳	۰,۷۰	۲۱,۷۸	ایلام
۱۰,۰۲	۱۷,۳۹	۲,۷۰	۱۲,۰۳	۹,۲۰	۱۰,۸۰	۰,۴۷	۳۰,۷۹	۲,۷۸	۲۱,۷۷	بوشهر
۰,۰۳	۱۰,۷۹	-۴,۴۷	۷,۷۰	۱۲,۳۰	۷,۳۰	۷,۲۴	۸,۲۷	۶,۸۶	۰,۶۳	قزوین
۷,۲۹	۱۱,۳۲	-۰,۰۱	۱,۲۳	۱۱,۲۷	۱۴,۱۰	۴,۰۰	۳,۹۰	۱۰,۱۲	۱۱,۹۹	همدان
۱۷,۴۰	۱۹,۳۳	۹,۰۹	۸,۷۱	۱۴,۷۳	۱۶,۱۰	۱۲,۳۱	۱۲,۹۰	۱۲,۹۶	۱۲,۷۹	خراسان جنوبی
۹,۰۸	۸,۳۴	-۱,۲۹	۰,۲۰	۰,۰۳	۱۱,۱۱	-۲,۳۶	۴,۰۹	۴,۰۹	۴,۴۳	خراسان رضوی
۱۳,۶۳	۱۵,۸۷	۲,۹۷	۰,۰۱	۲۰,۷۱	۷,۴۱	۱۲,۷۶	۱۰,۰۰	۱۰,۰۲	۱۰,۳۸	خراسان شمالی
۰,۶۱	۱۳,۱۱	-۲,۱۴	۷,۱۷	۷,۹۳	۱۱,۹۹	۱۲,۰۱	-۷,۸۹	۱۰,۳۸	۴,۰۴	کردستان
۷,۴۸	۱۸,۱۳	۱۲,۲۸	-۱,۷۳	۹,۲۷	۱۶,۷۰	۱۴,۲۳	۷,۱۴	۹,۴۲	-۲,۶۶	زنجان
۴,۹۰	۱۱,۳۸	-۰,۲۶	۰,۸۰	۹,۷۸	-۰,۷۹	۲۲,۳۰	۴,۰۲	۴,۹۰	۸,۹۷	سمنان
-۲,۲۷	۷,۹۸	-۲,۱۷	-۰,۷۸	۲,۷۶	۱۱,۹۸	۸,۰۴	۰,۰۰	۴,۷۹	۸,۰۳	سیستان و بلوچستان
۳,۷۰	۱۳,۴۷	-۰,۸۰	۳,۳۸	۱۲,۳۷	۳,۰۱	۰,۲۶	۴,۸۷	۱۰,۷۹	۷,۰۸	فارس
-۰,۰۳	۱۱,۱۷	-۲,۲۴	-۰,۲۰	۱۲,۰۰	۱۰,۸۳	۲,۲۲	۰,۷۸	-۲,۷۷	۷,۳۵	گلستان
۱۱,۴۳	۷,۷۹	-۲,۰۹	۲,۸۸	۳,۶۳	۱,۷۹	۱۲,۱۳	۰,۸۷	۹,۸۰	۱۱,۴۶	قم
۴,۷۳	۱۳,۰۶	-۱,۴۴	۴,۷۹	۱۰,۲۴	۶,۲۱	۷,۴۰	۱,۱۰	۱۲,۰۷	۱,۰۶	کرمان
۷,۴۸	۱۲,۷۹	۲,۸۸	۳,۰۷	۲۱,۱۲	۱۱,۹۴	۷,۷۰	-۰,۷۱	۷,۰۹	-۱۲,۹۰	کرمان
۳,۲۰	۱۳,۳۲	۴,۰۰	۳,۳۰	۶,۳۷	۷,۶۶	۱۱,۲۹	۷,۲۹	۸,۴۲	۸,۷۴	کرمانشاه
۰,۰۷	۱۲,۹۶	-۲,۰۳	۰,۰۱	۱۳,۳۰	۷,۳۸	۱,۷۴	-۰,۷۷	۱۴,۱۹	۱۲,۱۷	گیلان و پیغمبر محمد
۸,۹۷	۷,۹۰	-۰,۷۴	۷,۳۰	۰,۴۹	۱,۷۹	۱۱,۹۴	۱۱,۸۲	۱۰,۳۱	۰,۷۰	گلستان
۰,۷۰	۷,۰۲	-۱,۱۰	۷,۶۱	۷,۶۱	۸,۹۹	۷,۲۲	۲,۰۳۹	۷,۲۹	۷,۶۰	گیلان
۲,۴۸	۱۰,۰۸	-۴,۳۱	-۱,۲۳	۱۰,۰۲	۸,۶۰	۲,۰۰	۴,۴۶	۳,۱۳	۰,۰۹	لرستان
۷,۹۸	۷,۹۳	-۲,۹۰	۰,۹۷	۶,۰۳	۸,۳۰	۳,۴۳	۷,۶۰	۹,۰۶	۱۴,۳۴	مازندران
۲,۳۴	۱۰,۷۰	-۲,۰۰	۴,۷۰	۱۴,۰۶	۳,۲۲	۹,۴۸	-۲,۲۰	۴,۸۳	۲۰,۵۶	مرکز
۰,۰۰	۹,۸۲	-۳,۰۱	-۰,۷۹	۴,۱۲	-۴,۲۰	۱۹,۹۰	۶,۰۶	-۲,۹۰	۹,۷۴	هرمزگان
۷,۷۴	۱۳,۰۷	-۲,۳۸	۷,۱۰	۹,۹۴	۴,۴۰	۱۶,۳۳	۰,۰۲	۸,۷۱	۱۴,۲۳	همدان
۹,۴۰	۱۱,۷۷	۰,۴۴	۸,۷۰	۱۸,۰۷	۱۷,۹۲	۲,۶۴	۳,۷۰	۱۱,۲۱	۱۲,۶۸	یزد

مأخذ: یافته های تحقیق

فصل چهارم

ارزش افزوده

مطالب فصل چهارم

۸۳	۴- ارزش افزوده
۸۳	۴-۱ ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۸۴	۴-۲ درصد تغییرات ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۸۶	۴-۳ سهم ارزش افزوده هر استان از کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۸۸	۴-۴ ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۹۰	۴-۵ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۹۲	۴-۶ سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی هر استان از ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۹۴	۴-۷ ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۹۶	۴-۸ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۹۷	۴-۹ سهم ارزش افزوده بخش خدمات هر استان از ارزش افزوده بخش خدمات کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۹۹	۴-۱۰ ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۱۰۱	۴-۱۱ درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹
۱۰۲	۴-۱۲ سهم ارزش افزوده بخش صنعت هر استان از ارزش افزوده صنعت کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

ادامه مطالب فصل چهارم

۱۳-۴- سهم ارزش افزوده بخش های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی

۱۰۴ سال های ۱۳۷۹-۸۹

۱۴-۴- سهم ارزش افزوده بخش های مختلف استان آذربایجان شرقی از ارزش افزوده

۱۰۶ کل استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۹

۴- ارزش افزوده

ارزش افزوده به ارزشی که در فرآیند تولید به ارزش کالاهای واسطه‌ای افزوده می‌شود، گفته می‌شود. این مفهوم به فرآیند تولید مربوط است و نه به کالای خاص. یا به عبارت دیگر ارزش ستانده منهای ارزش مصرف واسطه، ارزش افزوده نامیده می‌شود. ارزش افزوده را می‌توان معیار سنجش مشارکت تولیدکنندگان منفرد، صنعت یا بخش در تولید ناخالص داخلی محسوب نمود.

۱-۴- ارزش افزوده طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

ارزش افزوده کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۱۲۹،۰۶۹ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۶۲۹،۷۵۳ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۵/۴۳ درصد رشد دارد. میانگین ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۲،۴۶۵،۴۰۰ میلیارد ریال بوده است. استان آذربایجان شرقی با ۱۸۷،۲۵۸ میلیارد ریال ارزش افزوده در سال ۱۳۸۹ رتبه هفتم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۲۴،۹۰۷ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۲/۳۵ درصد رشد داشته است. میانگین ارزش افزوده طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۸۲۹۰۴ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه ششم را کسب می‌کند. که این نشان می‌دهد که رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۷) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین (رتبه ۶) افزایش داشته است.

بیشترین و کمترین ارزش افزوده در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱،۵۲۹،۱۸۶ و ۳۴،۹۳۸ میلیارد ریال مربوط به استان‌های تهران و چهارمحال و بختیاری می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و خراسان جنوبی به ترتیب با ۱۲،۸۳۳ و ۶۲۲،۴۸۴ میلیارد ریال، بیشترین و کمترین میانگین ارزش افزوده را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۴-۱)

جدول ۱۴-۱) ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ (میلیارد یال)

ردیف	کد ملکیت	۱۳۷۹		۱۳۸۹		استان/سال
		۱۳۷۹	۱۳۸۹	۱۳۸۹	۱۳۷۹	
-	۲۴۶۰۴۰۰	۲۰,۴۳	-	۶,۰۹۱۲۹		کشور
۶	۸۲۹۰۴	۲۲,۳۰	۷	۱۸۷۲۵۸	آذربایجان شرقی	۱
۱۳	۴۰۰۶	۲۲,۰۴	۱۴	۱۰۲۳۰۴	آذربایجان غربی	۲
۲۰	۲۲۱۰۸	۲۳,۰۹	۲۴	۵۰۹۴۸	آذربایجان	۳
۳	۱۰۲۹۶۰	۲۰,۶۴	۳	۳۸۰۳۵۰	اصفهان	۴
۱۵	۳۸۶۶۱	۴۳,۹۰	۱۰	۱۴۹۴۱۶	ایلام	۵
۱۰	۶۲۹۶۳	۳۹,۹۰	۷	۱۸۸۰۰۳	بوشهر	۶
۱	۶۲۲۴۸۴	۲۰,۸۳	۱	۱۰۲۹۱۸۶	تهران	۷
۲۹	۱۴۰۶۳	۲۴,۷۴	۳۰	۳۴۹۳۸	همه‌جمال و بستانی	۸
۳۰	۱۲۸۳۳	۳۲,۸۶	۲۹	۳۶۴۹۳	فرازنهان ملوب	۹
۴	۱۱۶۶۰	۲۲,۹۲	۴	۲۷۳۰۰۳	فرازنهان رضوی	۱۰
۲۸	۱۰۱۶۲	۲۷,۱۷	۲۷	۳۹۴۶۸	فرازنهان شمالی	۱۱
۲	۴۰۴۶۶۸	۲۸,۲۲	۲	۱۰۹۰۰۳	گوستن	۱۲
۲۷	۱۸۸۲۳	۲۱,۰۴	۲۸	۳۹۱۱۷	زنگنه	۱۳
۲۶	۱۹۰۰۷	۲۰,۶۸	۲۶	۴۶۴۰۳	سمنان	۱۴
۲۲	۲۲۷۵۱	۲۲,۰۴	۲۵	۵۰۷۹۲	سیستان و بلوچستان	۱۵
۵	۱۰۱۴۲۱	۲۰,۱۱	۵	۲۴۳۶۳۴	فارس	۱۶
۱۸	۳۱۳۵۹	۲۱,۴۳	۱۹	۷۰۰۰۴	قزوین	۱۷
۲۳	۲۲۴۴۴	۲۴,۰۲	۲۳	۵۲۷۳۹	قم	۱۸
۲۴	۲۲۴۴۲	۲۴,۶۰	۲۲	۵۳۹۰۷	کردستان	۱۹
۹	۶۸۷۷۹	۲۴,۲۱	۹	۱۷۵۹۲۵	کرمان	۲۰
۱۶	۳۴۰۳۵	۲۰,۳۶	۱۶	۸۳۸۳۷	کرمانشاه	۲۱
۸	۷۰۷۶۴	۱۰,۰۵	۱۱	۱۳۲۷۴۴	کوچک‌نیمه و بویراحمد	۲۲
۲۰	۲۹۰۰	۲۲,۱۳	۲۰	۶۶۸۷۲	کلستان	۲۳
۱۱	۵۰۰۰۹	۲۱,۶۰	۱۳	۱۱۰۷۸۷	گیلان	۲۴
۲۱	۲۶۹۱۰	۲۲,۰۷	۲۱	۶,۰۵۶	لرستان	۲۵
۷	۷۷۱۰۶	۲۳,۲۷	۸	۱۷۸۰۸۱	مازندران	۲۶
۱۲	۴۸۴۶۷	۲۳,۱۶	۱۲	۱۱۰۹۰۵	مرکزی	۲۷
۱۴	۴۲۲۹۰	۲۳,۲۷	۱۵	۹۶۹۱۵	هرمزگان	۲۸
۱۷	۳۳۲۷۹	۲۴,۱۶	۱۸	۷۸۶۰۹	همدان	۲۹
۱۹	۳۱۰۱۳	۲۷,۰۴	۱۷	۷۹۱۱۳	یزد	۳۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تکمتریه

۱۴- درصد تغییرات ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره (۲-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با

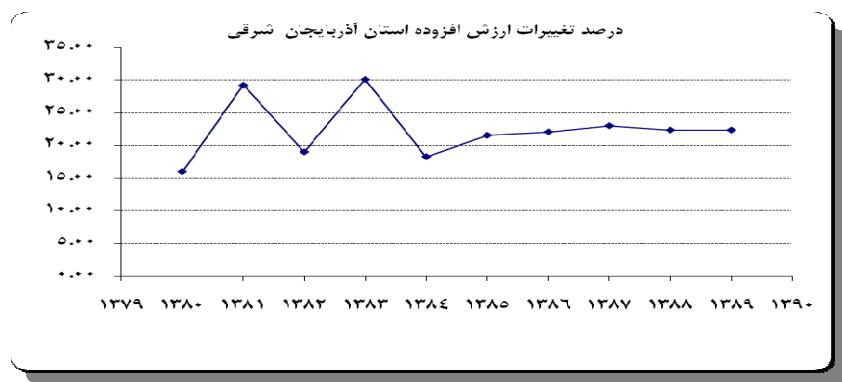
توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹

روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۳ (۱۵۴۵,۹۸۲ میلیارد ریال)، با ۳۰/۵۲ درصد رشد بوده است.

با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ برای کلیه استان‌ها به جز استان‌های ایلام در سال ۱۳۸۱ (۲/۹۰ درصد رشد منفی)، بوشهر در سال ۱۳۸۴ (۱۳/۸۶ درصد رشد منفی)، در سال ۱۳۸۰ کرمان (۰/۱۶ درصد رشد منفی) و کهگیلویه و بویراحمد (۵/۵۷ درصد رشد منفی)، روند افزایشی داشته است.

نمودار شماره (۴-۱) درصد تغییرات ارزش افزوده در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور ارزش افزوده در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۰/۱۶ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۵۷,۸۵۵ میلیارد ریال) رخ داده است. آمار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۳، رشد ارزش افزوده در استان آذربایجان شرقی همراستا با رشد کشور، می‌باشد. همچنین در سال مذکور بسیاری از استان‌ها از جمله استان‌های هرمزگان (۱۱/۴۱ درصد)، سمنان (۵۲/۴۴ درصد) و ایلام (۸۹/۰۸ درصد) نیز بیشترین رشد را نسبت به سال قبل دارند. همانطور که قبلاً نیز ذکر شد به نظر می‌رسد بخشی از آن معلول تحولات سیاستی و مقررات زدایی‌های گسترده در راستای فراهم کردن نقش آفرینی بخش خصوصی و بخش دیگر آن ناشی از تحولات مثبت مربوط به قیمت نفت در بازارهای جهانی بوده است.

نمودار (۴-۱) درصد تغییرات ارزش افزوده در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول ۲-۱۴) درصد تغییرات ارزش افزوده طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

مأخذ: یافته های تحقیق

۱۴- سهم ارزش افزوده هر استان از کل کشور طی سال های ۸۹-۱۳۷۹

جدول شماره ۴-۳ نشان دهنده سهم ارزش افزوده هر استان از کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ می‌باشد. با توجه به ارقام جدول سهم ارزش افزوده استان آذربایجان شرقی در سال ۳۰۹، ۱۳۸۹

درصد بوده که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۳/۹۶ درصد)، به طور متوسط سالانه ۲/۴۵ درصد رشد منفی داشته است.

بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان ایلام و کهگیلویه و بویراحمد با ۱۴/۷۳ و ۸/۲۷ درصد می‌باشد.

جدول ۳-۱۴) سهم ارزش افزوده هر استان از کل کشور طی سالهای ۱۳۷۹-۸۹

استان/سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	نوع رشد طی سال ۸۹-۷۹	نوع رشد طی سال ۷۹-۸۹	نوع رشد طی سال ۷۹-۸۹
آذربایجان شرقی	۲۲	-۲,۴۵	۲,۰۹	۲,۱۸	۲,۲۷	۱,۶۷	۲,۴۹	۲,۵۲	۲,۷۴	۲,۷۵	۲,۹۳	۲,۹۵	۲,۹۶	۲,۲۲
آذربایجان غربی	۲۶	-۲,۷۰	۱,۷۹	۱,۷۳	۱,۷۸	۰,۹۱	۱,۹۷	۱,۹۲	۱,۹۰	۲,۰۰	۲,۰۹	۲,۱۶	۲,۲۲	۰,۰۱
اریزون	۲۱	-۱,۸۷	۰,۱۴	۰,۱۳	۰,۱۸	۰,۱۰	۰,۹۳	۰,۹۱	۰,۸۰	۱,۰۲	۱,۰۱	۱,۰۱	۱,۰۱	۰,۰۱
اصفهان	۹	۰,۱۲	۲,۲۷	۲,۲۵	۲,۲۳	۲,۰۹	۲,۰۰	۲,۱۰	۲,۰۱	۲,۰۲	۰,۸۴	۰,۷۲	۰,۱۶	۰,۰۱
ایلام	۱	۱۴,۷۳	۲,۲۷	۲,۰۲	۱,۷۵	۰,۷۳	۱,۱۲	۱,۰۰	۰,۷۳	۰,۰۰	۰,۰۵	۰,۶۷	۰,۶۲	۰,۰۲
بوشهر	۳	۱۱,۰۸	۲,۱۱	۲,۰۰	۲,۰۳	۱,۰۳	۲,۰۰	۲,۱۴	۲,۱۲	۲,۱۷	۱,۳۷	۱,۱۴	۱,۰۲	۰,۰۲
گلستان	۷	۰,۲۲	۲۰,۲	۲۰,۲	۲۰,۲	۱۲,۷	۲۲,۹	۲۴,۰	۲۰,۳	۲۲,۲	۲۰,۷	۲۲,۱	۲۲,۲	۰,۰۱
همدان و بختیاری	۱۲	-۱,۰۰	۰,۰۸	۰,۰۸	۰,۰۹	۰,۱۹	۰,۶۱	۰,۷۰	۰,۷۰	۰,۶۲	۰,۶۳	۰,۷۰	۰,۶۱	۰,۰۱
گلستان خاوری	۳	۰,۹۳	۰,۷۰	۰,۰۷	۰,۰۶	۰,۱۷	۰,۴۹	۰,۴۷	۰,۴۷	۰,۴۲	۰,۴۲	۰,۴۰	۰,۳۹	۰,۳۴
گلستان رضوی	۱۷	-۱,۲۰	۴,۰۱	۴,۰۸	۴,۶۶	۲,۷۸	۴,۰۰	۴,۷۹	۴,۹۷	۵,۰۱	۵,۱۸	۵,۶۳	۵,۰۹	۰,۰۹
گلستان هفغان	۵	۱,۳۸	۰,۷۰	۰,۷۴	۰,۷۴	۰,۷۱	۰,۷۷	۰,۷۰	۰,۷۰	۰,۷۲	۰,۷۱	۰,۷۲	۰,۰۷	۰,۰۷
گلستان	۴	۲,۱۲	۱۷,۹	۱۷,۳	۱۶,۷	۸,۱۰	۱۰,۲	۱۰,۷	۱۴,۶	۱۳,۷	۱۲,۳	۱۲,۳	۱۲,۲	۰,۰۱
ازهان	۲۸	-۰,۱۰	۰,۷۴	۰,۷۰	۰,۷۲	۰,۷۰	۰,۸۹	۰,۸۸	۰,۸۴	۰,۸۴	۰,۸۳	۰,۸۲	۰,۸۸	۰,۰۱
سمنان	۸	۰,۱۰	۰,۷۶	۰,۷۷	۰,۷۷	۰,۷۸	۰,۷۹	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۶	۰,۷۶	۰,۷۶	۰,۷۵	۰,۰۱
سیستان و بلوچستان	۲۰	-۰,۷۰	۰,۱۴	۰,۱۳	۰,۱۹	۰,۱۰	۰,۹۷	۱,۰۳	۱,۰۰	۱,۰۴	۱,۰۷	۱,۰۴	۱,۰۰	۰,۰۱
فارس	۱۱	-۰,۲۰	۴,۰۱	۴,۰۴	۴,۰۷	۲,۰۰	۴,۱۰	۴,۰۸	۴,۰۳	۴,۰۱	۴,۰۴	۴,۰۹	۴,۱۲	۰,۰۱
گلستان	۲۹	-۰,۱۹	۱,۱۰	۱,۱۹	۱,۲۴	۰,۷۴	۱,۳۷	۱,۳۲	۱,۳۱	۱,۳۰	۱,۲۴	۱,۲۳	۱,۰۹	۰,۰۱
قم	۱۴	-۰,۷۰	۰,۰۷	۰,۰۸	۰,۰۹	۰,۰۵	۰,۹۰	۰,۹۳	۰,۹۳	۰,۹۹	۱,۰۱	۱,۰۱	۰,۹۳	۰,۰۱
گردستان	۱۳	-۰,۶۶	۰,۱۹	۰,۰۹	۰,۰۹	۰,۰۵	۰,۹۲	۰,۹۰	۰,۹۲	۰,۹۴	۰,۹۰	۰,۹۲	۰,۹۰	۰,۰۱
گرمان	۱۰	-۰,۹۷	۲,۹۰	۲,۸۶	۲,۸۳	۱,۰۰	۲,۸۹	۲,۰۴	۲,۳۸	۲,۴۷	۲,۶۰	۲,۷۰	۲,۷۰	۰,۰۱
گردان	۱۰	-۰,۱۰	۱,۳۸	۱,۳۹	۱,۳۹	۰,۷۸	۱,۴۱	۱,۴۳	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۳	۱,۴۰	۱,۳۹	۰,۰۱
کهگیلویه و بویراحمد	۳۰	-۰,۷۰	۲,۱۹	۲,۰۱	۲,۰۰	۱,۰۲	۲,۰۰	۴,۱۱	۲,۹۲	۳,۰۰	۳,۸۹	۴,۲۲	۵,۱۹	۰,۰۱
گلستان	۲۲	-۰,۶۲	۱,۱۰	۱,۱۳	۱,۱۷	۰,۰۹	۱,۲۱	۱,۲۷	۱,۲۷	۱,۳۰	۱,۳۰	۱,۲۸	۱,۲۶	۰,۰۱
گلستان	۲۷	-۰,۱۰	۱,۰۷	۱,۰۹	۱,۰۷	۱,۰۷	۱,۰۸	۱,۱۲	۱,۱۰	۱,۱۰	۱,۱۰	۱,۱۰	۱,۱۰	۰,۰۱
لرستان	۲۴	-۰,۷۸	۱,۰۰	۱,۰۳	۱,۰۶	۰,۰۴	۱,۱۹	۱,۱۴	۱,۱۵	۱,۲۲	۱,۲۴	۱,۲۲	۱,۳۱	۰,۰۱
ملادران	۱۸	-۰,۷۰	۲,۹۳	۲,۰۱	۲,۰۰	۱,۰۰	۲,۱۸	۳,۰۳	۳,۰۴	۳,۰۴	۳,۰۳	۳,۰۵	۳,۰۴	۰,۰۱
میگان	۲۰	-۰,۱۱	۱,۰۳	۱,۰۷	۱,۰۲	۰,۹۸	۲,۰۸	۱,۹۷	۲,۱۰	۲,۱۶	۲,۰۰	۲,۰۰	۲,۰۱	۰,۰۱
هرمزگان	۱۹	-۰,۷۰	۱,۰۰	۱,۰۳	۱,۰۶	۰,۰۴	۱,۷۵	۱,۸۴	۱,۰۰	۱,۹۰	۱,۸۲	۱,۰۲	۱,۹۰	۰,۰۱
همدان	۱۷	-۰,۱۱	۱,۰۰	۱,۰۱	۱,۰۳	۰,۰۹	۱,۳۲	۱,۳۴	۱,۴۳	۱,۳۹	۱,۴۸	۱,۰۲	۱,۰۳	۰,۰۱
پار	۷	۱,۰۸	۱,۳۰	۱,۲۹	۱,۲۸	۰,۶۴	۱,۲۸	۱,۱۸	۱,۰۸	۱,۱۸	۱,۲۳	۱,۰۴	۱,۱۵	۰,۰۱

مأخذ: یافته‌های تحقیق
* رتبه‌بندی براساس روش تک متغیره

۴-۱۴- ارزش افزوده بخش کشاورزی^۱ طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۴۳۵۱۰۹ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۷۵،۱۰۳ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۱۹/۲۰ درصد رشد دارد. میانگین ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۲۰۷،۹۴۰ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۱۹۵۷۰ میلیارد ریال ارزش افزوده بخش کشاورزی در سال ۱۳۸۹ رتبه هشتم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۳،۹۵۵ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۱۷/۳۴ درصد رشد داشته است. میانگین ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۹،۸۰۱ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه هشتم را کسب می‌کند. که این نشان می‌دهد که رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۸) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۸) تغییری نداشته است.

بیشترین و کمترین ارزش افزوده بخش کشاورزی در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۴۷،۶۹۶ و ۲،۹۸۲ میلیارد ریال مربوط به استان‌های کرمان و کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد. همچنین استان‌های کرمان و قم به ترتیب با ۱۹،۰۶۰ و ۱۶۵۶ میلیارد ریال، بیشترین و کمترین میانگین ارزش افزوده بخش کشاورزی را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۴-۴)

۱. ارزش افزوده بخش کشاورزی به ارزشی که در فرآیند تولید به ارزش کالاهای واسطه‌ای در بخش کشاورزی افزوده می‌شود، گفته می‌شود. این مفهوم به فرآیند تولید مربوط است و نه به کالای خاص.

جدول ۱۴-۱۳) ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ (میلیارد ریال)

استان/سال	کشاورز	۱۳۸۹	۱۳۸۹ در سال	نفع رشد طی سال	میلادی طی سال	رتبه میلادی
-	-	۴۳۰۱۰	-	۱۹۲۰	۸۹-۷۹	۲۰۷۹۴۰
۱	آذربایجان شرقی	۱۹۰۷۰	۸	۱۷۳۴	۸۹-۷۹	۸
۲	آذربایجان غربی	۱۰۰۰۹	۹	۱۶۹۱	۸۹-۷۹	۹
۳	اردبیل	۱۲۱۳۹	۱۳	۲۱۱۴	۸۹-۷۹	۱۴
۴	اصفهان	۲۹۶۴۷	۰	۲۳۳۲	۸۹-۷۹	۶
۵	ایلام	۴۷۴۴	۲۷	۲۷۸۹	۸۹-۷۹	۲۸
۶	بوشهر	۶۳۲۹	۲۳	۲۲۶۰	۸۹-۷۹	۲۶
۷	تهران	۲۴۰۷۸	۷	۲۰۴۳	۸۹-۷۹	۷
۸	وهابیت و بفتیاری	۷۳۳۳	۲۱	۲۱۶۸	۸۹-۷۹	۲۳
۹	خراسان شمالی	۱۲۲۶۵	۱۰	۴۶۳۸	۸۹-۷۹	۲۱
۱۰	خراسان رضوی	۳۴۴۰۴	۳	۲۳۴۲	۸۹-۷۹	۴
۱۱	خراسان شرقی	۶۲۱۷	۲۴	۲۰۰۶	۸۹-۷۹	۲۰
۱۲	خوزستان	۲۵۴۰۶	۶	۱۹۰۴	۸۹-۷۹	۰
۱۳	زنجان	۷۵۷۳	۲۰	۱۸۰۷	۸۹-۷۹	۱۹
۱۴	سمنان	۴۶۰۴	۲۸	۱۴۷۱	۸۹-۷۹	۲۷
۱۵	سیستان و بلوچستان	۷۷۳۸	۱۹	۲۰۳۷	۸۹-۷۹	۲۰
۱۶	هارس	۳۵۰۸۷	۲	۱۸۷۹	۸۹-۷۹	۲
۱۷	قزوین	۹۰۴۹	۱۷	۱۶۹۲	۸۹-۷۹	۱۶
۱۸	قم	۳۱۰۴	۲۹	۱۶۱۶	۸۹-۷۹	۲۰
۱۹	گردشگری	۶۳۵۳	۲۲	۱۹۰۳	۸۹-۷۹	۲۲
۲۰	گرگان	۴۷۶۹۶	۱	۱۹۳۶	۸۹-۷۹	۱
۲۱	گرمانشاه	۸۲۲۸	۱۸	۱۸۲۰	۸۹-۷۹	۱۷
۲۲	گویان و پیرامون	۲۹۸۲	۳۰	۱۷۷۸	۸۹-۷۹	۲۹
۲۳	گلستان	۱۰۳۹۷	۱۱	۱۸۰۳	۸۹-۷۹	۱۰
۲۴	گیلان	۱۲۲۳۲	۱۴	۱۶۳۰	۸۹-۷۹	۱۲
۲۵	لرستان	۹۶۸۷	۱۶	۱۰۹۶	۸۹-۷۹	۱۵
۲۶	مازندران	۳۲۲۱۱	۴	۱۹۶۶	۸۹-۷۹	۳
۲۷	مرکزی	۱۰۲۱۶	۱۲	۲۰۹۳	۸۹-۷۹	۱۳
۲۸	همدان	۵۸۱۰	۲۵	۱۲۱۹	۸۹-۷۹	۱۸
۲۹	همدان	۱۰۴۲۹	۱۰	۱۹۴۰	۸۹-۷۹	۱۱
۳۰	قزوین	۵۷۵۷	۲۶	۱۷۲۳	۸۹-۷۹	۲۴

مأخذ: یافته‌های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

۵-۴- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

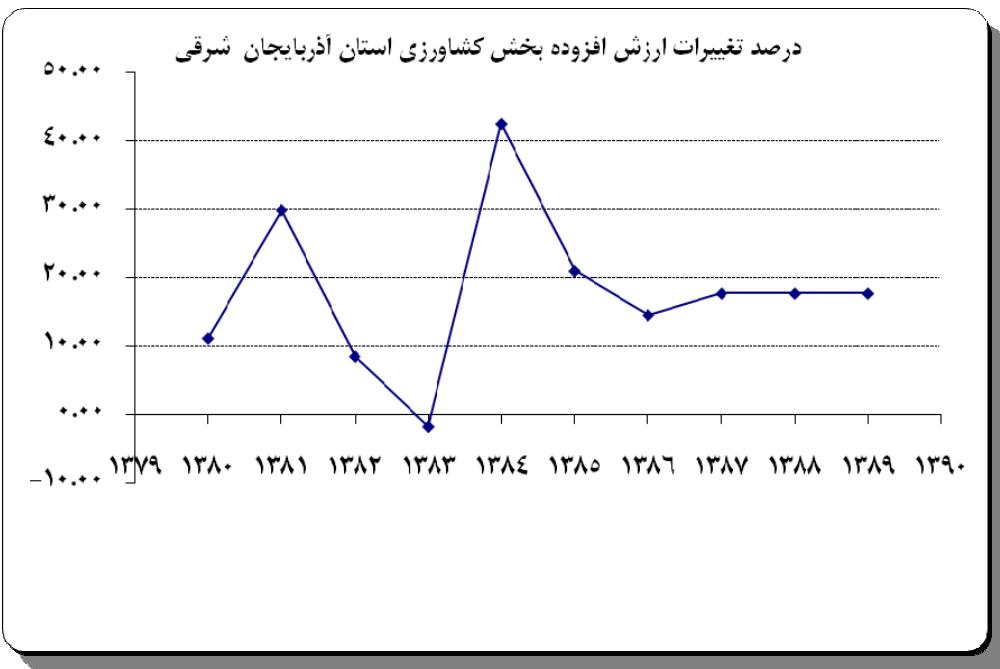
جدول شماره (۴-۵) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۶ (۲۶۱,۵۶۱ میلیارد ریال)، با $24/50$ درصد رشد بوده است.

با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ برای کلیه استان‌ها به جز استان‌های آذربایجان شرقی ($1/80$ درصد رشد منفی) و گیلان ($2/04$ درصد رشد منفی) در سال ۱۳۸۳، زنجان ($4/57$ درصد رشد منفی)، قزوین ($6/94$ درصد رشد منفی) و کرمان ($32/29$ درصد رشد منفی) در سال ۱۳۸۰، سمنان ($4/64$ درصد رشد منفی) در سال ۱۳۸۵ و هرمزگان در سال ($4/57$ درصد رشد منفی)، روند افزایشی داشته است. نمودار شماره (۴-۲) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور ارزش افزوده بخش کشاورزی در این استان (به جز سال ۱۳۸۳ که $1/80$ درصد رشد منفی دارد) روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش ($42/53$ درصد) در سال ۱۳۸۴ (۸,۶۶۶ میلیارد ریال) رخ داده است.

جدول ۵-۱۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

مأخذ: یافته های تحقیقی

نمودار ۴-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

۴-۴- سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی هر استان از ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

جدول شماره ۴-۶ نشان دهنده سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی هر استان از ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹ می‌باشد. با توجه به ارقام جدول سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۸۹، ۴/۵ درصد بوده که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۵/۲۷ درصد)، به طور متوسط سالانه ۶/۵ درصد رشد منفی داشته است. بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان خراسان جنوبی و هرمزگان با ۲۲/۷۹ و ۵/۸۸ درصد می‌باشد.

جدول ۶-۴) سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی هر استان از ارزش افزوده کشاورزی کل کشور طی سالهای ۱۳۷۹-۸۹

مأخذ: یافته های تحقیق

* رتبہ بندی بر اساس روش تک متغیره

۱۴-۷ ارزش افزوده بخش خدمات^۱ طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

ارزش افزوده بخش خدمات کل کشور در سال ۱۳۸۹ برابر با ۲،۹۰۹،۹۱۸ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۳۰۸،۶۷۰ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۵/۱۵ درصد رشد دارد. میانگین ارزش افزوده بخش خدمات کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۱،۲۰۴،۱۳۵ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۱۰۰،۸۰۰ میلیارد ریال ارزش افزوده بخش خدمات در سال ۱۳۸۹ رتبه هفتم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۱۴،۰۲۵ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۱/۸۰ درصد رشد داشته است. میانگین ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۴۵،۱۶۹ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه هفتم را کسب می‌کند. که این نشان می‌دهد که رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۷) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۷) تغییری نداشته است.

بیشترین و کمترین ارزش افزوده بخش خدمات در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۱،۲۴۲،۹۹۶ و ۱۳۶۷۲ میلیارد ریال مربوط به استان‌های تهران و خراسان جنوبی می‌باشد. همچنین استان‌های تهران و ایلام به ترتیب با ۴۹۲،۸۱۴ و ۵،۷۶۸ میلیارد ریال، بیشترین و کمترین میانگین ارزش افزوده بخش خدمات را طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره ۴-۷)

۱. ارزش افزوده بخش خدمات به ارزشی که در فرآیند تولید به ارزش کالاهای واسطه‌ای در بخش خدمات افزوده می‌شود، گفته می‌شود. این مفهوم به فرآیند تولید مربوط است و نه به کالای خاص.

جدول (۷-۳) ارزش افزوده بخش خدمات طی سالهای ۱۳۷۹-۸۹ (میلیارد ریال)

ردیه میانگین	میانگین طی سال ۸۹-۷۹	میانگین طی سال ۸۹-۷۹	نرخ رشد طی سال ۱۳۸۹	ردیه در سال ۱۳۸۹	۱۳۸۹	استان/سال	
						کشور	استان/سال
-	۱۲۰۲۱۳۵	۲۰,۱۵	-	۲۹۰۹۹۱۸	۱۳۸۹	آذربایجان شرقی	۱
۷	۴۰۶۹	۲۱,۸۰	۷	۱۰۰۸۰۰	۱۳۸۹	آذربایجان غربی	۲
۹	۲۷۰۳۶	۲۳,۰۵	۹	۶۳۰۶۳	۱۳۸۹	اردبیل	۳
۲۲	۱۲۶۸۳	۲۴,۲۲	۲۲	۳۰۳۲۰	۱۳۸۹	اصفهان	۴
۳	۷۰۱۸۶	۲۳,۷۹	۳	۱۶۴۴۸۰	۱۳۸۹	ایلام	۵
۳۰	۵۷۶۸	۲۴,۸۴	۲۹	۱۳۷۵۰	۱۳۸۹	بوشهر	۶
۲۳	۱۱۹۹۴	۲۱,۲۸	۲۴	۲۳۰۴۵	۱۳۸۹	گهواره	۷
۱	۴۹۲۸۱۴	۲۷,۰۱	۱	۱۲۴۲۹۹۶	۱۳۸۹	چهارمحال و بختیاری	۸
۲۷	۸۳۳۵	۲۰,۶۸	۲۶	۲۴۳۸۷	۱۳۸۹	فارس	۹
۲۸	۶۳۶۷	۲۸,۱۰	۳۰	۱۳۶۷۳	۱۳۸۹	فراشبند	۱۰
۲	۷۴۱۰۴	۲۳,۴۴	۲	۱۷۱۷۴۴	۱۳۸۹	گرگان	۱۱
۲۶	۸۰۹۶	۳۱,۶۰	۲۷	۱۹۱۹۴	۱۳۸۹	گلستان	۱۲
۴	۶۲۶۱	۲۴,۳۲	۴	۱۴۰۶۹۵	۱۳۸۹	گیلان	۱۳
۲۴	۹۰۹۲	۲۰,۳۱	۲۳	۲۳۰۵۱	۱۳۸۹	همدان	۱۴
۲۵	۹۲۹۲	۲۴,۸۳	۲۵	۲۲۱۳۹	۱۳۸۹	سیستان و بلوچستان	۱۵
۱۹	۱۴۳۹۵	۲۱,۴۰	۲۰	۳۱۷۰۵	۱۳۸۹	لرستان	۱۶
۵	۵۴۰۲۲	۲۰,۱۳	۵	۱۳۱۹۱۵	۱۳۸۹	قزوین	۱۷
۱۷	۱۰۰۲۷	۲۰,۴۳	۱۷	۳۶۶۶۳	۱۳۸۹	قم	۱۸
۲۱	۱۳۸۰۵	۲۶,۸۲	۲۱	۳۱۲۰۸	۱۳۸۹	کردستان	۱۹
۱۸	۱۴۸۷۳	۲۶,۳۱	۱۸	۳۵۶۰۶	۱۳۸۹	کرمان	۲۰
۱۱	۲۶۱۳۰	۲۳,۷۲	۱۱	۶۱۳۰۲	۱۳۸۹	کرمانشاه	۲۱
۱۲	۲۱۰۲۸	۲۴,۸۴	۱۲	۵۰۰۳۴	۱۳۸۹	کهگیلویه و بویراحمد	۲۲
۲۹	۵۹۶۳	۲۴,۱۹	۲۸	۱۴۰۳۷	۱۳۸۹	گلستان	۲۳
۱۰	۱۷۰۰۲	۲۲,۱۳	۱۵	۴۰۶۸۱	۱۳۸۹	گیلان	۲۴
۸	۳۲۴۶۸	۲۲,۷۵	۸	۷۶۱۳۵	۱۳۸۹	لرستان	۲۵
۱۶	۱۶۸۶۱	۲۶,۲۹	۱۶	۴۰۱۳۴	۱۳۸۹	مازندران	۲۶
۷	۴۶۱۴۷	۲۶,۱۶	۷	۱۰۹۰۲	۱۳۸۹	مرکزی	۲۷
۱۳	۲۰۲۲۴	۲۴,۰۶	۱۳	۴۷۸۲۳	۱۳۸۹	هرمزگان	۲۸
۱۰	۲۷۲۱۰	۲۳,۸۲	۱۰	۶۳۳۸۷	۱۳۸۹	همدان	۲۹
۱۴	۱۸۲۰۵	۲۴,۹۲	۱۴	۴۴۷۷۸	۱۳۸۹	یزد	۳۰
۲۰	۱۴۰۸۴,۲۲	۲۰,۱۹	۱۹	۳۴۰۵۴	۱۳۸۹	باقته های تحقیق	

* رتبه‌بندی براساس روش تک متغیره

۱۴-۸- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

جدول شماره (۱۴-۸) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان

می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده بخش خدمات کل کشور طی

سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۳

(۷۸۴,۹۹۴ میلیارد ریال)، با ۳۰/۹۰ درصد رشد بوده است.

با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده بخش خدمات طی سال‌های ۱۳۷۹-

۱۳۸۹ برای کلیه استان‌ها روند افزایشی داشته است.

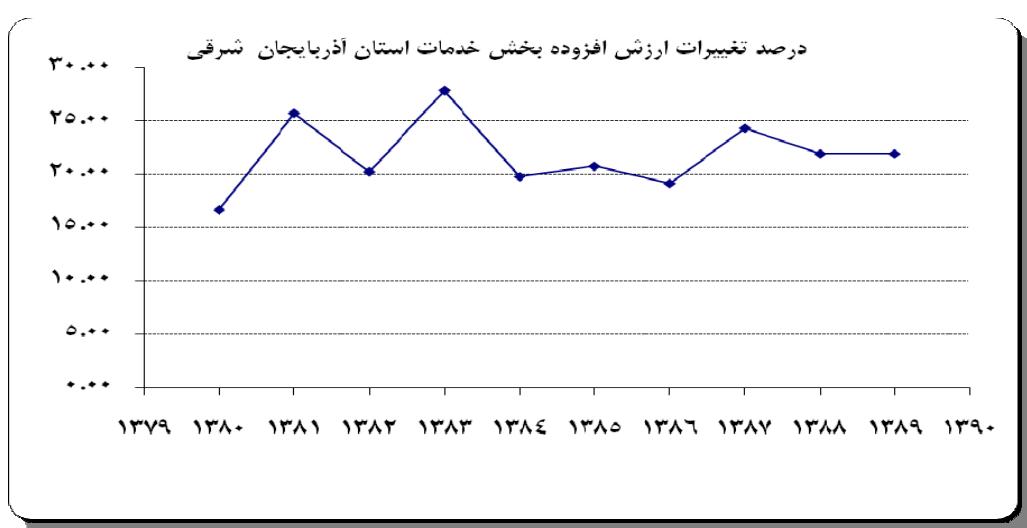
نمودار شماره (۱۴-۳) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات در استان آذربایجان شرقی را طی

سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور ارزش افزوده بخش خدمات در این

استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۲۷/۸۶ درصد) در سال ۱۳۸۳ (۳۱,۶۳۹ میلیارد ریال)

رخ داده است.

نمودار (۱۴-۳) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

جدول ۸-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش خدمات طی سالهای ۱۳۷۹-۸۹

۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	نام استان	کل کشور
۲۰,۳۲	۲۰,۳۲	۲۰,۶۰	۲۰,۰۰	۲۳,۶۰	۲۱,۰۹	۳۰,۹۰	۲۰,۰۶	۲۰,۰۰	۲۲,۲۹	آذربایجان شرقی	۱
۲۱,۹۲	۲۱,۹۲	۲۴,۳۴	۱۹,۱۴	۲۰,۷۷	۱۹,۸۰	۲۷,۸۶	۲۰,۲۶	۲۰,۷۲	۱۶,۷۰	آذربایجان غربی	۲
۲۲,۳۳	۲۲,۳۳	۲۸,۰۷	۱۶,۱۹	۲۴,۷۷	۲۶,۹۲	۲۰,۲۲	۲۱,۲۱	۲۴,۱۹	۱۹,۸۸	اریان	۳
۲۴,۰۸	۲۴,۰۸	۳۱,۹۹	۱۶,۴۸	۲۴,۲۱	۲۸,۲۰	۲۴,۸۱	۳۰,۲۱	۲۲,۰۱	۱۸,۱۹	اصفهان	۴
۲۲,۸۸	۲۲,۸۸	۲۲,۶۸	۲۶,۰۶	۲۲,۷۰	۲۱,۱۱	۲۸,۹۸	۲۳,۳۴	۲۲,۶۱	۲۱,۸۵	ایلام	۵
۲۴,۰۸	۲۴,۰۸	۲۶,۷۰	۲۰,۴۰	۲۶,۹۸	۲۶,۰۷	۲۷,۹۰	۲۰,۲۰	۲۶,۹۹	۲۹,۲۵	بوشهر	۶
۱۳,۸۰	۱۴,۸۸	۱۵,۰۹	۱۰,۹۷	۲۲,۹۰	۲۲,۱۷	۲۲,۷۹	۳۰,۶۴	۱۶,۷۳	۲۴,۴۸	کهگان	۷
۲۷,۰۷	۲۷,۰۷	۲۰,۴۸	۳۱,۹۸	۲۰,۴۱	۲۰,۰۷	۲۲,۰۹	۲۷,۰۲	۲۸,۷۱	۲۴,۷۲	همدان	۸
۲۰,۷۷	۲۰,۷۷	۲۷,۶۸	۲۰,۱۹	۲۲,۳۰	۳۱,۳۸	۲۹,۱۲	۲۰,۷۴	۲۲,۷۳	۲۴,۷۶	همدان و بجنورد	۹
۱۵,۰۹	۱۷,۲۶	۱۹,۳۴	۱۹,۸۷	۲۲,۴۰	۳۱,۰۸	۲۶,۹۱	۳۰,۶۶	۴۳,۳۳	۵۰,۱۷	خراسان رضوی	۱۰
۲۲,۴۴	۲۳,۴۴	۲۳,۶۸	۲۲,۹۶	۲۲,۲۲	۲۴,۷۷	۲۲,۰۶	۲۲,۴۴	۲۳,۴۴	۲۳,۴۴	خراسان مازندران	۱۱
۱۶,۸۰	۱۸,۳۴	۲۱,۷۷	۱۷,۲۲	۳۰,۴۹	۲۰,۹۰	۳۰,۰۸	۴۰,۰۹	۵۰,۸۱	۶۷,۸۱	خراسان یزد	۱۲
۲۴,۳۰	۲۴,۳۰	۲۰,۲۱	۲۱,۲۴	۲۰,۸۰	۱۸,۳۳	۳۹,۳۰	۲۲,۰۷	۲۲,۴۳	۲۲,۶۸	خوزستان	۱۳
۲۰,۷۷	۲۰,۷۷	۲۹,۷۷	۲۰,۷۰	۲۴,۰۲	۲۸,۲۱	۳۰,۴۸	۲۰,۷۰	۳۲,۰۲	۱۴,۷۰	الهام	۱۴
۲۴,۰۳	۲۴,۰۳	۲۰,۰۴	۱۷,۸۸	۲۰,۸۴	۲۱,۲۷	۳۷,۹۳	۲۲,۰۵	۲۰,۱۱	۲۴,۷۳	سمنان	۱۵
۲۱,۴۵	۲۱,۴۵	۲۴,۷۹	۱۷,۳۰	۱۶,۱۰	۲۵,۷۴	۲۲,۷۸	۲۱,۳۴	۲۰,۸۹	۲۱,۲۸	سیستان و بلوچستان	۱۶
۲۴,۹۴	۲۴,۹۴	۳۴,۹۱	۱۰,۴۳	۲۰,۳۸	۲۰,۸۱	۲۹,۸۶	۲۲,۷۵	۲۰,۲۳	۲۶,۹۶	فارس	۱۷
۲۰,۰۶	۲۰,۰۶	۲۷,۹۷	۲۲,۱۰	۲۲,۸۰	۲۷,۴۳	۳۲,۴۳	۲۳,۰۰	۲۴,۱۳	۲۳,۱۴	گلستان	۱۸
۲۲,۳۱	۲۲,۳۱	۲۲,۷۹	۲۷,۸۳	۱۷,۰۹	۲۲,۲۱	۱۸,۳۹	۲۷,۳۹	۲۰,۲۰	۲۵,۱۲	قم	۱۹
۲۴,۷۲	۲۴,۷۲	۲۹,۰۹	۱۷,۷۵	۲۲,۸۲	۲۶,۵۸	۲۷,۷۵	۲۲,۷۸	۲۱,۷۲	۱۶,۳۰	کردستان	۲۰
۲۲,۸۲	۲۲,۸۲	۳۲,۲۰	۱۰,۰۹	۲۰,۴۷	۲۹,۱۸	۲۰,۱۹	۲۷,۰۵	۲۰,۱۰	۲۰,۷۲	کرمان	۲۱
۲۴,۹۸	۲۴,۹۸	۲۸,۰۹	۲۲,۲۶	۱۸,۷۸	۲۶,۰۴	۲۴,۸۷	۳۰,۴۰	۲۰,۴۷	۲۱,۴۳	کرمانشاه	۲۲
۲۴,۰۸	۲۴,۰۸	۲۷,۸۹	۱۸,۷۱	۲۰,۷۶	۲۶,۷۴	۲۰,۸۶	۲۲,۱۲	۳۱,۰۳	۲۱,۵۸	کهگیلویه و بویر احمد	۲۳
۲۲,۴۴	۲۲,۴۴	۲۰,۱۰	۲۰,۲۰	۲۱,۰۱	۲۰,۴۱	۲۹,۸۸	۲۴,۱۶	۲۲,۳۲	۱۷,۸۲	گلستان	۲۴
۲۲,۹۴	۲۲,۹۴	۲۲,۲۷	۲۱,۰۵	۲۲,۰۴	۲۲,۰۵	۲۷,۶۲	۲۰,۰۰	۲۴,۸۶	۱۹,۹۹	گلستان	۲۵
۲۴,۳۱	۲۴,۳۱	۳۰,۱۲	۱۷,۹۹	۲۴,۷۲	۲۲,۰۷	۲۲,۳۰	۲۰,۰۵	۲۲,۹۲	۲۲,۳۹	لرستان	۲۶
۲۴,۲۱	۲۴,۲۱	۲۴,۲۰	۲۶,۱۳	۲۲,۸۷	۲۰,۰۴	۲۲,۱۴	۲۲,۶۳	۲۲,۰۹	۲۲,۰۶	مازندران	۲۷
۲۴,۳۰	۲۴,۳۰	۲۴,۴۸	۲۲,۹۴	۲۶,۰۱	۱۷,۶۰	۲۹,۹۳	۲۴,۰۰	۲۲,۹۱	۲۷,۵۰	مازندران	۲۸
۲۲,۷۶	۲۲,۷۶	۲۰,۱۷	۲۲,۴۸	۱۷,۸۷	۹,۷۶	۴۶,۲۰	۳۰,۳۳	۱۲,۲۴	۲۰,۴۸	هرمزگان	۲۹
۲۴,۸۱	۲۴,۸۱	۲۹,۰۸	۱۸,۹۳	۲۰,۸۹	۲۰,۹۹	۳۶,۱۴	۲۳,۰۹	۲۲,۹۷	۲۶,۳۵	همدان	۳۰
۲۰,۰۹	۲۰,۰۹	۲۰,۷۱	۱۹,۰۹	۲۱,۷۳	۲۲,۳۹	۲۹,۲۰	۲۳,۴۲	۲۴,۶۷	۲۶,۰۷	یزد	۳۱

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۹-۴- سهم ارزش افزوده بخش خدمات هر استان از ارزش افزوده بخش خدمات کل کشور

با توجه به ارقام جدول (۴-۹) سهم ارزش افزوده بخش خدمات استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۸۹ ۳/۴۶ درصد بوده که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۴/۵۴ درصد)، به طور متوسط سالانه

۲/۶۸ درصد رشد منفی داشته است. بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان خراسان شمالی و بوشهر با ۵/۱۰ و ۳/۱۰- درصد می‌باشد.

جدول ۹-۱۴) سهم ارزش افزوده بخش خدمات هر استان (از ارزش افزوده خدمات کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

استان/سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	نرخ رشد طن سال	۱۳۷۹-۸۹	۱۳۷۹-۸۹		
آذربایجان شرقی	۴,۰۴	۴,۳۰	۴,۳۱	۴,۳۲	۴,۳۳	۴,۳۴	۴,۳۵	۴,۳۶	۴,۳۷	۴,۳۸	۴,۳۹	-۲,۶۸	۳,۴۶	۳,۰۶	۳,۷۶	۱,۸۷
آذربایجان غربی	۲,۰۹	۲,۰۲	۲,۰۴	۲,۰۶	۲,۰۷	۲,۰۸	۲,۰۹	۲,۱۰	۲,۱۱	۲,۱۲	۲,۱۳	-۱,۶۸	۲,۱۸	۲,۱۲	۲,۱۷	۱,۱۲
اردبیل	۱,۱۲	۱,۱۲	۱,۱۰	۱,۱۰	۱,۱۰	۱,۱۰	۱,۱۰	۱,۱۰	۱,۱۰	۱,۱۰	۱,۱۰	-۰,۷۴	۱,۰۴	۱,۰۵	۱,۰۵	۰,۰۵
اصفهان	۶,۳۵	۶,۲۸	۶,۲۴	۶,۲۰	۶,۱۴	۶,۰۹	۶,۰۴	۶,۰۳	۶,۰۲	۶,۰۱	۶,۰۰	-۱,۱۶	۰,۷۰	۰,۷۲	۰,۷۸	۰,۷۸
ایلام	۰,۴۸	۰,۴۸	۰,۴۸	۰,۴۸	۰,۴۸	۰,۴۸	۰,۴۸	۰,۴۸	۰,۴۸	۰,۴۸	۰,۴۸	-۰,۲۰	۰,۴۷	۰,۴۸	۰,۴۸	۰,۴۸
بوشهر	۱,۱۱	۱,۱۱	۱,۱۲	۱,۱۲	۱,۱۲	۱,۱۲	۱,۱۲	۱,۱۲	۱,۱۲	۱,۱۲	۱,۱۲	-۰,۱۰	۰,۸۱	۰,۸۹	۰,۹۷	۰,۵۴
کهگان	۳۶,۸	۳۶,۸	۳۷,۳	۳۷,۳	۳۷,۳	۳۷,۳	۳۷,۳	۳۷,۳	۳۷,۳	۳۷,۳	۳۷,۳	-۱,۴۹	۴۲,۷	۴۲,۱	۴۱,۰	۲۱,۰
قهرمانی و پرتوان	۰,۷۸	۰,۷۹	۰,۷۹	۰,۷۹	۰,۷۹	۰,۷۹	۰,۷۹	۰,۷۹	۰,۷۹	۰,۷۹	۰,۷۹	-۰,۲۷	۰,۷۰	۰,۷۰	۰,۷۰	۰,۷۰
خراسان جنوبی	۰,۴۷	۰,۴۷	۰,۴۷	۰,۴۷	۰,۴۷	۰,۴۷	۰,۴۷	۰,۴۷	۰,۴۷	۰,۴۷	۰,۴۷	-۰,۲۰	۰,۴۷	۰,۴۸	۰,۴۸	۰,۴۸
خراسان رضوی	۶,۷۸	۶,۷۸	۶,۷۸	۶,۷۸	۶,۷۸	۶,۷۸	۶,۷۸	۶,۷۸	۶,۷۸	۶,۷۸	۶,۷۸	-۱,۳۷	۰,۹۰	۰,۹۹	۰,۹۸	۰,۹۸
خراسان شمالی	۰,۴۰	۰,۴۰	۰,۴۰	۰,۴۰	۰,۴۰	۰,۴۰	۰,۴۰	۰,۴۰	۰,۴۰	۰,۴۰	۰,۴۰	-۰,۷۹	۰,۱۹	۰,۲۶	۰,۲۷	۰,۲۷
خوزستان	۰,۳۵	۰,۳۷	۰,۳۷	۰,۳۷	۰,۳۷	۰,۳۷	۰,۳۷	۰,۳۷	۰,۳۷	۰,۳۷	۰,۳۷	-۰,۷۷	۰,۰۱	۰,۰۱	۰,۰۱	۰,۰۱
الهستان	۰,۷۴	۰,۷۴	۰,۷۴	۰,۷۴	۰,۷۴	۰,۷۴	۰,۷۴	۰,۷۴	۰,۷۴	۰,۷۴	۰,۷۴	-۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲
سمنان	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	-۰,۲۰	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸
سیستان و بلوچستان	۱,۴۷	۱,۴۰	۱,۴۰	۱,۴۰	۱,۴۰	۱,۴۰	۱,۴۰	۱,۴۰	۱,۴۰	۱,۴۰	۱,۴۰	-۲,۹۷	۱,۱۲	۱,۱۲	۰,۰۹	۰,۷۴
فارس	۴,۵۴	۴,۶۸	۴,۶۷	۴,۶۸	۴,۶۷	۴,۶۷	۴,۶۷	۴,۶۷	۴,۶۷	۴,۶۷	۴,۶۷	-۰,۰۲	۴,۰۳	۴,۰۵	۴,۰۶	۴,۰۶
گلستان	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	-۰,۲۲	۱,۲۲	۱,۲۲	۱,۲۲	۱,۲۲
قم	۱,۲۹	۱,۲۹	۱,۲۹	۱,۲۹	۱,۲۹	۱,۲۹	۱,۲۹	۱,۲۹	۱,۲۹	۱,۲۹	۱,۲۹	-۱,۸۷	۱,۰۷	۱,۱۰	۱,۱۳	۰,۵۸
گردستان	۱,۳۱	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	۱,۲۳	-۰,۷۷	۱,۲۲	۱,۲۲	۱,۲۲	۱,۲۲
کرمان	۲,۳۲	۲,۳۲	۲,۳۲	۲,۳۲	۲,۳۲	۲,۳۲	۲,۳۲	۲,۳۲	۲,۳۲	۲,۳۲	۲,۳۲	-۰,۱۴	۲,۱۱	۲,۱۲	۲,۱۷	۰,۷۶
کرمانشاه	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	۰,۷۸	-۰,۲۰	۱,۷۴	۱,۷۴	۱,۷۴	۱,۷۴
گلستان و بویراحمد	۰,۵۲	۰,۵۲	۰,۵۲	۰,۵۲	۰,۵۲	۰,۵۲	۰,۵۲	۰,۵۲	۰,۵۲	۰,۵۲	۰,۵۲	-۰,۷۷	۰,۴۸	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹
کلستان	۱,۶۴	۱,۶۴	۱,۶۴	۱,۶۴	۱,۶۴	۱,۶۴	۱,۶۴	۱,۶۴	۱,۶۴	۱,۶۴	۱,۶۴	-۱,۷۱	۱,۴۰	۱,۴۲	۱,۴۴	۰,۷۳
گلستان	۲,۹۳	۲,۸۵	۲,۸۵	۲,۸۵	۲,۸۵	۲,۸۵	۲,۸۵	۲,۸۵	۲,۸۵	۲,۸۵	۲,۸۵	-۰,۱۲	۲,۶۲	۲,۶۰	۲,۶۷	۲,۶۷
لرستان	۱,۴۸	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۷	۱,۴۷	-۰,۷۹	۱,۳۸	۱,۳۹	۱,۴۰	۰,۷۴
مازندران	۴,۰۶	۴,۰۷	۴,۰۷	۴,۰۷	۴,۰۷	۴,۰۷	۴,۰۷	۴,۰۷	۴,۰۷	۴,۰۷	۴,۰۷	-۰,۷۹	۲,۷۵	۲,۷۸	۲,۸۱	۱,۹۰
مرکزی	۱,۷۲	۱,۷۲	۱,۷۲	۱,۷۲	۱,۷۲	۱,۷۲	۱,۷۲	۱,۷۲	۱,۷۲	۱,۷۲	۱,۷۲	-۰,۴۷	۱,۶۴	۱,۶۶	۱,۶۷	۰,۸۵
همدان	۲,۴۳	۲,۴۲	۲,۴۲	۲,۴۲	۲,۴۲	۲,۴۲	۲,۴۲	۲,۴۲	۲,۴۲	۲,۴۲	۲,۴۲	-۰,۰۷	۲,۱۸	۲,۲۱	۲,۲۳	۱,۱۴
همدان	۱,۰۷	۱,۰۷	۱,۰۷	۱,۰۷	۱,۰۷	۱,۰۷	۱,۰۷	۱,۰۷	۱,۰۷	۱,۰۷	۱,۰۷	-۰,۱۹	۱,۰۴	۱,۰۵	۱,۰۵	۰,۵۴
یزد	۱,۱۷	۱,۱۷	۱,۱۷	۱,۱۷	۱,۱۷	۱,۱۷	۱,۱۷	۱,۱۷	۱,۱۷	۱,۱۷	۱,۱۷	-۰,۰۳	۱,۱۷	۱,۱۷	۱,۱۷	۰,۰۳

مأخذ: یافته‌های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تکمتغیره

۱۰-۴- ارزش افزوده بخش صنعت^۱ طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

ارزش افزوده بخش صنعت کل کشور در سال ۱۳۸۹ ۲,۸۲۸,۲۹۳ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۲۴۵,۹۸۰ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۷/۶۶ درصد رشد دارد. میانگین ارزش افزوده بخش صنعت کل کشور طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ برابر با ۱۰,۷۱,۱۲۵ میلیارد ریال بوده است.

استان آذربایجان شرقی با ۷۰,۲۲۶ میلیارد ریال ارزش افزوده بخش صنعت در سال ۱۳۸۹ رتبه هشتم کشوری را به خود اختصاص می‌دهد، که این رقم نیز نسبت به سال ۱۳۷۹ (۶,۹۲۸ میلیارد ریال) به طور متوسط سالانه ۲۶/۰۶ درصد رشد داشته است. میانگین ارزش افزوده بخش صنعت طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ در این استان ۲۸,۵۰۸ میلیارد ریال می‌باشد که این رقم نیز بین استان‌های کشور رتبه هفتم را کسب می‌کند. که این نشان می‌دهد که رتبه استان آذربایجان شرقی (رتبه ۸) در سال ۱۳۸۹ نسبت به رتبه میانگین دوره (رتبه ۷) افزایش داشته است که به نظر می‌رسد ناشی از کاهش ارزش افزوده بخش صنعت این استان در مقایسه با سایر استان‌ها بوده است.

بیشترین و کمترین ارزش افزوده بخش صنعت در سال ۱۳۸۹ به ترتیب برابر با ۹۳۹,۹۶۴ و ۸۰۳۲ میلیارد ریال مربوط به استان‌های خوزستان و چهارمحال و بختیاری می‌باشد. همچنین استان‌های خوزستان و خراسان جنوبی به ترتیب با ۷۶,۰۷۶ و ۲,۸۹۰ میلیارد ریال، بیشترین و کمترین میانگین ارزش افزوده بخش صنعت را طی سالهای ۷۹ تا ۸۹ به خود اختصاص می‌دهند. (جدول شماره

(۴-۱۰)

۱. ارزش افزوده بخش صنعت به ارزشی که در فرآیند تولید به ارزش کالاهای واسطه‌ای در بخش صنعت افزوده می‌شود، گفته می‌شود. این مفهوم به فرآیند تولید مربوط است و نه به کالای خاص.

جدول ۱۰-۱۴) ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۷۹ (میلیارد ریال)

استان/سال	کشور	۱۳۸۹	۱۳۸۹ در سال	نفع رشد طی سال	میلیارد طن سال	۸۹-۷۹	۸۹-۷۹	رتبه میلادی
		۲۸۲۸۷۹۳	-	۲۷,۶۶	۱۰۷۱۱۲۵	-	-	-
۱	آذربایجان شرقی	۷۰۲۲۶	۸	۲۶,۰۶	۲۸۵۰۸	۷	۱۷	۱
۲	آذربایجان غربی	۲۳۸۹۷	۱۶	۲۴,۲۹	۹۳۷۴	۱۷	۲۸	۲
۳	اردبیل	۹۰۷۵	۲۹	۲۴,۸۶	۳۶۳۴	۲۸	۷۰	۳
۴	اصفهان	۱۹۲۷۵۰	۴	۲۸,۶۴	۷۰۸۰۱	۳	۸	۴
۵	ایلام	۱۲۰۱۰۵	۵	۵۰,۴۴	۲۸۲۲۳۸	۸	۵	۵
۶	بوشهر	۱۹۴۴۰۷	۳	۵۵,۸۰	۵۲۰۵۴	۰	۱۱	۶
۷	تهران	۲۶۳۲۶۲	۲	۲۱,۹۷	۱۱۸۴۰۵	۲	۲۹	۷
۸	وهاراممال و بختیاری	۸۰۳۲	۳۰	۲۷,۷۹	۳۰۰۲	۲۹	۲۰	۸
۹	خراسان جهانگیری	۱۰۷۶۶	۲۸	۵۰,۳۳	۲۸۹۰	۳۰	۲۸	۹
۱۰	خراسان رضوی	۶۷۸۰۹	۹	۲۰,۰۴	۲۷۷۷۷۳	۹	۲۱	۱۰
۱۱	خراسان شمالی	۱۳۳۳۱	۲۳	۴۰,۱۹	۳۸۳۴	۲۶	۲۶	۱۱
۱۲	خوزستان	۹۳۹۹۶۴	۱	۲۹,۶۸	۲۳۳۰۷۶	۱	۱	۱۲
۱۳	زنجان	۱۴۳۰۴	۲۱	۲۴,۱۲	۶۴۳۹	۲۱	۲۱	۱۳
۱۴	سمنان	۲۳۱۲۷	۱۸	۳۰,۰۹	۷۷۲۰	۱۹	۱۴	۱۴
۱۵	سیستان و بلوچستان	۱۲۴۶۰	۲۵	۲۶,۶۰	۴۸۸۹	۲۴	۲۴	۱۵
۱۶	هارس	۱۰۲۰۱۳	۶	۳۳,۰۹	۳۴۱۲۱	۶	۱۴	۱۶
۱۷	قزوین	۲۶۳۲۵	۱۰	۲۱,۱۷	۱۱۷۰۹	۱۴	۱۵	۱۷
۱۸	قم	۱۲۷۹۲	۲۴	۲۲,۸۸	۵۹۴۰	۲۲	۲۲	۱۸
۱۹	گردستان	۱۱۰۰۲	۲۷	۲۹,۰۹	۳۸۲۶	۲۷	۲۷	۱۹
۲۰	گرماه	۶۰۹۲۵	۱۰	۲۹,۲۰	۲۲۹۶۴	۱۰	۱۰	۲۰
۲۱	گردانشاد	۲۰۶۰۲	۱۹	۲۸,۲۰	۷۸۰۸	۱۸	۱۸	۲۱
۲۲	گوچیانی و پیرامحمد	۹۳۲۶۱	۷	۱۱,۸۴	۶۳۴۶۰	۴	۲۵	۲۲
۲۳	گلستان	۱۱۲۷۷	۲۶	۲۶,۸۸	۴۴۰۹	۲۵	۲۵	۲۳
۲۴	گلستان	۲۳۸۳۳	۱۷	۱۹,۷۷	۱۱۱۲۴	۱۵	۱۵	۲۴
۲۵	گلستان	۱۳۳۷۹	۲۲	۲۴,۶۳	۵۰۲۹	۲۳	۲۳	۲۵
۲۶	مالاران	۳۰۰۲۸	۱۳	۲۴,۴۴	۱۴۷۷۶	۱۲	۱۲	۲۶
۲۷	مرگزی	۴۷۷۹۱	۱۱	۲۰,۲۳	۲۲۰۱۲	۱۱	۱۱	۲۷
۲۸	هرمزگان	۲۷۶۳۵	۱۴	۲۶,۴۹	۱۱۰۲۳	۱۶	۱۶	۲۸
۲۹	همدان	۱۹۰۰۵	۲۰	۲۸,۲۱	۷۲۰۳	۲۰	۲۰	۲۹
۳۰	یزد	۴۲۴۱۲	۱۲	۳۲,۹۹	۱۴۰۴۷	۱۳	۱۳	۳۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

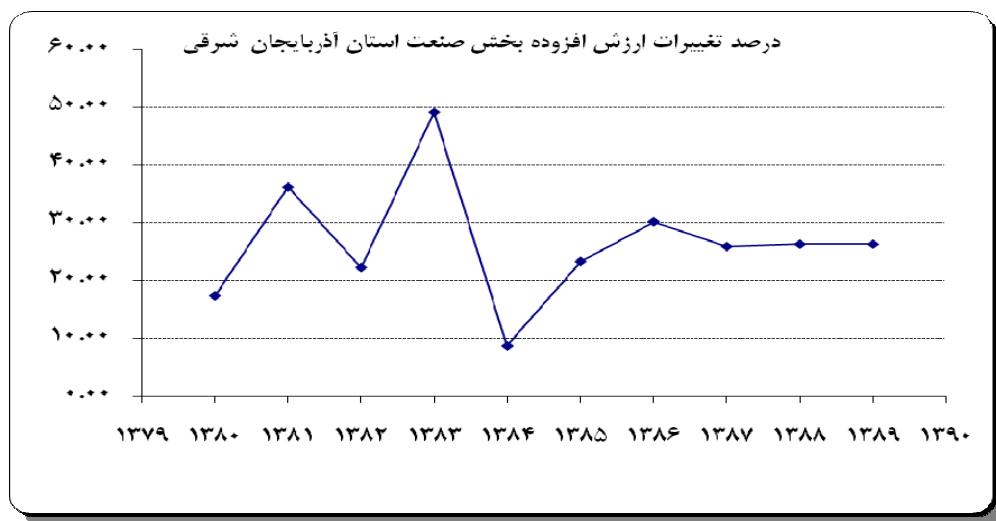
* رتبه‌بندی براساس روش تکمتغیره

۱۱- درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول شماره (۱۱-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ را نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده بخش صنعت کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ روند افزایشی داشته است و بیشترین افزایش مربوط به سال ۱۳۸۱ (۳۶۶,۶۰۳ میلیارد ریال)، با ۳۶/۶۹ درصد رشد بوده است.

با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که ارزش افزوده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ برای کلیه استان‌ها به جز استان‌های کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۸۰ (۷/۸۳) ۰/۶۰ درصد رشد منفی)، ایلام در سال ۱۳۸۱ (۳۴/۹۵) (۳۴/۹۵ درصد رشد منفی)، لرستان در سال ۱۳۸۱ (۰/۶۰) درصد رشد منفی)، کرمان در سال ۱۳۸۲ (۱/۲۸) (۱/۲۸ درصد رشد منفی) و بوشهر در سال ۱۳۸۴ (۲۴/۳۱) (۲۴/۳۱ درصد رشد منفی) روند افزایشی داشته است. نمودار شماره (۱۱-۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت در استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. طی سال‌های مذکور ارزش افزوده بخش صنعت در این استان روند افزایشی داشته و بیشترین افزایش (۴۹/۰۳) درصد) در سال ۱۳۸۳ (۱۳۵ میلیارد ریال) رخ داده است.

نمودار (۱۱-۱۱) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش صنعت در استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹

جدول ۱۱-۱۴) درصد تغییرات ارزش افزوده پخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	نام استان	کل کشور	۱
۲۹,۱۷	۲۹,۱۷	۲۹,۷۶	۳۱,۴۲	۲۱,۴۷	۳۲,۳۰	۳۴,۵۲	۲۴,۳۹	۳۶,۵۹	۹,۰۳	آذربایجان شرقی	۲	
۲۶,۲۰	۲۶,۲۰	۲۵,۸۰	۳,۰,۰۹	۲۲,۲۲	۸۶۱	۴۹,۰۳	۲۲,۱۸	۳۶,۰۹	۱۷,۲۸	آذربایجان غربی	۳	
۲۷,۳۵	۲۷,۳۵	۲۴,۳۸	۳۰,۳۸	۲۷,۷۳	۳۵,۱۷	۱۲,۸۸	۲۲,۰۴	۲۹,۱۳	-۰,۸۲			
۲۷,۲۶	۲۷,۲۶	۲۷,۵۸	۲۵,۲۵	۲۸,۹۸	۱۷,۴۱	۳۸,۳۰	۷,۰۴	۵۲,۱۲	۳,۱۷	ارزبل	۴	
۳۱,۶۶	۳۱,۶۶	۳۳,۴۷	۳۰,۳۶	۱۴,۴۲	۱۵۶۱	۵۰,۰۹	۴۴,۷۱	۳۳,۴۷	۲,۹۸	اصفهان	۵	
۶۸,۹۶	۶۸,۱۶	۴۸,۴۷	۵,۰,۹۹	۴۳,۰۱	۱۰,۸۲۲	۱۸۴,۴۲	۴۳,۷۰	-۳۴,۹۵	۱۹,۴۲	ایلام	۶	
۵۴,۳۲	۵۴,۳۲	۶۳,۲۰	۵۹,۱۲	۹,۶۶	-۲۴,۳۱	۳۰,۰۵	۳۶۴,۴۲	۷۰,۱۴	۵۱,۱۱	بوشهر	۷	
۲۱,۷۵	۲۱,۷۵	۲۰,۷۵	۲۴,۰۱	۲۱,۰۴	۳۰,۰۸	۵,۰۳	۲۶,۹۰	۱۷,۱۹	۲۵,۵۷	گلستان	۸	
۳۱,۹۵	۳۰,۹۲	۲۶,۳۷	۳۰,۰۸	۱۲,۴۰	۵۱,۲۵	۱۴,۰۹	۱۸,۰۱	۲۲,۰۵	۲۴,۱۲	جهادگران بختیاری	۹	
۵۰,۰۳	۵۰,۰۳	۵۳,۷۳	۳۸,۷۷	۶۸,۲۰	۲۸,۹۵	۵۰,۳۷	۵,۰۳	۵۰,۰۳	۵۰,۰۳	فراساتن مازندران	۱۰	
۲۵,۰۴	۲۵,۰۴	۲۹,۳۸	۱۹,۷۲	۲۶,۳۴	۲۸,۳۶	۲۴,۱۶	۲۵,۰۴	۲۴,۰۴	۲۵,۰۴	فراساتن زنجیری	۱۱	
۴۵,۱۹	۴۵,۱۹	۵۰,۱۳	۲۶,۲۸	۵۶,۹۴	۴۰,۴۱	۴۴,۰۹	۴۵,۱۹	۴۰,۱۹	۴۵,۱۹	فراساتن شهرستان	۱۲	
۲۲,۸۱	۲۲,۸۱	۲۶,۹۵	۲۰,۹۹	۳۹,۴۵	۴۱,۲۸	۱۲,۳۹	۵۴,۱۳	۱,۵۰		کهورستان	۱۳	
۱۷,۳۷	۱۹,۰۲	۲۶,۲۱	۱۰,۰۲	۲۰,۰۸	۴۱,۰۷	۴۳,۰۵	۲۷,۱۶	۱۹,۰۸	۷,۵۸	گلستان	۱۴	
۳۶,۰۴	۳۶,۰۴	۳۶,۰۷	۳۰,۳۵	۳۲,۸۵	۱۹,۳۵	۶۴,۷۵	۳۱,۳۸	۴۱,۵۷	۲۱,۷۳	سمنان	۱۵	
۳۷,۱۹	۳۷,۱۹	۲۸,۳۷	۲۲,۹۸	۱۸,۰۹	۴۰,۱۴	۵۶,۱۲	۱۶,۳۳	۸,۲۴	۲۳,۰۰	سیستان و بلوچستان	۱۶	
۳۷,۲۴	۳۶,۳۱	۲۲,۶۵	۴۰,۲۱	۳۷,۰۸	۱۲,۷۶	۳۵,۴۹	۲۶,۵۹	۶۰,۴۴	۱۲,۱۰	فارس	۱۷	
۲۳,۴۴	۲۲,۹۱	۱۷,۴۸	۲۰,۰۴	۲۹,۳۷	۲۰,۰۳	۱۳,۹۳	۱۹,۰۷	۵,۰۹	۳۱,۰۰	گلستان	۱۸	
۱۵۸۹	۱۷,۲۶	۱۶,۶۰	۲۲,۵۸	۲۲,۱۰	۱۵,۰۹	۷۲,۴۷	۹,۷۳	۵۸,۳۵	۲۸,۹۰	قم	۱۹	
۳۶,۳۰	۳۴,۹۵	۱۸,۶۶	۴۹,۲۳	۴۹,۰۲	۳۴,۳۵	۱۳,۰۳	۶,۴۱	۴۹,۵۱	۱۱,۹۵	کردستان	۲۰	
۲۲,۲۰	۲۶,۲۳	۳۰,۱۷	۲۵,۶۶	۵۰,۰۷	۶۱,۰۴	۴۳,۷۱	-۱,۲۸	۱۷,۰۴	۲۲,۹۹	گرگان	۲۱	
۲۹,۳۱	۲۹,۳۱	۲۲,۷۴	۲۸,۹۴	۲۲,۶۴	۱۲,۶۳	۵۷,۰۷	۲۸,۴۰	۲۶,۰۷	۱۷,۰۶	گرگانشاه	۲۲	
۱,۳۵	۲,۴۶	۸,۲۸	۰,۱۶	۱۲,۷۷	۳۱,۰۵	۵۰,۰۵	۱۱,۱۴	۱۸,۱۳	-۷,۸۳	کهگیلویه و بویراحمد	۲۳	
۲۷,۲۷	۲۷,۴۷	۲۶,۸۳	۳۹,۵۶	۱۷,۰۳	۱۶,۰۵	۳۰,۰۹	۳۴,۳۳	۳۰,۵۲	۸,۱۲	گلستان	۲۴	
۲۱,۷۱	۲۱,۲۶	۶,۸۷	۳۸,۹۳	۲۱,۲۵	۲۱,۰۳	۱۳,۰۷	۱۹,۶۴	۱۹,۴۴	۱۶,۹۱	گلستان	۲۵	
۲۵,۳۵	۲۵,۳۵	۲۸,۲۳	۱۰,۰۶	۳۵,۴۶	۴۶,۷۵	۳۳,۹۸	۱۸,۹۴	-۰,۶۰	۳۷,۹۸	لرستان	۲۶	
۲۴,۴۲	۲۴,۴۲	۲۸,۴۲	۲۹,۵۲	۵,۸۱	۲۰,۳۳	۲۳,۵۵	۳۰,۶۱	۲۷,۰۳	۲۱,۷۲	مالذرا	۲۷	
۲۱,۳۴	۲۱,۲۴	۲۱,۳۲	۱۶,۳۴	۲۸,۶۰	۲۱,۰۹	۲۰,۰۵	۶,۰۹	۲۸,۳۰	۲۵,۸۳	مرکزی	۲۸	
۲۶,۸۲	۲۶,۸۲	۲۷,۰۴	۲۶,۷۸	۲۴,۴۵	۲۲,۴۵	۳۶,۳۵	۳۶,۷۳	۱۶,۰۳	۲۲,۷۰	هرمزگان	۲۹	
۲۸,۸۲	۲۸,۹۸	۲۳,۴۰	۳۴,۰۷	۲۲,۰۰	۲۴,۵۱	۴۱,۳۲	۱۴,۰۵	۳۴,۱۴	۱۹,۸۰	همدان	۳۰	
۳۳,۰۹	۳۳,۰۹	۳۱,۰۲	۳۴,۲۰	۴۶,۳۰	۶۰,۲۲	۱۲,۰۰	۱۷,۱۸	۳۶,۷۶	۲۲,۸۰	یزد		

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۱۴-۱۱) سهم ارزش افزوده پخش صنعت هر استان از ارزش افزوده صنعت کل کشور طی ۷۹-۸۹

جدول شماره ۴-۱۲ نشان می‌دهد که سهم ارزش افزوده بخش صنعت استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۸۹، ۲/۴۸ درصد بوده که این رقم نسبت به سال ۱۳۷۹ (۲/۸۲ درصد)، به طور متوسط سالانه ۱/۲۵ درصد رشد منفی داشته است. بیشترین و کمترین رشد سهمی طی دوره مذکور به ترتیب مربوط به استان بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد با ۲۲/۰۸ و ۱۲/۴۰ درصد می‌باشد.

جدول ۱۲) سهم ارزش افزوده پخش منعطف هر استان از ارزش افزوده منعطف کل کشور طی سالهای ۸۹-۱۳۷۹

استان/سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۸۹-۸۹	نیم سال ۸۹-۱۳۷۹
آذربایجان شرقی	۲,۸۲	۳,۰۳	۳,۰۲	۲,۹۵	۲,۹۶	۲,۹۷	۲,۹۸	۲,۹۹	۲,۹۰	۲,۹۱	۲,۹۲	۲,۹۳	-۱,۳۵
آذربایجان غربی	۱,۱۰	۱,۰۲	۱,۰۲	۰,۹۵	۰,۹۷	۰,۹۸	۰,۹۹	۰,۹۰	۰,۹۱	۰,۹۲	۰,۹۳	۰,۹۴	-۲,۹۴
ارزیان	۰,۴۰	۰,۳۸	۰,۳۷	۰,۳۳	۰,۳۵	۰,۳۶	۰,۳۵	۰,۳۳	۰,۳۲	۰,۳۳	۰,۳۲	۰,۳۲	-۲,۹۰
اصفهان	۶,۲۲	۶,۲۳	۶,۲۴	۶,۲۵	۶,۲۶	۶,۲۷	۶,۲۸	۶,۲۹	۶,۲۸	۶,۲۹	۶,۲۸	۶,۲۹	-۰,۷۶
ایلام	۰,۸۰	۰,۷۸	۰,۷۷	۰,۷۶	۰,۷۵	۰,۷۴	۰,۷۳	۰,۷۲	۰,۷۱	۰,۷۰	۰,۷۱	۰,۷۰	۱,۷۴
بوشهر	۰,۹۳	۱,۰۲	۱,۰۲	۱,۰۲	۱,۰۲	۱,۰۲	۱,۰۲	۱,۰۲	۱,۰۲	۱,۰۲	۱,۰۲	۱,۰۲	۲,۲۸
گلستان	۱۲,۵۸	۱۲,۵۹	۱۲,۶۰	۱۲,۶۱	۱۲,۶۲	۱۲,۶۳	۱۲,۶۴	۱۲,۶۵	۱۲,۶۶	۱۲,۶۷	۱۲,۶۸	۱۲,۶۹	-۲,۶۶
همزه‌محل و بندپار	۰,۷۸	۰,۷۷	۰,۷۶	۰,۷۵	۰,۷۴	۰,۷۳	۰,۷۲	۰,۷۱	۰,۷۰	۰,۷۱	۰,۷۰	۰,۷۱	-۰,۱۰
هزارسان ملایم	۰,۰۷	۰,۱۰	۰,۱۰	۰,۱۱	۰,۱۲	۰,۱۳	۰,۱۴	۰,۱۵	۰,۱۶	۰,۱۷	۰,۱۸	۰,۱۹	۱,۷۶
هزارسان پرور	۰,۱۰	۰,۱۱	۰,۱۰	۰,۱۰	۰,۱۰	۰,۱۰	۰,۱۰	۰,۱۰	۰,۱۰	۰,۱۰	۰,۱۰	۰,۱۰	-۱,۵۶
هزارسان شفاف	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲	۰,۱۲	-۱,۷۳
هوسن	۲۸,۴۰	۲۸,۴۱	۲۸,۴۲	۲۸,۴۳	۲۸,۴۴	۲۸,۴۵	۲۸,۴۶	۲۸,۴۷	۲۸,۴۸	۲۸,۴۹	۲۸,۴۹	۲۸,۴۹	-۱,۰۸
الهان	۰,۵۷	۰,۵۶	۰,۵۵	۰,۵۴	۰,۵۳	۰,۵۲	۰,۵۱	۰,۵۰	۰,۴۹	۰,۴۸	۰,۴۷	۰,۴۶	-۱,۷۷
سمنان	۰,۴۶	۰,۴۷	۰,۴۸	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	-۰,۸۵
سیستان و بلوچستان	۲۸,۴۴	۲۸,۴۵	۲۸,۴۶	۲۸,۴۷	۲۸,۴۸	۲۸,۴۹	۲۸,۴۹	۲۸,۴۹	۲۸,۴۹	۲۸,۴۹	۲۸,۴۹	۲۸,۴۹	-۰,۷۹
فارس	۰,۴۸	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	-۰,۷۹
قزوین	۱,۰۷	۱,۰۸	۱,۰۹	۱,۱۰	۱,۱۱	۱,۱۲	۱,۱۳	۱,۱۴	۱,۱۵	۱,۱۶	۱,۱۷	۱,۱۸	-۰,۸۰
قم	۰,۴۸	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	-۰,۸۱
کردستان	۰,۱۳	۰,۱۴	۰,۱۵	۰,۱۶	۰,۱۷	۰,۱۸	۰,۱۹	۰,۱۹	۰,۱۹	۰,۱۹	۰,۱۹	۰,۱۹	-۱,۵۱
کرمان	۱,۹۲	۱,۹۳	۱,۹۴	۱,۹۵	۱,۹۶	۱,۹۷	۱,۹۸	۱,۹۹	۱,۹۹	۱,۹۹	۱,۹۹	۱,۹۹	-۱,۳۰
کرمانشاه	۰,۷۰	۰,۷۱	۰,۷۲	۰,۷۳	۰,۷۴	۰,۷۵	۰,۷۶	۰,۷۷	۰,۷۸	۰,۷۹	۰,۷۹	۰,۷۹	-۰,۴۶
گلستانه و پیرامحمد	۱۲,۳۹	۱۲,۴۰	۱۲,۴۱	۱۲,۴۲	۱۲,۴۳	۱۲,۴۴	۱۲,۴۵	۱۲,۴۶	۱۲,۴۷	۱۲,۴۸	۱۲,۴۹	۱۲,۴۹	-۱,۲۴
گلستان	۰,۴۳	۰,۴۴	۰,۴۵	۰,۴۶	۰,۴۷	۰,۴۸	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	-۰,۶۱
گیلان	۱,۶۰	۱,۶۱	۱,۶۲	۱,۶۳	۱,۶۴	۱,۶۵	۱,۶۶	۱,۶۷	۱,۶۸	۱,۶۹	۱,۶۹	۱,۶۹	-۰,۷۸
لرستان	۰,۷۰	۰,۷۱	۰,۷۲	۰,۷۳	۰,۷۴	۰,۷۵	۰,۷۶	۰,۷۷	۰,۷۸	۰,۷۹	۰,۷۹	۰,۷۹	-۰,۷۷
مازندران	۱,۶۷	۱,۶۸	۱,۶۹	۱,۷۰	۱,۷۱	۱,۷۲	۱,۷۳	۱,۷۴	۱,۷۵	۱,۷۶	۱,۷۷	۱,۷۷	-۰,۷۳
مرکز	۰,۴۲	۰,۴۳	۰,۴۴	۰,۴۵	۰,۴۶	۰,۴۷	۰,۴۸	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	۰,۴۹	-۰,۶۱
هرمزگان	۱,۶۰	۱,۶۱	۱,۶۲	۱,۶۳	۱,۶۴	۱,۶۵	۱,۶۶	۱,۶۷	۱,۶۸	۱,۶۹	۱,۶۹	۱,۶۹	-۰,۷۸
همدان	۰,۷۰	۰,۷۱	۰,۷۲	۰,۷۳	۰,۷۴	۰,۷۵	۰,۷۶	۰,۷۷	۰,۷۸	۰,۷۹	۰,۷۹	۰,۷۹	-۰,۷۳
پلدختر	۱,۰۰	۱,۰۱	۱,۰۲	۱,۰۳	۱,۰۴	۱,۰۵	۱,۰۶	۱,۰۷	۱,۰۸	۱,۰۹	۱,۱۰	۱,۱۱	-۰,۷۷

مأخذ: یافته‌های تحقیق

* رتبه‌بندی براساس روش تک‌متغیره

۱۳-۱۴- سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

جدول ۱۳-۱۴ نشان دهنده سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف (کشاورزی، صنعت، خدمات) از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ می‌باشد. همانطور که از ارقام جدول نیز قابل مشاهده است سهم ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت در سال ۱۳۸۹ از ارزش افزوده کل کشور به ترتیب برابر با ۷/۱۷، ۴۶/۶۰ و ۴۷/۹۵ درصد می‌باشد، که این نشان می‌دهد سهم ارزش افزوده بخش خدمات نسبت به سهم سایر بخش‌ها از ارزش افزوده کل کشور بیشتر می‌باشد. نرخ رشد سهم ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت در سال ۸۹ نسبت به سال ۷۹ به طور متوسط سالانه به ترتیب ۴/۹۶، ۰/۲۲ و ۱/۷۸ درصد بوده که این نشان می‌دهد سهم ارزش افزوده بخش صنعت بیشترین رشد را طی سال‌های مذکور نسبت به سایر بخش‌ها داشته است و این در حالیست که سهم ارزش افزوده بخش خدمات و کشاورزی طی این سال‌ها کاهش یافته است. میانگین سهم ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ از ارزش افزوده کل کشور به ترتیب برابر با ۹/۴۳، ۹/۴۹ و ۴۱/۴۲ می‌باشد، که این نیز نشان می‌دهد میانگین سهم ارزش افزوده بخش خدمات نسبت به سهم سایر بخش‌ها از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های مذکور نیز بیشتر می‌باشد.

جدول ۱۳-۱۴) سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

سال	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	میانگین طی سال ۸۹-۷۹	نرخ رشد طی سال ۸۹-۷۹	
سهم ارزش افزوده کشاورزی	۱۱,۹۳	۱۱,۷۷	۱۱,۱۷	۱۱,۲۷	۱۱,۷۲	۱۰,۸۷	۹,۵۱	۸,۸۶	۸,۸۱	۸,۶۰	۷,۹۷	۷,۰۶	۷,۱۷	-۴,۹۶
سهم ارزش افزوده خدمات	۴۹,۰۱	۵۲,۰۵	۵۰,۶۳	۵۰,۲۶	۵۰,۷۸	۴۹,۰۷	۴۹,۴۹	۴۸,۴۷	۴۸,۴۹	۴۸,۲۲	۴۷,۹۵	-۰,۲۲	۴۶,۹۵	
سهم ارزش افزوده صنعت	۳۹,۰۶	۳۶,۶۸	۳۸,۵۰	۳۸,۰۸	۳۸,۰۵	۳۹,۷۱	۴۱,۷۰	۴۴,۳۶	۴۵,۴۷	۴۶,۶۰	۴۷,۷۸	۱,۷۸	۴۱,۴۲	

مأخذ: یافته‌های تحقیق

جدول شماره (۱۴-۱۴) و نمودار (۵-۴) درصد تغییرات سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف (کشاورزی، صنعت، خدمات) از ارزش افزوده کل کشور را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ در تمام سال‌ها روند کاهشی داشته است و بیشترین کاهش نیز مربوط به سال ۱۳۸۳ (۹/۵۱ درصد)، با ۱۲/۵ درصد رشد منفی بوده است. طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ سهم ارزش افزوده بخش خدمات از ارزش افزوده کل کشور به جز سال‌های ۱۳۸۰ (۶/۲ درصد)، ۱۳۸۲ (۰/۷ درصد)، ۱۳۸۳ (۰/۰ درصد)، ۱۳۸۵ (۰/۹ درصد) و ۱۳۸۷ (۰/۰ درصد)، روند کاهشی داشته است. بیشترین افزایش و کاهش نیز به ترتیب مربوط به سال‌های ۱۳۸۰ (۶/۲ درصد) و ۱۳۸۱ (۳/۴ درصد رشد منفی) می‌باشد.

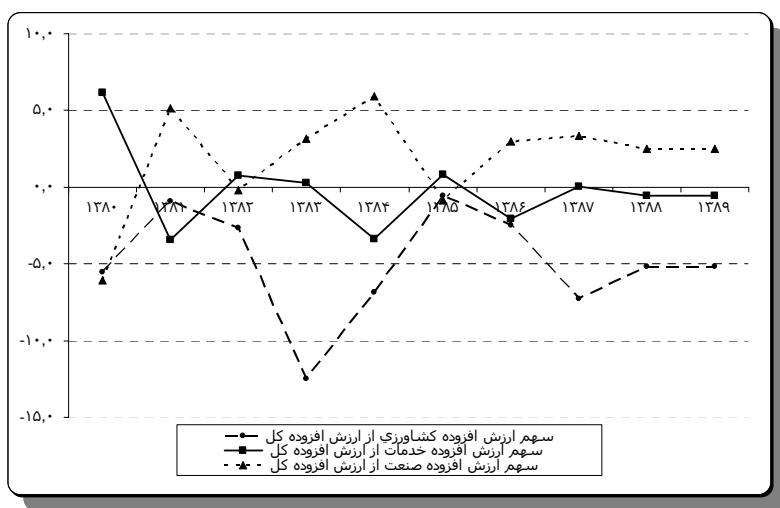
این در حالیست که سهم ارزش افزوده بخش صنعت از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ به جز سال‌های ۱۳۸۰ (۶/۱ درصد رشد منفی)، ۱۳۸۲ (۰/۲ درصد رشد منفی) و ۱۳۸۵ (۰/۹ درصد رشد منفی) که کاهش یافته است، در باقی سال‌ها روند افزایشی داشته است.

جدول ۱۴-۱۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

سال	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰
سهم ارزش افزوده کشاورزی از ارزش افزوده کل	-۵,۲	-۵,۲	-۷,۳	-۲,۵	-۰,۶	-۶,۸	-۱۲,۵	-۲,۶	-۰,۹	-۵,۵
سهم ارزش افزوده خدمات از ارزش افزوده کل	-۰,۶	-۰,۶	۰,۰۵	-۲,۱	۰,۹	-۳,۳	۰,۳	۰,۷	-۳,۴	۶,۲
سهم ارزش افزوده صنعت از ارزش افزوده کل	۲,۵	۲,۵	۳,۳	۳,۰	-۰,۹	۰,۹	۳,۱	-۰,۲	۰,۲	-۶,۱

مأخذ: یافته‌های تحقیق

نمودار ۵-۱۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل کشور طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

۱۴-۱۴- سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف استان آذربایجان شرقی از ارزش افزوده کل استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

سال‌های ۱۳۷۹-۸۹

جدول ۴-۱۵ نشان دهنده سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف (کشاورزی، صنعت، خدمات) از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ می‌باشد. همانطور که از ارقام جدول نیز قابل مشاهده است سهم ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت در سال ۱۳۸۹ از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی به ترتیب برابر با $۱۰/۴۵$ ، $۱۰/۴۵$ و $۳۷/۵۰$ درصد می‌باشد، که این نشان می‌دهد بیشترین سهم ارزش افزوده در استان مربوط به بخش خدمات در مقایسه با سایر بخش‌ها بوده است. نرخ رشد سهم ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت در سال ۸۹ نسبت به سال ۷۹ به طور متوسط سالانه به ترتیب $-۰/۴۵$ ، $-۰/۴۵$ و $۳/۰۳$ درصد بوده است.

میانگین سهم ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی، خدمات و صنعت طی سال‌های ۷۹ تا ۸۹ از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی به ترتیب برابر با $۱۲/۷۷$ ، $۱۲/۷۷$ و $۳۲/۶۱$ می‌باشد، که این نیز

نشان می‌دهد میانگین سهم ارزش افزوده بخش خدمات نسبت به سهم سایر بخش‌ها از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال‌های مذکور نیز بیشتر می‌باشد.

جدول ۱۵-۱۴) سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۷۹

سال	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	میانگین طی سال ۸۹-۷۹	نرخ رشد طی سال ۸۹-۷۹
سهم ارزش افزوده کشاورزی	۱۵,۸۸	۱۵,۲۱	۱۵,۲۹	۱۳,۹۳	۱۰,۵۱	۱۲,۶۶	۱۲,۶۰	۱۱,۸۲	۱۱,۳۰	۱۰,۸۷	۱۰,۴۵	-۴,۱۰	۱۲,۷۷
سهم ارزش افزوده خدمات	۵۶,۳۱	۵۶,۶۶	۵۵,۱۰	۵۵,۶۷	۵۴,۶۹	۵۵,۳۸	۵۵,۰۲	۵۳,۶۸	۵۴,۲۴	۵۴,۰۴	۵۳,۸۳	-۰,۴۵	۵۶,۹۷
سهم ارزش افزوده صنعت	۲۷,۸۱	۲۸,۱۳	۲۹,۶۱	۳۰,۴۰	۳۱,۹۵	۳۲,۳۸	۳۴,۵۰	۳۵,۲۷	۳۶,۳۷	۳۷,۵۰	۳۰,۰۳	۳۲,۶۱	-۰,۳

مأخذ: یافته‌های تحقیق

جدول شماره (۱۶-۱۶) و نمودار (۶-۶) درصد تغییرات سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف (کشاورزی، صنعت، خدمات) از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی را طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۹ نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول می‌توان مشاهده کرد که سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ در تمام سال‌ها به جز سال‌های ۱۳۸۱ (۰/۵ درصد) و ۱۳۸۴ (۰/۲۰ درصد) که افزایش یافته است، همراستا با سهم ارزش افزوده کشاورزی از ارزش افزوده کل کشور روند کاهشی دارد و بیشترین کاهش نیز مربوط به سال ۱۳۸۳ (۰/۵۱ درصد)، با ۶/۲۴ درصد رشد منفی بوده است.

طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ سهم ارزش افزوده بخش خدمات از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی به جز سال‌های ۱۳۸۰ (۰/۶۲ درصد)، ۱۳۸۲ (۰/۰۳ درصد)، ۱۳۸۴ (۱/۲۷ درصد) و

۱۳۸۷ (۱/۰۴ درصد)، روند کاهشی داشته است. بیشترین افزایش و کاهش نیز به ترتیب مربوط به سال‌های ۱۳۸۴ (۱/۲۷ درصد) و ۱۳۸۱ (۲/۷۴ درصد رشد منفی) می‌باشد.

این در حالیست که سهم ارزش افزوده بخش صنعت از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۹ به جز سال ۱۳۸۴ (۸/۲ درصد رشد منفی) که کاهش یافته است، در باقی سال‌ها روند افزایشی داشته است.

جدول ۶-۱۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۹

۱۳۷۹

سال	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰
سهم ارزش افزوده کشاورزی	-۳,۸	-۳,۸	-۴,۴	-۶,۲	-۰,۵	۲۰,۵	-۲۴,۶	-۸,۹	۰,۵	-۴,۲
سهم ارزش افزوده خدمات	-۰,۳۸	-۰,۳۸	۱,۰۴	-۷,۴۲	-۰,۶۶	۱,۲۷	-۱,۷۷	۱,۰۳	-۲,۷۴	۰,۶۲
سهم ارزش افزوده صنعت	۳,۱	۳,۱	۲,۲	۶,۰	۱,۳	-۸,۲	۱۴,۵	۲,۷	۰,۳	۱,۱

مأخذ: یافته‌های تحقیق

نمودار ۶-۱۴) درصد تغییرات ارزش افزوده بخش‌های مختلف از ارزش افزوده کل استان آذربایجان شرقی

